

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK
LİSANS
TEZİ

KAYSERİ YÖRESEL EL ÖRGÜSÜ (LİZÖZ) HIRKALARI

RÜVEYDA IŞIN

EL SANATLARI ANA SANAT DALI

ŞUBAT 2021

KAYSERİ YÖRESEL EL ÖRGÜSÜ (LİZÖZ) HIRKALARI

Rüveyda IŞIN

DANIŞMAN Dr. Öğretim Üyesi Lale ÖZDER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

EL SANATLARI ANA SANAT DALI

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ

ŞUBAT 2021

Rüveyda IŞIN tarafından hazırlanan “Kayseri Yöresi El Örgüsü (Lizöz) Hırkaları” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından OY BİRLİĞİ ile Gazi Üniversitesi El Sanatları Bölümü Anasanat Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Dr. Öğr. Üy. Lale ÖZDER

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi El Sanatları Bölümü

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum

Başkan: Prof. Dr. Melda ÖZDEMİR

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi El Sanatları Bölümü

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum.

Üye: Prof. Dr. Zeynep ERDOĞAN

Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım, Ankara Üniversitesi

Bu tezin, kapsam ve kalite olarak Yüksek Lisans Tezi olduğunu onaylıyorum/onaylamıyorum

Tez Savunma Tarihi: 03/02/2021

Jüri tarafından kabul edilen bu tezin Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Unvanı Adı SOYADI

Enstitü Müdürü

ETİK BEYAN

Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirmeye ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezle sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

Bidirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyaz ederim.

Rüveyda IŞIN TEKELİOĞLU

03/02/2021

KAYSERİ YÖRESEL EL ÖRGÜSÜ (LİZÖZ) HIRKALARI
(Yüksek Lisans Tezi)

Rüveyda IŞIN

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
Şubat 2021

ÖZET

El sanatları toplumların yaşamlarından elde edilen kültür birikimleridir. Anadolu'nun birçok bölgesinde yaşamış olan uygarlıkların kültür birikimi örneklerini müzelerimizde görmekteyiz. Kayseri ili kültürel birikimin yoğun olduğu önemli bölgelerden birisidir. Kayseri bölgesinin kültür birikiminin bir parçası olan el örücülüğünün içerisinde yer alan Lizöz hırkaları bu araştırmanın konusudur. Araştırmanın evrenini, Kayseri ili araştırmanın örneklemini ise Kayseri ili merkezinde bulunan 54 adet Lizöz hırkası oluşturmaktadır. Hırkaların malzeme, örme aracı, teknik, motif, renk, boyut özelliklerinin belirlenmesi için ürünler bilgi formlarında kaydedilmiştir. İl merkezinde yaşayan kaynak kişilerin demografik özellikleri ve el örücülüğüne ait bilgiler, hırkaların kullanım özelliklerinin belirlenmesi için kaynak kişilere görüşme formları sunulmuştur. Hırkaların iç ve dış turizmde değer bulması hedeflenen turistik ürün örneklerinin sunulabilmesi için tasarım ürünler oluşturulmuştur. Bulgulardan ve görüşme formlarından elde edilen bilgilerin yüzdelikleri alınarak çizelgeler halinde sunulmuştur. Hırkalarda kullanılan iplik türlerinin, akrilik, pamuk, tiftik ve simli ipliklerin olduğu, bazı hırkalarda kurdele ve düğme kullanıldığı tespit edilmiştir. Hırkalarda örme aracı olarak tığ, şiş ve fırketenin kullanıldığı ve bu araçlarla yapılan çeşitli tekniklerin olduğu tespit edilmiştir. Sembolik, bitkisel, geometrik ve figüratif motiflerin kullanıldığı belirlenmiştir. Pembe, mavi, sarı, yavruağzı rengi, krem, beyaz, turkuaz, güllurusu, fuşya, kırmızı ve gri renklerinin kullanıldığı gözlemlenmiştir. Hırkaların kollu, kolsuz (pelerin hırka), yakalı ve yakasız olmasına bağlı olarak boyutlarının değişkenlik gösterdiği belirlenmiştir.

Bilim Kodu : 40616
Anahtar Kelimeler : Kayseri Yöresel El Örücülüğü, Lizöz Hırka, Kadın Giyimi.
Sayfa Adedi : 207
Tez Danışmanı : Dr. Öğretim Üyesi Lale ÖZDER

KAYSERİ REGIONAL HAND KNITTING (LISOZ) CARDIGANS
(Master Thesis)

Rüveyda IŞIN

GAZİ UNIVERSITY
INSTITUTE OF FINE ARTS

February 2021

ABSTRACT

Handicrafts are cultural accumulations obtained from the lives of societies. We see the examples of cultural accumulation of civilizations that lived in many regions of Anatolia in our museums. Kayseri province is one of the important regions where cultural accumulation is intense. LisoZ cardigans, which are a part of hand knitting, which is a part of the cultural accumulation of the Kayseri region, are the subject of this research. The population of the study, the sample of the study in Kayseri province, consists of 54 lisoZ sweaters in the city center of Kayseri. In order to determine the material, knitting tool, technique, motif, color and size characteristics of the cardigans, the products are recorded in the information forms. The demographic characteristics of the resource people living in the city center and the information about hand knitting were presented to the resource persons to determine the usage characteristics of the cardigans. Design products have been created in order to present touristic product samples that are aimed to find value in domestic and foreign tourism for cardigans. The percentages of the information obtained from the findings and interview forms are presented in charts. It has been determined that the yarn types used in cardigans are acrylic, cotton, mohair and silvery threads, and some cardigans use ribbons and buttons. It has been determined that crochet, needle and hairpin are used as knitting tools in cardigans and there are various techniques made with these tools. It was determined that symbolic, floral, geometric and figurative motifs were used. It has been observed that the colors of pink, blue, yellow, pinkish, cream, white, turquoise, dried rose, fuchsia, red and gray were used. It has been determined that the size of the cardigans varies depending on whether they are sleeves, sleeveless (cape cardigan), collar and collarless.

Science Code : 40616
Keywords : Kayseri Regional Hand Knitting, LisoZ Cardigan, Women's Clothing.
Number of Pages : 207
Thesis Advisor : Dr. Faculty Member. Lale ÖZDER
Student ORCID ID : 0000-0002-5584-1451

TEŞEKKÜR

Çalışmalarım boyunca değerli yardım ve katkılarıyla beni yönlendiren, tezimin tüm alanlarında kıymetli deneyimlerinden yararlandığım, danışmanım Sn. Dr. Öğretim Üyesi Lale Özder'e, ürünlerin oluşturulması için uygulamalı çalışma alanlarında bana maddi ve manevi destekte bulunan, kıymetli annem Firdevs Işın'a, bana kaynak oluşturacak Lizöz hırkalarına ulaşmama yardımcı olan Kayseri ilinde yaşayan akrabalarım ve görüşme formlarında yer alan kaynak kişilere sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
ÇİZELGELERİN LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLERİN LİSTESİ	xi
RESİMLERİN LİSTESİ	xiii
KISALTMALAR	xvii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Önem	3
1.4. Kapsam ve Sınırlılıklar.....	4
1.5. Varsayımlar	4
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	5
2.1. Kayseri İli Hakkında Genel Bilgiler	5
2.1.1. Kayserinin tarihsel gelişimi	5
2.1.2. Kayserinin coğrafi konumu	6
2.1.3. Kayserinin sosyal ve ekonomik yapısı.....	7
2.1.4. Kayseri el sanatları.....	13
2.2. Giyim Kuşam Hakkında Genel Bilgiler	18
2.2.1. Kayseri geleneksel kadın giyimi.....	19
2.3. El Örücülüğü Hakkında Genel Bilgiler	21
2.3.1. El örücülüğünün sınıflandırılması	23

2.4. Lizöz Hırkası Hakkında Genel Bilgiler	31
2.4.1. Lizöz hırkasının çeşitleri (türleri) ve bölümleri	33
2.4.2. Lizöz hırkasında kullanılan araç ve gereçler	33
2.4.3. Lizöz hırkasında kullanılan teknikler	40
3. YÖNTEM	59
3.1. Araştırma Modeli.....	59
3.2. Evren ve Örneklem.....	59
3.3. Veri Toplama Teknikleri	59
3.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması	60
4. ARAŞTIRMA BULGULARI VE YORUM.....	61
4.1. Lizöz Hırkalarına İlişkin Bilgi Formları.....	61
4.2. Kayseri İli Merkezinde Bulunan Lizöz Hırkalarının Bilgi Formlarından Elde Edilen Bulgular ve Yorumları	169
4.2.1. Kayseri ili merkezinde bulunan lizöz hırkalarının bilgi formlarından elde edilen malzeme özellikleri	169
4.2.2. Kayseri ili merkezinde bulunan lizöz hırkalarının bilgi formlarından elde edilen örme aracı özellikleri.....	170
4.2.3. Kayseri ili merkezinde bulunan lizöz hırkalarının bilgi formlarından elde edilen teknik özellikleri.....	170
4.2.4. Kayseri ili merkezinde bulunan lizöz hırkalarının şişle yapılan tekniklerine göre dağılımı.....	171
4.2.5. Kayseri ili merkezinde bulunan lizöz hırkalarının bilgi formlarından elde edilen motif özellikleri	172
4.2.6. Kayseri ili merkezinde bulunan lizöz hırkalarının bilgi formlarından elde edilen renk özellikleri.....	173
4.2.7. Kayseri ili merkezinde bulunan lizöz hırkalarının bilgi formlarından elde edilen boyut özellikleri.....	174
4.3. Kayseri İli Merkezinde Yaşayan Katılımcılarla Yapılan Görüşme Formlarından Elde Edilen Bulgular ve Yorumları.....	177
4.3.1. Katılımcıların demografik özellikleri	177
4.3.2. Katılımcıların örücülüğe ait bilgileri ve kullanım özellikleri	178

4.4. Tasarım Örnekleri.....	181
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	195
5.1. Sonuç	195
5.2. Öneriler.....	199
KAYNAKLAR.....	201
EKLER	203
EK-1. Görüşme Formu Örneği.....	204
ÖZGEÇMİŞ	205

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge 2.1. Şiş ölçüleri tablosu.....	36
Çizelge 2.2. Tığ ölçüleri tablosu	37
Çizelge 4.1. Kayseri ili merkezinde bulunan Lizöz hırkalarının kullanılan malzemelere göre dağılımı.....	169
Çizelge 4.2. Kayseri ili merkezinde bulunan Lizöz hırkalarının kullanılan örme aracına göre dağılımı.....	170
Çizelge 4.3. Kayseri ili merkezinde bulunan Lizöz hırkalarının tıgla yapılan tekniklerine göre dağılımı.....	171
Çizelge 4.4. Kayseri ili merkezinde bulunan Lizöz hırkalarının şişle yapılan tekniklerine göre dağılımı.....	171
Çizelge 4.5. Kayseri ili merkezinde bulunan Lizöz hırkalarının firketeyle yapılan tekniklerine göre dağılımı.....	172
Çizelge 4.6. Kayseri ili merkezinde bulunan Lizöz hırkalarının motiflerine göre dağılımı ..	173
Çizelge 4.7. Kayseri ili merkezinde bulunan Lizöz hırkalarının renklerine göre dağılımı....	173
Çizelge 4.8. Kayseri ili merkezinde bulunan Lizöz hırkalarının boyutlarına göre dağılımı..	174
Çizelge 4.9. Katılımcıların yaş aralığı dağılımı	177
Çizelge 4.10. Katılımcıların eğitim durumu dağılımı	178
Çizelge 4.11. Katılımcıların el örücülüğünü öğrendikleri kaynak kişi dağılımı.....	178
Çizelge 4.12. Katılımcıların el örücülüğünde kullandıkları araçlar dağılımı	179
Çizelge 4.13. Katılımcıların el örücülüğünde kullandıkları iplik türleri çizelgesi.....	179
Çizelge 4.14. Katılımcıların el örücülüğünde karşılaştıkları zorluklar çizelgesi	180

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil 2.1. Kayseri llinin coğrafi konumu	6
Şekil 2.2. Lizöz hırkasının bölümleri.....	33
Şekil 2.3. Lizöz pelerinin bölümleri.....	33
Şekil 2.4. Bir ucu sivri şişlerin numaralanışı	36
Şekil 2.5. İki ucu sivri şişlerin numaralanışı	36
Şekil 4.1. Lizöz hırkasının desen çizimi	62
Şekil 4.2. Lizöz hırkasının desen çizimi	64
Şekil 4.3. Lizöz hırkasının desen çizimi	66
Şekil 4.4. Lizöz hırkasının desen çizimi	68
Şekil 4.5. Lizöz hırkasının desen çizimi	70
Şekil 4.6. Lizöz hırkasının desen çizimi	72
Şekil 4.7. Lizöz hırkasının desen çizimi	74
Şekil 4.8. Lizöz hırkasının desen çizimi	76
Şekil 4.9. Lizöz hırkasının desen çizimi	78
Şekil 4.10. Lizöz hırkasının desen çizimi	80
Şekil 4.11. Lizöz hırkasının desen çizimi	82
Şekil 4.12. Lizöz hırkasının desen çizimi	84
Şekil 4.13. Lizöz hırkasının desen çizimi	86
Şekil 4.14. Lizöz hırkasının desen çizimi	88
Şekil 4.15. Lizöz hırkasının desen çizimi	90
Şekil 4.16. Lizöz hırkasının desen çizimi	92
Şekil 4.17. Lizöz hırkasının desen çizimi	94
Şekil 4.18. Lizöz hırkasının desen çizimi	96
Şekil 4.19. Lizöz hırkasının desen çizimi	98
Şekil 4.20. Lizöz hırkasının desen çizimi	100
Şekil 4.21. Lizöz hırkasının desen çizimi	102
Şekil 4.22. Lizöz hırkasının desen çizimi	104
Şekil 4.23. Lizöz hırkasının desen çizimi	106
Şekil 4.24. Lizöz hırkasının desen çizimi	108
Şekil 4.25. Lizöz hırkasının desen çizimi	110
Şekil 4.26. Lizöz hırkasının desen çizimi	112
Şekil 4.27. Lizöz hırkasının desen çizimi	114
Şekil 4.28. Lizöz hırkasının desen çizimi	116

Şekil 4.29. Lizöz hırkasının desen çizimi	118
Şekil 4.30. Lizöz hırkasının desen çizimi	120
Şekil 4.31. Lizöz hırkasının desen çizimi	122
Şekil 4.32. Lizöz hırkasının desen çizimi	124
Şekil 4.33. Lizöz hırkasının desen çizimi	126
Şekil 4.34. Lizöz hırkasının desen çizimi	128
Şekil 4.35. Lizöz hırkasının desen çizimi	130
Şekil 4.36. Lizöz hırkasının desen çizimi	132
Şekil 4.37. Lizöz hırkasının desen çizimi	134
Şekil 4.38. Lizöz hırkasının desen çizimi	136
Şekil 4.39. Lizöz pelerin hırkasının desen çizimi	138
Şekil 4.40. Lizöz hırkasının desen çizimi	140
Şekil 4.41. Lizöz hırkasının desen çizimi	142
Şekil 4.42. Lizöz hırkasının desen çizimi	144
Şekil 4.43. Lizöz pelerin hırkasının desen çizimi	146
Şekil 4.44. Lizöz hırkasının desen çizimi	148
Şekil 4.45. Lizöz hırkasının desen çizimi	150
Şekil 4.46. Lizöz hırkasının desen çizimi	152
Şekil 4.47. Lizöz hırkasının desen çizimi	154
Şekil 4.48. Lizöz hırkasının desen çizimi	156
Şekil 4.49. Lizöz hırkasının desen çizimi	158
Şekil 4.50. Lizöz hırkasının desen çizimi	160
Şekil 4.51. Lizöz hırkasının desen çizimi	162
Şekil 4.52. Lizöz hırkasının desen çizimi	164
Şekil 4.53. Lizöz hırkasının desen çizimi	166
Şekil 4.54. Lizöz hırkasının desen çizimi	168

RESİMLERİN LİSTESİ

Resim 2.1. Kayseri ili Erciyes Dağı.....	7
Resim 2.2. Kayseri Cumhuriyet Meydanı	7
Resim 2.3. Kayseri Cumhuriyet Meydanı	7
Resim 2.4. Kayseri Cumhuriyet Meydanı	8
Resim 2.5. Erciyes dağı kayak merkezi	8
Resim 2.6. Kayseri Ali dağı.....	9
Resim 2.7. Kayseri tarihi mirasları	10
Resim 2.8. Kayseri tarihi mirasları	10
Resim 2.9. Kayseri tarihi mirasları	11
Resim 2.10. Gilaburu bitkisi	13
Resim 2.11. Kayseri’de dokumacılık.....	15
Resim 2.12. Kayseri yöresine ait Yahyalı halısı	15
Resim 2.13. Kayseri yöresine ait Bünyan halısı	16
Resim 2.14. Soğanlı bez bebeği.....	17
Resim 2.15. Soğanlı bez bebeği (ön ve arka)	17
Resim 2.16. Kayseri yöresine ait el örücülüğü ürünleri	18
Resim 2.17. Kayseri bindallı kıyafeti	20
Resim 2.18. Kayseri yöresine ait kaftan	21
Resim 2.19. Şişle örülmüş çocuk giyim ürünleri.....	23
Resim 2.20. Şişle örülmüş bebek puseti battaniyesi	25
Resim 2.21. Şişle örülmüş bebek battaniyesi	25
Resim 2.22. Şişle örülmüş şal (ön-arka)	25
Resim 2.23. Tığ.....	26
Resim 2.24. Tığla örülmüş banyo lifi	26
Resim 2.25. Tığla örülmüş patik.....	26
Resim 2.26. Tığla örülmüş yazma kenarı	26
Resim 2.27. Tığla örülmüş havlu kenarı.....	26
Resim 2.28. Tığ oyası	27
Resim 2.29. Tığla örülmüş şal (ön-arka)	27
Resim 2.30. Tığla örülmüş şal (ön-arka)	27
Resim 2.31. İğne oyası.....	28
Resim 2.32. Mekik.....	28
Resim 2.33. Mekikle örülmüş süsleme parçaları	28

Resim 2.34. Navet.....	29
Resim 2.35. Kalın örgü ipliği (Alize superland maxi) (ön-arka).....	31
Resim 2.36. Kalın örgü ipliği (Nako Super İnci) (ön-arka).....	31
Resim 2.37. Kalın örgü ipliği (Alize angora gold) (ön-arka)	31
Resim 2.38. Kalın örgü ipliği (Jina color gold) (ön-arka)	31
Resim 2.39. Kayseri’de Lizöz ören bir kadın	32
Resim 2.40. Tığlar	37
Resim 2.41. Tığ numaraları ve renkleri	38
Resim 2.42. Şişle düz-ters örgü tekniği	40
Resim 2.43. Şişle düz-ters örgü tekniği	40
Resim 2.44. Şişle haraşo tekniği.....	41
Resim 2.45. Şişle tek (1+1) lastik örgü tekniği.....	42
Resim 2.46. Şişle ikili (2+2) lastik örgü tekniği.....	43
Resim 2.47. Şişle 2+1 lastik örgü tekniği	43
Resim 2.48. Şişle 4+4 lastik örgü tekniği	43
Resim 2.49. Şişle fıstık örgü tekniği.....	43
Resim 2.50. Şişle fıstık örgü tekniği.....	44
Resim 2.51. Şişle ajurlu dalga örgü tekniği	44
Resim 2.52. Şişle yapraklı ajur örgü tekniği.....	45
Resim 2.53. Şişle dört yapraklı ajur örgü tekniği	45
Resim 2.54. Şişle ajurlu lastik örgü tekniği	45
Resim 2.55. Şişle Baklavalı ajur örgü tekniği	45
Resim 2.56. Şişle ‘V’ ajur örgü tekniği	45
Resim 2.57. Şişle ajur tekniği örnekleri.....	46
Resim 2.58. Şişle pirinç örgü tekniği ile örülmüş çocuk hırkası	46
Resim 2.59. Şişle tekli pirinç örgü tekniği.....	46
Resim 2.60. Şişle 2 sıralı pirinç örgü tekniği.....	47
Resim 2.61. Şişle dalgalı ajur (Karnıbahar) tekniği.....	48
Resim 2.62. Şişle 3 düz- 3 büz örgü tekniği	48
Resim 2.63. Şişle 3 düz- 3 büz tekniği ile örülmüş çocuk yeleği	48
Resim 2.64. Şişle 1 düz- 1 büz örgü tekniği	49
Resim 2.65. Şişle tarak örgü modeli	49
Resim 2.66. Tığla zincir çekme	50
Resim 2.67. Tığla trabzan tekniği	50

Resim 2.68. Tığla sıkı trabzan tekniği	51
Resim 2.69. Tığla file örgü tekniği	51
Resim 2.70. Tığla kafes örgü tekniği	52
Resim 2.71. Tığla sıkı fıstık tekniği	53
Resim 2.72. Tığla 3'lü fıstık tekniği	53
Resim 2.73. Tığla nohut tekniği	53
Resim 2.74. Tığla kirpik tekniği	54
Resim 2.75. Tığla örümcek tekniği ile örölmüş çocuk elbisesi	54
Resim 2.76. Tığla örümcek tekniği	54
Resim 2.77. Simetrik örgü uygulaması	55
Resim 4.1. Lizöz hırka	61
Resim 4.2. Lizöz hırka	63
Resim 4.3. Lizöz hırka	65
Resim 4.4. Lizöz hırka	67
Resim 4.5. Lizöz hırka	69
Resim 4.6. Lizöz hırka	71
Resim 4.7. Lizöz hırka	73
Resim 4.8. Lizöz hırka	75
Resim 4.9. Lizöz hırka	77
Resim 4.10. Lizöz hırka	79
Resim 4.11. Lizöz hırka	81
Resim 4.12. Lizöz hırka	83
Resim 4.13. Lizöz hırka	85
Resim 4.14. Lizöz hırka	87
Resim 4.15. Lizöz hırka	89
Resim 4.16. Lizöz hırka	91
Resim 4.17. Lizöz hırka	93
Resim 4.18. Lizöz hırka	95
Resim 4.19. Lizöz hırka	97
Resim 4.20. Lizöz hırka	99
Resim 4.21. Lizöz hırka	101
Resim 4.22. Lizöz hırka	103
Resim 4.23. Lizöz hırka	105
Resim 4.24. Lizöz hırka	107

Resim 4.25. Lizöz hırka.....	109
Resim 4.26. Lizöz hırka.....	111
Resim 4.27. Lizöz hırka.....	113
Resim 4.28. Lizöz hırka.....	115
Resim 4.29. Lizöz hırka.....	117
Resim 4.30. Lizöz hırka.....	119
Resim 4.31. Lizöz hırka.....	121
Resim 4.32. Lizöz hırka.....	123
Resim 4.33. Lizöz hırka.....	125
Resim 4.34. Lizöz hırka.....	127
Resim 4.35. Lizöz hırka.....	129
Resim 4.36. Lizöz hırka.....	131
Resim 4.37. Lizöz hırka.....	133
Resim 4.38. Lizöz hırka.....	135
Resim 4.39. Lizöz pelerin hırka.....	137
Resim 4.40. Lizöz hırka.....	139
Resim 4.41. Lizöz hırka.....	141
Resim 4.42. Lizöz hırka.....	143
Resim 4.43. Lizöz pelerin hırka.....	145
Resim 4.44. Lizöz hırka.....	147
Resim 4.45. Lizöz hırka.....	149
Resim 4.46. Lizöz hırka.....	151
Resim 4.47. Lizöz hırka.....	153
Resim 4.48. Lizöz hırka.....	155
Resim 4.49. Lizöz hırka.....	157
Resim 4.50. Lizöz hırka.....	159
Resim 4.51. Lizöz hırka.....	161
Resim 4.52. Lizöz hırka.....	163
Resim 4.53. Lizöz hırka.....	165
Resim 4.54. Lizöz hırka.....	167

KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış kısaltmalar, açıklamaları ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar

Açıklamalar

vb.

ve benzeri

1. GİRİŞ

Bu bölümde araştırmaya konu olan problem durumu, araştırmanın amacı, önemi, kapsam-sınırlılıkları ve varsayımları belirlenerek açıklanmıştır.

1.1. Problem Durumu

Kültür, bir toplumun içinde var olduğu tarihi geçmişini, gelenek ve göreneklerini, sanatsal zevklerini, kullandıkları dilini, o toplumun inanışlarını ve dünya görüşünü içerisinde barındıran o topluluğa ait öğelerdir.

Toplumların geçmişini geleceklerine bağlayan köprülerden birisi de kültür varlıklarıdır. Kültür varlıkları içerisinde el sanatlarının önemli bir yeri bulunmaktadır. Çeşitlilik gösteren el sanatları ve bunlara bağlı olarak üretilenler, bir bütün olarak kültür ürünüdür ve doğrudan doğruya insan ile ilgili olduğundan, insanın yaşama biçimini belirten göstergelerden birisidir (Gürcüm ve Çifçi, 2017, s. 13).

El Sanatları toplumların kültürel zenginliklerini ortaya koyan, somut örnekleri ele alan, tarihsel sürecin içerisinde değişip gelişebilen, günlük kullanım eşyasından süs eşyasına, çeyizlik eşyadan hediye eşyaya, pek çok ürünü içine alan kültür ürünleridir.

El Sanatları gelenek ve göreneklerimizin, yaşam biçimimizin gelecek kuşaklara aktarılmasında büyük önem tutmaktadır. Bu açıdan bakıldığında nesiller arasında bir köprü vazifesi görmekle birlikte geçmişten geleceğe uzanan bir kültür hazinesi konumundadır. Farklı kültürlerin tüm özelliklerini yansıtan zengin bir hazinedir (Onuk, Akpınarlı, Ortaç, Ayda, Küçükkömürler ve Köklü, 2005, s. 436).

İnsanoğlu, var olduğu eski çağlardan günümüze kadar geçen süre içerisinde, yaşadıkları bölgenin ve içinde bulundukları sosyal ortamın gereklerine ayak uydurarak yaşamış ve bu yaşam sürecinde sayısız El Sanatları ürünleri yapmışlardır. Bu ürünlere bakıldığında, içinde var olduğu toplumun kültürünü yansıttığı görülmektedir.

Giyim-kuşam ürünlerinde toplumsal kültürlerinin izlerini yansıtmışlardır. Sanayileşmeden önceki dönemlerde el örücülüğü sanatı, giyim-kuşam ürünlerinde büyük rol oynamıştır. El örgüsü giyim-kuşam ürünleri ve süsleme parçalarını yaygın olarak kullanmışlardır. Hırka, yelek, patik, bere, şal vb. gibi ürünler kullanmışlardır.

‘Örgü’ yün, ipek, pamuk ya da başka bir madde ipliğinin özel şiş, tığ, iğne, mekik gibi araçlarla yapılmış ilmeklerinin, bir araya getirilmesi işlemidir. Örgü sanatının çok eski çağlara giden bir tarihi vardır (Atay, 1987 s. 31).

El örgüleri de kadının ince zevki, güzele olan eğilimi ve moda akımları ile gelişerek günümüze kadar önemini korudu. Bugün de çok sevilmekte ve geçerliliğini korumaktadır (Atay, 1987, s. 34).

Kayseri ilinde tespit edilen lizöz hırkaların malzeme, örme aracı, teknik, motif, renk, boyut özelliklerinin belirlenmesi, kaynak kişilerin demografik özellikleri ile el örücülüğüne ait bilgilerin kullanım özelliklerinin belirlenmesi sonucunda iç ve dış turizmde değer bulması hedeflenen turistik ürün örneklerinin sunulması hedeflenmiştir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Kayseri iline ait, geçmişten beri kullanılan, Lizöz hırkalarının malzeme, örme aracı, teknik, motif, renk ve boyut özelliklerinin belgelendirilmesi, Kayseri ili merkezinde yaşayan ve el örücülüğü ile uğraşan kaynak kişilerin demografik özellikleri, örücülüğe ait bilgiler ve kullanım özelliklerinin tespit edilmesi, Lizöz hırkalarının turistik ürün özelliklerini geliştirilerek iç ve dış turizmde kullanılması için tasarım örnekleri oluşturmaktır.

Bu amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

1. Kayseri ili merkezinde bulunan Lizöz hırkalarının malzeme özellikleri nelerdir?
2. Kayseri ili merkezinde bulunan Lizöz hırkalarının örme araçları nelerdir?
3. Kayseri ili merkezinde bulunan Lizöz hırkalarının teknik özellikleri nelerdir?
4. Kayseri ili merkezinde bulunan Lizöz hırkalarının motif özellikleri nelerdir?

5. Kayseri ili merkezinde bulunan Lizöz hırkalarının renk özellikleri nelerdir?
6. Kayseri ili merkezinde bulunan Lizöz hırkalarının boyutları nelerdir?
7. Kayseri ili merkezinde yaşayan ve el örücülüğü uğraşan kaynak kişilerin demografik özellikleri, örücülüğe ait bilgiler ve kullanım özellikleri nelerdir?
8. Lizöz hırkalarının, iç ve dış turizmde tanıtımının yapılabilmesi için yapılabilecek turistik tasarım örnekleri nelerdir?

1.3. Önem

Kayseri ili kültürel zenginlikleri açısından Anadolu’da yer alan önemli bir şehirdir. Bu ilde bulunan Lizöz hırkalarının örneklerine sık rastlanması ve daha önce incelenmemiş olması bu konunun belgelendirme ihtiyacını gerektirmektedir. Bu nedenle hırkaların incelenmesi Türk kültürüne sağlayacağı hizmet açısından önemlidir. Lizöz hırkalarının eskisi kadar kullanılmadığı hâlde, Kayseri halkının geleneksel değerlerine bağlı olması nedeniyle, günümüze kadar taşınması bakımından bu araştırma önem taşımaktadır.

Bu araştırma, Kayseri iline ait geçmişten günümüze kadar gelmiş olan el örgüsü (Lizöz) hırkalarının malzeme, örme aracı, teknik, motif, renk ve boyut özelliklerinin belirlenerek tanıtılması ve kaybolmadan gelecek nesillere aktarılabilmesi bakımından önemlidir.

Bu araştırma, Kayseri ili merkezinde yaşayan ve el örücülüğü ile uğraşan kaynak kişilerin demografik özelliklerinin ve örücülüğe ait bilgilerin açıklanarak kullanım özelliklerinin belirlenmesi açısından önemlidir.

Bu araştırma, Lizöz hırkalarının, minyatür aksesuar (Lizöz) örneklerinin oluşturulması ile Kayseri iline ait geleneksel bez bebeklerin üzerinde kullanılarak iç ve dış turizmde tanıtımının yapılabilmesi açısından önemlidir.

1.4. Kapsam ve Sınırlılıklar

Araştırma, 2018-2020 yılları arasını kapsamaktadır.

Araştırma, Kayseri ilinden örneklerin bulunduğu il merkezi ile sınırlıdır.

Araştırma, il merkezinde yaşayan kaynak kişilerin sandıklarında bulunan Lizöz hırkaları ile sınırlıdır.

Araştırma, kütüphaneden temin edilen Türkçe kaynaklarla sınırlıdır.

Araştırma, Kayseri ili merkezinde kaynak kişilerden alınan yazılı ve sözlü bilgileri kapsamaktadır

Araştırma, Kayseri yöresi merkezinde bulunan Lizöz hırkaların özelliklerinin tespit edilebileceği bilgi ve görüşme formlarını kapsamaktadır.

Araştırma, Lizöz hırkalarının minyatür aksesuar (Lizöz) örnekleri ile geleneksel bez bebeklerin üzerinde kullanılabilmesi için oluşturulan tasarım örneklerini kapsamaktadır.

1.5. Varsayımlar

Araştırma, aşağıdaki varsayımlar doğrultusunda yürütülmüştür.

Seçilen ürünler evreni temsil edecek niteliktedir.

Kaynak kişilerden ve Türkçe literatürden elde edilen kaynaklar yeterlidir.

Bilgi formlarında incelenen ürünler, evreni temsil edecek niteliktedir.

Görüşme formları ile kaynak kişilerin demografik özellikleri, örücülüğe ait bilgiler ve kullanım özelliklerinin açıklanmasını temsil edecek niteliktedir.

İç ve dış turizm için oluşturulan tasarımların temelini oluşturan lizöz hırkalar, örnek olacak niteliktedir.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, Kayseri ili hakkında genel bilgiler, giyim kuşam hakkında genel bilgiler, el örücülüğü hakkında genel bilgiler, Lizöz hırkası hakkında genel bilgiler verilmiştir.

2.1. Kayseri İli Hakkında Genel Bilgiler

2.1.1. Kayserinin tarihsel gelişimi

Kayseri ili, Orta Anadolu’da geniş, düz bir arazi üzerinde kurulmuş, zamanımıza kadar hemen hemen bütün devirlere beşiklik etmiş bir şehirdir. İl merkezinin 22 km uzaklıkta kuzeydoğusunda bulunan ‘*Kültepe*’ adıyla bilinen Anadolu’nun en eski yerleşim yerlerinden olan bölgede zamanında Asurlular tarafından ticaret kolonileri kurulmuştur. Asurlular tarafından ‘*Karum*’ adıyla alınan bu bölge, eski tunç çağına (İ.Ö. 3000-2000) tekabül ederek Anadolu’nun bilinen en eski uluslararası ticaret bölgesidir. Asur kolonilerinin tarihi hakkında bize fikir veren bu bölgede yapılan kazı çalışmalarında ‘*Kapadokya Tabletleri*’ bulunmuştur. Yaklaşık 20 bin adet çivi yazısıyla yazılmış kil tabletler günümüzde Kayseri Arkeoloji Müzesi ve Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi’nde sergilenmektedir. Kayseri- Sivas yolu üzerinde yaklaşık 22 km uzaklıkta bulunan bu bölge Karahöyük köyü yakınlarında bulunmaktadır. Bu bilgiler ışında vardığımız sonuç Kayseri ili İç Anadolu bölgesinin en eski yerleşim yerleri arasındadır. Oldukça zengin tarihi ve kültürel mirasa sahiptir. Kayseri’nin eski adı ‘*Mazaka*’ veya ‘*Eusebia*’ dır. Kapadokya bölgesinin başkenti olmuş ve bu önemini korumuştur. Mazaka’nın bugünkü şehrin kurulduğu yer olmayıp, Erciyes eteklerinde hâla kalıntıları mevcuttur (Bedük, 1995, s. 5).

Roma ve Bizans dönemlerinde önemini hep koruyan Kayseri; Danişmentlilerden Osmanlılara kadar Türk çağının en önemli mimarlık örneklerini de sinesinde barındırmıştır. Kayseri her türdeki bu tarihi eserlerin yanı sıra, turizm bakımından da önemli bir kültür merkezidir (Bedük, 1995, s. 6).

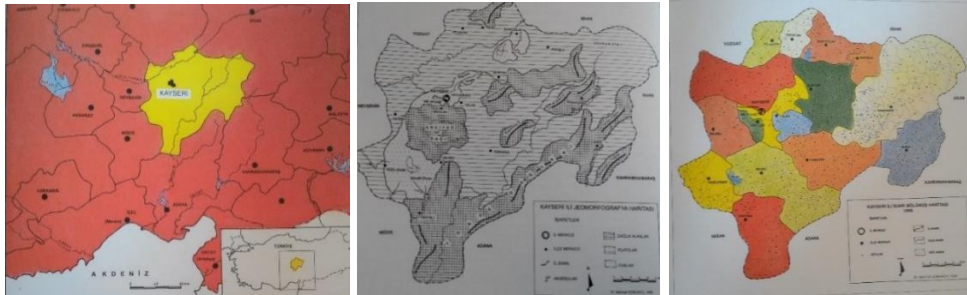
VIII. yüzyılda İslam ordularınca kısa sürede fethedilen Kayseri, 1071 yılında Malazgirt meydan muharebesiyle Türklerin eline geçmiştir. Danişmentli Melik Ahmet zamanında (1134-1143) başkent olmuştur. Osmanlı dönemi boyunca önemini

muhafaza etmiş ve 1932 senesinde Cumhuriyetle birlikte il olan şehrin adı ‘Kayseri’ olarak kabul edilmiştir. Kayseri, Cumhuriyet döneminde büyük bir gelişme göstererek Orta Anadolu’nun sanayi kenti olmuştur (Bedük, 1995, s. 5).

Tarih boyunca çok farklı uygarlıkların yaşadığı ve bu uygarlıkların kültür değerlerini ve ticari değerlerini yansıtan ender topraklardan biri olan Kayseri ili, Türk kültüründe büyük önem taşımaktadır.

2.1.2. Kayserinin coğrafi konumu

Kayseri İç Anadolu’nun güney bölümü ile Toros Dağlarının birbirine yaklaştığı bir yerde, Orta Kızılırmak bölümünde yer alır. Kayseri ili İç Anadolu bölgesinin yukarı Kızılırmak kısmında yer alan ve 16.917 kilometre karelik yüzölçümü ile Türkiye topraklarının % 2,2’lik bir kısmını kaplar. 37 derece 45 dakika ile 38 derece 18 dakika kuzey enlemleri ve 34 derece 56 dakika doğu boylamları arasında bulunmaktadır. Türkiye’nin önemli bir sanayi ve ticaret merkezi olarak İç Anadolu’nun Orta Kızılırmak bölümünde yer alır, Kuzeydoğuda Sivas, güneydoğuda Maraş, güneyde Adana, batıda Niğde ve Nevşehir, kuzeyde Yozgat illeriyle komşudur (Aydın, 2015, s. 17).

Şekil 2.1. Kayseri ilinin coğrafi konumu (Tezer, 1998, s. 17, s. 26 ve s. 43)

Kayseri ilinin denizden yüksekliği 1.043 metredir. Erciyes dağı ise 3916 metrelik yüksekliği ile İç Anadolu bölgesinin en yüksek, Türkiye’nin altıncı zirvesidir.

Resim 2.1. Kayseri ili Erciyes Dağı (Işın, 2020)

2.1.3. Kayserinin sosyal ve ekonomik yapısı

Kayseri bir dönem Kapadokya bölgesinin başkenti olmuştur. Hitit, Roma, Bizans Selçuklu ve Osmanlı eserleriyle zengin geçmişini vardır. Kültürel etkinlikler hem yaz aylarında hem de kış aylarında yapılmaktadır. Yaz aylarında doğa gezileri, yamaç paraşütü, kış aylarında ise Erciyes'te kayak etkinlikleri yapılmaktadır. Ayrıca Kayseri ili Türkiye'nin sanayii kentlerinden birisidir.

Resim 2.2. Kayseri Cumhuriyet Meydanı (Tezer, 1998, s. 60)

Resim 2.3. Kayseri Cumhuriyet Meydanı (Tezer, 1998, s. 61)

Resim 2.4. Kayseri Cumhuriyet Meydanı (Kaynak Kişi: Yılmaz, Hasan, 2017, s. 30)

Turizmi

Kış aylarında Erciyes dağının kayak turizm merkezinde yurt içinden ve yurt dışından gelen turistleri ağırlamaktadır. Kayserinin kış turizmi faaliyetleri arasında kaplıcalarında da bahsedilebilir. Bayram Hacı köyünde aynı isimle kaplıcası, Yemliha kasabasında Tekgöz kaplıcası, Himmetdede köyünde Çiftegöz kaplıcası, Boğazkörüde Hacı Veli kaplıcası bulunmaktadır. Kaplıcaların içerisinde konaklama tesisleri yer almaktadır.

Resim 2.5. Erciyes dağı kayak merkezi (Kayseri Keşif Rehberi ve Erciyes Kayak Merkezi, 2020, s. 20)

Yaz aylarında, Kayseri’de bulunan Ali dağında yamaç paraşütü yapılmaktadır. 2000 yılında bir grup gönüllü pilot tarafından keşfedilip, 2004 yılından itibaren ise ulusal ve uluslararası yarışmalarda burada yamaç paraşütü yapılmaktadır.

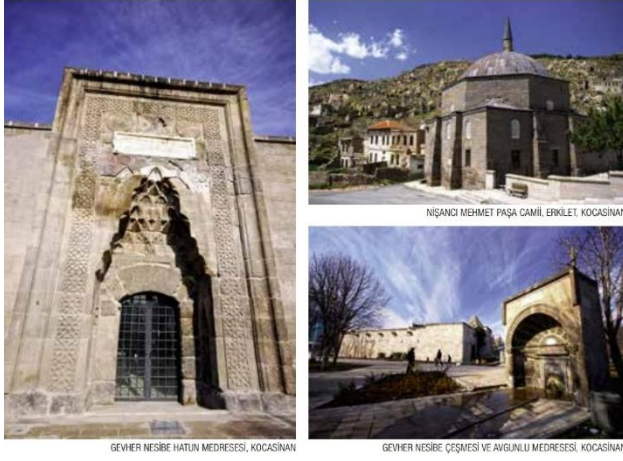

Resim 2.6. Kayseri Ali dağı (Işın, 2020)

Kayseri’de yaz aylarında gezilecek doğa harikası yerleri bulunmaktadır. Yaz aylarında doğa yürüyüşü yapmak ve farklı yerleri gezmek Kayseri’de mümkündür. Bu yerlerden bazıları şunlardır; Kapuzbaşı Üç Kız Kardeş Şelaleleri, Derebağ Şelalesi, Tekir Yaylası, Sultan Sazlığı (Eğrigöl, Sarpgöl, Yaygöl, Çölgöl, Camızgöl), Hürmetçi Sazlığı (Karasaz) (Soysallı Gölü), Tekir Göleti, Sarıgöl, Dömbere Yolu, Gökoluk, emin Kadı Köprüsü, Yamula Baraj Gölü, Şeker Gölü, Keşlik, Hastahocanın Yaylası, Ali Dağı Yeraltı Şehri, Erdemli Vadisi, Karaönürkaya Yerleşimi, Erdemli Vadisi, Kuruköprü Su Kemerleri vb. gibi yerlerdir.

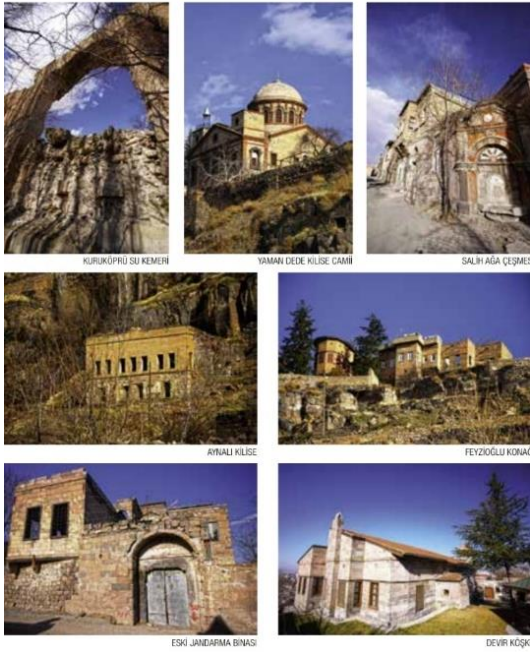
Tarihi mirasları

Kayseri, tarihi ve kültürel değerleri zengin olan bir ildir. Somut ve somut olmayan birçok kültürel miras öğelerini barındırmaktadır. *‘Kayseri Keşif Rehberi ve Erciyes Kayak Merkezi’* il rehberinde Kayseri’nin tarihi miraslarından bahsedildiği gibi, Kayseri’de ağırlıklı olarak Osmanlı ve Selçuklu mimari yapıları bulunmaktadır. Kapadokya’ya özgü peribacaları ile Roma ve Bizans döneminden kalan kilise ve anıtsal mezar yapıları barındırmaktadır. Gevher Nesibe Hatun Medresesi (Selçuklu Medeniyetler Müzesi), Nişancı Mehmet Paşa Camii, Gevher Nesibe Çeşmesi ve Avgunlu Medresesi vb. gibi tarihi yapıları şehir merkezinde bulunmaktadır.

Resim 2.7. Kayseri tarihi mirasları (Kayseri Keşif Rehberi ve Erciyes Kayak Merkezi, 2020, s. 36)

Kayseri'nin yüzyıllar boyunca farklı medeniyetlere ev sahipliği yapan ilçesi Talas'ta ise Kuruköprü Su Kemer, Yaman Dede Kilise Camii, Salih Ağa Çeşmesi, Aynalı Kilise, Feyzioğlu Konağı, Eski Jandarma Binası, Devir Köşkü vb. tarihi yapılar bulunmaktadır.

Resim 2.8. Kayseri tarihi mirasları (Kayseri Keşif Rehberi ve Erciyes Kayak Merkezi, 2020, s. 40)

Yapılarıyla dünyaca ünlü olan Kayseri'de bulunan Ağırnas (Taşören) ilçesi, Mimar Sinan'ın doğum yeridir. Agios Klisesi, Mimar Sinan Evi, Mimar Sinan Halk Kütüphanesi vb. gibi yapılar bu ilçede bulunmaktadır.

Resim 2.9. Kayseri tarihi mirasları (Kayseri Keşif Rehberi ve Erciyes Kayak Merkezi, 2020, s. 42-43)
‘Kayseri Keşif Rehberi ve Erciyes Kayak Merkezi’ il rehberinde yer alan, Kayseri’nin tarihi miraslarından bazıları şunlardır;

Müzeler; Arkeoloji Müzesi, Etnoğrafya Müzesi, Gevher Nesibe Tıp Tarihi Müzesi, Ahi Evran Esnaf Müzesi gibi yerler bulunmaktadır.

Külliyeler; Hunat Hatun Külliyesi, Merzifonlu Kara Mustafa Paşa Külliyesi gibi yerler bulunmaktadır.

Camiiler; Ulu Camii, Güllük Camii ve Medresesi, Hacı Kılıç Camii, Lale (Lala) Camii, Han Camii, Develi Ulu Camii, Bünyan Ulu Camii, Kurşunlu Camii, Bürüngüz Camii, Tosuntaş Camii, Hunat Hatun Camii, Şeyh Tennuri Camii, Nişancı Mehmet Paşa Camii gibi yerler bulunmaktadır.

Kaleler; Kayseri Kalesi, Kavak Kalesi, Botanlı Kalesi, Zamantı (Melikgazi) Kalesi, Ballık, Kavak Kalesi, Bostanlı Kalesi, Zamantı (Melikgazi) Kalesi, Kayseri Kalesi gibi yerler bulunmaktadır.

Medreseler; Şifâiye ve Gıyâsiye Medresesi, Serâcettin Medresesi, Sahabîye Medresesi, Avgunlu Medresesi, Köşk Medrese, Hatunîye Medresesi, Hamidiye Medresesi, Hunat Hatun Medresesi, Gevher Nesibe Hatun Medresesi, Hacı Kılıç Medresesi gibi yerler bulunmaktadır.

Kümbetler ve türbeler; Alaca Kümbet, Çifte Kümbet, Döner Kümbet, Dört Ayak Kümbeti, Ali Cafer Kümbeti, Lale Kümbeti, Han Kümbeti, Şah Kutlu Hatun Kümbeti, Sırçalı Kümbet, Şeyh Tennuri Kümbeti, Seyyid Burhaneddin Türbesi, Emir Ali

Türbesi, Kutluğ Hatun Türbesi, , Melik Mehmet Gazi Türbesi, Zeynel Abidin Türbesi gibi yerler bulunmaktadır.

Hanlar Çarşısı ve Bedesten; Sultan Han, Karatay Han, Vezir Han, Pamuk Han, Körükçü Han, Kapalıçarşı, Bedesten gibi yerler bulunmaktadır.

Köprüler; Tekgöz Köprüsü, Çokgöz Köprüsü, Şahruh Köprüsü, Tavlusun Köprüsü, Germir Köprüsü gibi yerler bulunmaktadır.

Köşkler; Hızır İlyas (Hıdırellez) Köşkü, Haydar Bey Köşkü, Devir Köşkü gibi yerler bulunmaktadır.

Konaklar; Güpgüpoğlu Konağı, Atatürk (Raşit Ağa) Konağı, Kuyumcuoğlu Konağı, Çayırağası Konağı, Çalika Konağı, Çerkezoğlu Mustafa Bey Konağı, Feyzioğlu Konağı gibi yerler bulunmaktadır.

Hamamlar; Kadı Hamamı, Setenönü Hamamı, Selahattin Hamamı gibi yerler bulunmaktadır.

Kliseler; Agios Klisesi, Ermeni Klisesi, Meryem Ana Klisesi, Geyikli Klise, Soğanlı Saklı Klise, Yaman Dede Kilise Camii, Salih Ağa Çeşmesi, Aynalı Kilise, Çevril Kaya Klisesi, Aya Todori Klisesi gibi yerler bulunmaktadır.

Kayseri evleri; Kayseri evlerinin zengin mimari örneklerini; Setenönü, Tavukçu, Bayramhacı, Erkilet, Akın, Kızık, Gesi, Kayabağ, Bahçeli, Güzelköy, Bağpınar, Özlüce, Ağırnas, Gürpınar, Büyükbürüngüz, Tavlusun, Germir, Yeşilhisar, Güzelöz, Kavak, Başköy, Talas gibi ilçelerde görülmektedir.

Diğer yapılar; Kültepe (Kaniş-Karum), Fraktin Kaya Kabartması, Soğanlı Ören Yeri, Gereme Ören Yeri, Raşit Efendi Kütüphanesi, Saat Kulesi, Roma Mezarı, Kepiç Anıt Mezarı, Seyyid Burhaneddin Mezarlığı, Saat Kulesi, Raşit Efendi Kütüphanesi, Sinan Halk Kütüphanesi, Kayseri Lisesi, Surp Krikor Lusavoriç Atatürk Evi, Taşcıoğlu Evi, Şehitler Parkı, Tarihi Çeşme, Gevher Nesibe Çeşmesi, Okçu Burç, Ağzıgüzel Kaya Mezarları, Gereme, Karaönür Kaya Yerleşimi, Kara Mustafa Paşa Kervansarayı, Sultan Hanı Kervansarayı, Germir Meydanı, , Gesi Kayabağ Güvercinlikleri, Başköy

Manastırı, Gevher Nesibe Hatun Şifahanesi, Eski Jandarma Binası, Mimar Sinan Evi gibi yapılar yer almaktadır.

Yukarıdaki yapılara baktığımızda Kayseri'nin tarihi miraslarıyla çok zengin bir il olduğunu söylenebilmektedir.

Yöresel lezzetleri

Kayseri'nin yöresel lezzetleri arasında bölgede meşhur olan, pastırma, sucuk bulunmaktadır. Anadolu'ya, Orta Asya'dan göç eden Türk akıncılar yoluyla bölgeye getirilen bu lezzetler, günümüzde halen yapılmaktadır. Çemen adı verilen birçok baharatın karışımından yapılan özel bir sosla sıvanmış pastırma, sucuk, mantı, yağlama, bazlama gibi lezzetleri bulunmaktadır. Yöreye özgü şifalı, kırmızı bir bitki olan gilaburunun sıkılmasıyla elde edilen içecekler bulunmaktadır.

Resim 2.10. Gilaburu bitkisi (Işın, 2020)

2.1.4. Kayseri el sanatları

Kayseri'de El sanatları son derece gelişmiştir. Deri işlemeciliği, dokumacılık, turistik eşya tasarımları, örücülük yörede yapılan El sanatlarından bazılarıdır.

Kayseri bazında bahsedilebilecek bir diğer sanatsal etkinlik, Osmanlı devrinin en ünlü mimarı Mimar Sinan'ı anma etkinlikleridir. Kayseri'nin yetiştirdiği Mimar Sinan'ın ve eserlerinin tanıtılmasıdır. Bunun için Kayseri'de hemen her yıl Mart ayının sonunda Mimar Sinan'ı anma etkinlikleri yapılmaktadır. Program Mimar Sinan'ın bir eseri olan

Kurşunlu Cami avlusunda yapılmaktadır. Kayseri'nin üst düzey idari ve askeri yöneticileri, halk ve öğrenciler katılmaktadır. Mimar Sinan'ın sanatı ve eserlerinden bahsedilmektedir. Program günümüzde ‘‘Mimar Sinan’ı Anma ve Evliyalar Günü’’ adı altında devam etmektedir. (Aydın, 2015, s. 209).

Deri işlemeciliği

Kayseri kültürünün bir parçası olan ve geçmişte ekonomik hayata yansıyan geleneksel el sanatlarının pek çoğu kaybolmuştur. Yüzyıllar boyunca Kayseri için önemli gelir kaynaklarından biri de ‘*deri işlemeciliği*’ dir (kayseri.ktb.gov.tr).

Çelebi Kayseri’yi ziyaretinde konu ile ilgili olarak şunları yazmıştır. ‘‘*Dağlarda mazisi gayet bol olduğundan, debbağları onunla keçi derisini işlerler. Öyle bir sahtiyanı olur ki, altın sarısıdır. İçinde insanın yüzünün rengi görünür. Hatta halk ağzında ‘‘Kayseri sahtiyanı gibi gıcır gıcır öter’’ diye darb-ı mesel olmuştur. Pabucu mesti, içi darayalı sarı, tatlı çizmesi bir yerde yoktur. Bütün vezirlere hediyeler gider’’*. Bununla birlikte, yüzlerce yıldır sürdürülen kimi el sanatları, günümüzde de halen varlığını korumaktadır (Tezer, 1998, s. 248). Bu bilgiler ışığında yörede yapılan deri işlemeciliğinin, eskisi kadar yoğun olmamakla birlikte halen devam ettiğini söyleyebiliriz. Deri işlemeciliği Kayserinin ekonomisinde etkili olmuştur.

Dokumacılık

Yörede yüzyıllardır sürdürülen kimi El sanatları günümüzde de varlığını korumaktadır. Kayseri’de üretilen el dokuması halılar, kilimler vb. sanatlar değerini günümüzde de korumaktadır (kayseri.ktb.gov.tr).

Doğal gereksinimlerden doğan dokumacılık, M.Ö. 2000’lerden bu yana Kayseri’de sürdürülen bir uğraştır. Kültepe (Kaniş) kazılarında ip eğirmek ve bükmek için kullanılan gereçlere rastlanmıştır (Tezer, 1998, s. 248). Eski dönemlerde il merkezlerinde de yapılan dokumacılık sanatı günümüzde daha çok ilçelerde yapılmaktadır. Köklü bir geçmişe dayanan halıcılık, geçmişte birçok ailenin geçim kaynağı olmuştur. Kayserinin dünyaca ünlü el dokumacılığı sanatı olan Kayseri, Yahyalı, Bünyan, Yeşilhisar, Avşar Sarız halıları ve kilimleri günümüzde halen

sürmektedir. İlçede yaşayan kadınlar dokumak yaparak aile ekonomisine katkı sağlamaktadır. Halılar yurt içinde ve yurt dışında satılmaktadır.

Resim 2.11. Kayseri’de dokumacılık (Tezer, 1998, s. 252)

Yahyalı halısının hammaddesi yündür dokuması seyrektr. Bezemelerde geometrik, bitkisel ve hayvansal motifler kullanılmaktadır. Mihraplı, dabazlı, göbekli, karpuzlu, kemerli ve üç göbekli adında desenleri bulunur.

Resim 2.12. Kayseri yöresine ait Yahyalı halısı (Tezer, 1998, s. 251)

Kayseri’nin ünlü Bünyan halısının en büyük özelliği, önceleri halıda kullanılan tüm malzemenin (atkı- çözgü) yün, boyların da doğal yöntemlerle elde edilen boyalar olmasıydı. Ancak 20. Yüzyıl başlarından itibaren halılarda çözgü olarak pamuk ipliği, doğal boyaların yerine de sentetik boyalar kullanılmaya başlanmıştır (Tezer, 1998, s. 248). Bünyan halıları sık dokunmaktadır.

İl merkezinde Pamuk Han, Bedesten ve Cumhuriyet mahallesindeki dükkânlarda el dokuma halıları bulunmaktadır.

Resim 2.13. Kayseri yöresine ait Bünyan halısı (Seccade) (Tezer, 1998, s. 250)

Taş işlemeciliği

Kayseri'nin Gesi, Ağırnas, Turan, Kayabağ ve Mimarsinan bölgelerinde çok sayıda taş ocakları bulunmaktadır. Yörede bulunan taşların yumuşak olması kolayca şekil verilerek işlenmesini sağlamaktadır. Taşlar şekil verildikten sonra zamanla sertleşmektedir. Tarihi Kayseri evlerinde taş işlemeciliğinin en güzel örnekleri görülmektedir (kayseri.ktb.gov.tr).

Bakırcılık

1950 yıllarına kadar bakır işlemeciliği, Kayseri'de yapılan el sanatlarının içerisinde önemli bir yer tutmaktaydı. Bakır işlemeciliği çekiçle vurularak bakıra şekil verilmesidir. 1950 yıllarından sonra bakır işlemeciliğinde yeni unsurlar çıkmıştır. Bu dönemde, otomatik çekiç ve merdaneleme kullanılmaya başlanmıştır. 1960 yılından sonra bakır işlemeciliği azalmaya başlamıştır. Sanayi siteleri kurulmadan önce bakırcılık, şehir içinde Kazancılar çarşısı içerisinde yer almaktaydı. Hammadde olarak kullanılan bakırın giderek azalması nedeniyle bu sanatın zaman içinde kaybolmasına sebep olmuştur (kayseri.ktb.gov.tr).

Turistik hediyelik eşya

Kayseri'de turistik hediyelik eşya alanında, Soğanlı bebekleri ile ünlü bir bölgedir. Daha çok köylerde yapılan bu sanat, köy halkının geçim kaynağı olmuştur. Bebeklerin

üzeri kumaşla kaplanarak pul ve payetlerle süslenmektedir. Geleneksel giyimli bebekler yörenin izlerini taşımaktadır. Develi-Sindel höyükte bulunan hasır dokumaları ve örme sepetleri yapılmaktadır.

Resim 2.14. Soğanlı bez bebeği (Işın, 2020)

Resim 2.15. Soğanlı bez bebeği (ön ve arka) (Işın, 2020)

Örücülük

Kayseri’de kadınların çoğu örücülükle uğraşmaktadır. Ev hanımları şiş, tığ, firkete ve mekik örücülüğü ile ürünler yapmaktadır. Bu ürünleri hediyelik, çeyizlik ve ticari amacıyla yapmaktadır. Ürünler arasında; çocuk yeleği, çocuk battaniyesi, atkı, bere, yelek, hırka, şal, şapka, patik vb. örgü işleri yer almaktadır.

Çeyizlik ürünlerde; Fantezi şal, patik, Lizöz hırka, havlu kenarı tığ danteli ve iğne oyası vb. ürünlere rastlanmaktadır.

Resim 2.16. Kayseri yöresine ait el örücülüğü ürünleri (Işın, 2020)

2.2. Giyim Kuşam Hakkında Genel Bilgiler

Giyim, vücudu tabiatın etkilerinden koruyan, medeniyetin ilerlemesiyle değişiklik gösteren, insanın vücuduna göre şekil alan giysilerin tümüdür (İnoğlu, 2019, s. 30).

Soğuk ülkelerde yaşayanlar, avlandıkları hayvanların postlarına bürünerek, sıcak ülke insanları ise, sazlarla, çeşitli bitkiler ile vücutlarını korumaya çalışmışlardır. Daha sonra insanların kültür ve uygarlık seviyelerin gelişmesi, her alanda olduğu gibi, giyimde de kendisini göstermiştir. İlk kez tabiata karşı korunmak için giyinen insanlar, daha sonra, süslenmek amacıyla da giyinmişlerdir. Önceleri tabiat şartlarından korunmak amacı ile ortaya çıkan giyim, sonraları insanların toplum halinde yaşamasından dolayı sosyal bir ihtiyaç halini almıştır. Bu ihtiyaç zamanla pek çok şeyden etkilenecek değişip gelişmiştir (İnoğlu, 2019, s. 30).

Türklerin anayurdu Orta Asya'dır. Türk sanatı Orta Asya'da doğmuş, gelişmiş ve yayılmıştır. Tarihte bilinen ilk Türk devleti olan Göktürk devleti ile Türk giyim kuşam tarihinin başlangıcı yapılmıştır.

Göktürk kültüründe giyim tarzı, buluntulara göre deri veya keçe çizmeler, uzun kaftanlar miğferlerdir (Özder, 1999, s. 18).

Osmanlı giyim geleneği Orta Asya giyim kültürünün devamı niteliğindedir. Gömlek, şalvar, entari, hırka vb. giysiler uzun yıllar giyilmiştir (Yetim, 2017, s. 404).

Günümüze kadar gelebilen, kazılardan elde edilen buluntular Orta Asya insanının yaşantısı hakkındaki bilgileri en iyi ifade edebilecek örnekler olarak düşünülebilir (Özder, 1999, s. 11). Bu bilgilere bakıldığında Türk giyim tarihinin eskiye dayandığını söyleyebiliriz.

Giyim kuşam ve insan bedeninin tarih boyunca daima güzellik özentisi ve arayışı içinde olduğu görülmektedir. İnsanlar, yeryüzünde yaşarken giyinme, örtünme daha sonrada süslenme amaçlarını karşılamak için dokuma, örme ve dikme yoluna gitmişlerdir. Taş çağlarında avlanan hayvanların kürk ve derilerini ilkel malzemeler ile birbirlerine tutturarak kullanırken, zamanla malzeme çoğalmış ve giysi çeşidi artmıştır (İnoğlu, 2019, s. 30).

Malzeme çeşitliğinin artması ile birlikte toplumların giyim kuşam kültürü bulunduğu çağa göre şekillenmektedir.

2.2.1. Kayseri geleneksel kadın giyimi

Anadolu’da yörelere özgü benimsenen, kullanılan geleneksel giysiler, değişik süsleme özelliklerine sahiptir. Kadın giysilerinin biçimi, renkleri, motifleri ve güzelliği Anadolu insanının hayata bakışını yansıtır. Kadın giyim-kuşamı başa, bedene, ayağa giyilen giysiler, süslemeleri ve takıları ile bütünlük oluşturur (Yetim, 2017, s. 403).

Kayseri’de geleneksel kadın giyimindeki çeşitlilik başlık türlerinde belirgindir. Tepelik ya da fes en yaygın başlıklar arasındadır. Fes altına ince, tülbenti andırır ve genellikle yeşil renkte ‘kıvrak çeki’ adı verilen bir örtü bağlanır. Kimi yörelerde kaneviçeli ve çevresi pullu çekiler kullanılır. ‘Çora bürük’ veya ‘bürünek’ denilen uzun örtülere bir yerden bir yere giderken örtünülür. İl merkezi ve Develi ilçesi dolaylarında çar ya da silgi denilen örtüler yaygındır (Tezer, 1998, s. 246).

Genel olarak İç Anadolu’ya özgü giysiler benimsenmekle birlikte, Kayseri’de geleneksel giyim kuşam ilçeler arasında farklılıklar gösterir. Kadın ve erkek

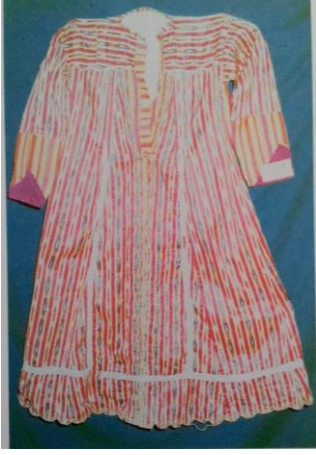
giysilerinde el işlemelerinin önemli bir yeri vardır. Giysiler, zaman içerisinde değişmekle birlikte, kadın giyiminde, başlıklarda, yeleklerde bu özellik korunmaktadır. Son yıllarda kır ve kent arasındaki keskin farklılıkların yavaş yavaş ortadan kalkmaya başlamasıyla birlikte giyim kuşamındaki değişim de hızlanmıştır. Başta Kayseri şehri olmak üzere, ilçe merkezlerinde kadın giyiminde ev içinde geleneksel, dışarıda ise günün modasına uygun kıyafetler tercih edilmektedir. Buna karşılık erkek giyimi daha sade olup kır-kent ayrımı daha sınırlıdır (Tezer, 1998, s. 246). Bu bağlamda Kayserinin günümüzde modern giyim kuşama ayak uyduran bir şehir olduğu söylenebilir.

Türk giyim kuşam kültürü Anadolu ve çevresinde; Malzeme, biçim, kullanım ve süsleme özellikleri ile kültürel miras içerisinde önemli bir yer almıştır. Anadolu kadın giysilerinin biçimsel özelliklerini yansıtan renk, doku, tekrar gibi tasarım öğeleri ustalıkla kullanılmıştır (Yetim, 2017, s. 403).

Resim 2.17. Kayseri bindallı kıyafeti (Tezer, 1998, s. 247)

Zıbın, üçetek, bağlama şalvar ve kundura geleneksel giyimin öğeleridir. Adi bezden yapılan önlüklere ‘uğurcalık’ denir. Don (tuman), paçalık, çakşır yanında çeşitli kumaşlardan dikilen geniş bağlama şalvar günümüzde de kullanılmaktadır (Tezer, 1998, s. 246).

Resim 2.18. Kayseri yöresine ait kaftan (Tezer, 1998, s. 247)

2.3. El Örücülüğü Hakkında Genel Bilgiler

Örgü; Yün, ipek, pamuk ya da başka bir madde ipliğinin özel şiş, tığ, iğne, mekik, firkete gibi araçlarla yapılmış ilmeklerinin, bir araya getirilmesi işlemidir (Özbağcı, Ülger, Kurt ve Toktaş, 2009, s.1).

Örgü sanatının tarihi çok eskilere dayanmaktadır. En eski örneklerinden biri Yale Üniversitesi'nin Suriye'de yaptığı araştırmalarda bulunan Araplara ait konçlu bir çoraptır. Çorapta yapılan incelemeler sonucunda '*çapraz doğu ilmeği*' denilen düz bir örme tekniği ve şişle örüldüğü görülmüştür. Türklere ait ilk tarihi belgeler Orta Asya'da yapılan arkeolojik kazılarda bulunmuştur. M.Ö. 7. – 8. Yüzyılları arasında Asya'da yaşayan Hunlar'a ait Pazırık 2. Kurganındaki bulgular arasında konç kısmı, koçboynuzu motifleri ile süslü yün çoraplar bulunmaktadır. Bu örnekler örgü sanatının Asya Türkleri arasında gelişmiş olduğunu göstermektedir. Orta Asya'da buluntularından sonra en eski örgü örneklerine Eski Mısır mezarlarında rastlanmıştır. Başparmağı ayrı kırmızı yün çoraplar bugün Londra Victoria and Albert Müzesi'nde bulunmaktadır. Doğu'da gelişen örgüler, Arap ve tacirler tarafından İspanya'ya getirilmiş, oradan da İngiltere ve İskoçya'ya yayılmıştır. Örgünün ticaret yoluyla İtalya'ya oradan da Avrupa'ya geçtiği bilinmektedir. XII. ve XV. yüzyıllar arasında yapılan Arapların çok renkli çorap örgüsü, XII. – XVI. yüzyıllar arasında İspanya'da ve İtalya'da büyük bir başarıya ulaşarak örgünün kaynağını oluşturmuştur. XVI. yüzyılda ipek batıya ulaşınca örgüde yün yerine ipek iplik kullanılmaya başlanmış, çiçek motifleri ile dokular elde edebilmek için yeni desenler oluşturulmuştur. İpek

ipliklerin aralarına altın, gümüş gibi metal iplikler ilave edilerek, zengin ve zarif çalışmalara gidilmiştir. 1485 – 1603 yılları (Tudor ve Elizabeth Devri) örgünün altın çağı olarak anılmıştır (Özbağcı, Ülger, Kurt ve Toktaş, 2009, s.1).

Türlere ait ilk tarihi belgeler Orta Asya’da yapılan arkeolojik kazılarda bulunmuştur. M.Ö. VII. – VIII. Yüzyıllar arasında Orta Asya’da yaşayan Hunlara ait İkinci Pazırık kurganından; konç yeri koçboynuzu nakışlı çoraplar ile keçe çorap çıkarılmıştır (Gürcüm ve Çifçi, 2017. s.16).

Anadolu, örme sanatı açısından zengin bir coğrafyadır. Her yörede, özgün ve bazen de Anadolu’nun ortak özellikleriyle karşımıza çıkan örme sanatı, pek çok açıdan büyük bir çeşitlilik göstermektedir (Güzel ve Oskay, 2017, s. 212).

Kültürümüzün maddi öğeleri arasında yer alan örme örnekleri, sürekliliğini koruyarak Anadolu’nun Kayseri ilinde yaygın bir şekilde devam etmektedir. Manevi değerini koruyarak kuşaktan kuşağa aktarılan önemli kültürel değerlerimiz arasındadır. Kayseri’de kültürel hayatın bir parçası olan örme geleneğinin kasaba ve köylerde yaşatıldığı görülmektedir. Örucülüğün insanlığın örtünme ihtiyacını hissettiği zamanla başladığı; zevk ve beğenme kabiliyetlerinin artmasıyla da geliştiği söylenebilir. Ancak değişik tarihi belgeler ve mesleki kaynaklar zaman olarak M.Ö. 3-5 bin yıllarını başlangıç tarihi ve Orta Asya, Çin ve Mısır’daki yaşamış toplumları da ilk örmeyi uygulayan insanlar diye bildirmektedir. Bunun zamanla iplik, tığ, mil, şiş gibi örücü araç ve gereçlere bağlı olarak; kullanma ihtiyaçlarına ve iplik malzemesine göre de ilerleme gösterdiği söylenebilir (Gürcüm ve Çifçi, 2017, s. 16).

El örgülerini kullanıldıkları alanlara göre gruplandırmak mümkündür. Ürünün tamamı el örgüsü ile yapılabilir. Çorap, eldiven, örtü, giysi vb. gibi veya el örgüleri farklı malzeme ve teknikten yapılmış ürünler süsleme amacıyla da kullanılabilir. Giyim süslemede, başörtüsü kenarında, yatak takımında vb. gibi (Onuk, Akpınarlı, Ortaç, Alp ve Ceren, 1998, s. 35).

Kayseri’de el örücülüğü ile uğraşan çok sayıda kadın bulunmaktadır. Özellikle il merkezinde yaşayan yöre kadınlarının, çeyizlik eşya kültürünü halen yaşatıyor olması el örücülüğünün devam ediyor olmasında bir etkidir.

Şiş ve tığ örücülüğünde atkı, bere, yelek, hırka, eldiven, şal, kaş-kol, battaniye vb. gibi ürünler örülmektedir. Firkete örücülüğünde ise daha çok hırka, yelek, şal, kaş-kol vb. gibi ürünlerin örüldüğü görülmektedir. Firkete ve mekik ile çeşitli yazma oyları yapılmaktadır. Tığ ile örülen dantellerden oda ve mutfak takımı, havlu kenarı ve tülbent oyası örülmektedir. İğne örücülüğünde ise çeşitli iğne oylarından tülbent, havlu kenarı ve oda takımları örülmektedir.

Kayseri yöresinde; Lizöz, şal, ceket, yelek, hırka, battaniye, süveter, çocuk giysileri, atkı bere vb. gibi ürünlere rastlanmaktadır.

Resim 2.19. Şişle örülmüş çocuk giyim ürünleri (Işın, 2019)

2.3.1. El örücülüğünün sınıflandırılması

El örücülüğü geçmiş dönemlerde endüstrinin gelişmemiş olmaması, malzemeye kolay ulaşmama gibi sorunlardan dolayı insanlar tarafından giyim ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yapılmakta idi, günümüzde ise bu durum yerini daha çok isteğe bağlı sanatsal faaliyetlere bırakmıştır. Teknolojinin, iplik sanayiinin gelişmesi ve malzemeye kolay ulaşma etkenleri toplumun daha çeşitli ve daha farklı teknikleri kullanarak el örücülüğü yapmasına olanak sağlamaktadır.

Sanayileşmeden önce ki dönemlerde, giyimde el örücülüğünün önemi çok büyüktü. Kış aylarında giyilen hırka, kazak, iç fanila, yelek, atkı, bere, şal, eldiven, çorap, patik

vs. gibi ürünler el örücülüğünde sıkça örülmekteydi. Sanayileşmeden sonraki dönemlerde ise ihtiyaç olmasından daha çok, hobi, hediyelik, ticari amaçlarla bu ürünlerin yapıldığını gözlemlemekteyiz. Günümüzde hala el sanatları ürünlerinin içinde el örgüsü ürünlerini giymek ayrı bir zevk ve kültür simgesidir. Ev kadınlarının özellikle kış aylarında ellerinden eksik etmediği önemli bir El sanatları dalıdır.

Örücülük sanatı el ve makine örücülüğü olarak iki grupta incelenmektedir. Makine örücülüğü trikotaj ve örme sanayii olarak incelenmektedir. El örücülüğünü ise; araç ile yapılan ve araçsız yapılanlar olarak gruplandırabiliriz. Araç ile yapılan el örücülüğü kullanılan aracın ismini almaktadır. Bunlar şiş, tığ, mekik, iğne, mekik, firkete, örücülüğüdür (Akpınarlı, 2004, s. 116).

Şiş, Tığ, İğne, Mekik, Firkete ve Navet örücülüğü araç ile yapılan el örücülüğü grubunda yer almaktadır. Araçsız yapılanlar ise, bağlama örgüler (makrome, çarşaf bağlama), ağ, bitkisel örücülük, sepet örücülüğü, hasır örücülüğü ve kordonlardır.

Araç ile yapılan el örücülüğü

- Şiş örücülüğü
- Tığ (kroşe) örücülüğü
- İğne örücülüğü
- Mekik örücülüğü
- Firkete örücülüğü (Onuk, Akpınarlı, Ortaç, Alp ve Ceren, 1998, s. 35).
- Navet Örücülüğü (Atay, 1987, s. 35).

Şiş örücülüğü

El örücülüğünde en yaygını olan, şiş adı verilen araçla farklı boylarda, arkası kapalı ucu sivri, aynı kalınlıkta ve uzunlukta olan iki adet metal çubukla farklı teknik ve farklı cins ipliklerle uygulanan el örücülüğüne denir. Şiş örücülüğü ile hazırlanmış ürünler çorap, eldiven, kaşkol, şal, kazak, yelek, hırka, şal, ceket, çocuk battaniyesi vb. ürünler kalın örgü grubunda incelenmektedir.

Hemen hemen hemen tüm bölgelerimizde uygulandığı düşünülen şiş örücülüğü geleneksel giysilerimizin süslemesinde önemli bir yere sahiptir (Koç, 1999, s. 401).

Resim 2.20. Şişle örülmüş bebek puseti battaniyesi (Işın, 2020)

Resim 2.21. Şişle örülmüş bebek battaniyesi (Işın, 2020)

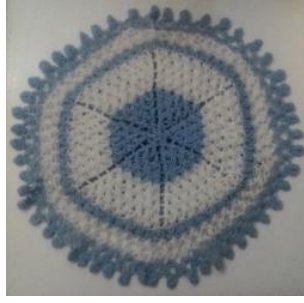
Resim 2.22. Şişle örülmüş şal (ön-arka) (Işın, 2020)

Tığ (kroşe) örücülüğü

Tığ adı verilen bir ucu kancalı alet ile iplikten meydana getirilen ilmeklerin içinden yeni ilmekler meydana getirmek üzere yapılan ürünlere tığ örücülüğü denir (Onuk, Akpınarlı, Ortaç, Alp ve Ceren, 1998, s. 36).

Resim 2.23. Tığ (Işın, 2020)

Resim 2.24. Tığla örülmüş banyo lifi (Işın, 2020)

Tığ örücülüğünde, tığ yardımıyla birbirinin içinden çekilerek yan yana sıralanan ilmeklerin modele göre tane şeklinde oya olarak veya bir sıra gidiş bir sıra dönüş olmak üzere iki yöne örülebildiği gibi sadece gidiş olarak tek yöne örülen dantel olarak da ürünler yapılmaktadır (Onuk, Akpınarlı, Ortaç, Alp ve Ceren, 1998, s. 37).

Resim 2.25. Tığla örülmüş patik (Işın, 2020)

Resim 2.26. Tığla örülmüş yazma kenarı (Işın, 2020)

Resim 2.27. Tığla örülmüş havlu kenarı (Işın, 2020)

Resim 2.28. Tığ oyası (Işın, 2020)

Resim 2.29. Tığla örülmüş şal (ön-arka) (Işın, 2020)

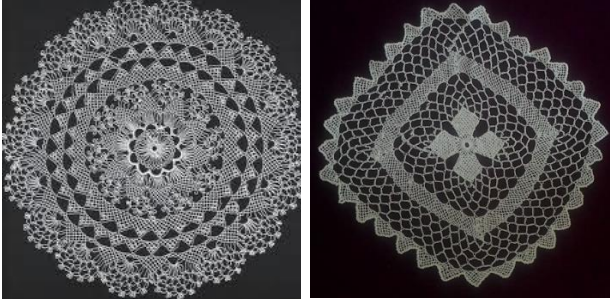

Resim 2.30. Tığla örülmüş şal (ön-arka) (Işın, 2020)

İğne örücülüğü

İğne örücülüğü; İğne aracılığı ile ipliğin düğümlenmesi sonucunda oluşturulan ürünlerdir. İğne örücülüğü örtü kenarına veya örtüye dikilmiş üzere iplik üzerine tane veya su şeklinde yapılıyorsa oya olarak isimlendirilmektedir. Oyalar işlevsel amaçlarının yanında taşıdıkları anlam ve mesajlarda da ayrı bir önem taşımaktadır (Onuk, Akpınarlı, Ortaç, Alp ve Ceren, 1998, s. 35).

Kırk iğne veya güneş danteli denen çalışmalar da iğne ile yapılan örme tekniğine dayanır. Ancak bu çalışmada düğüm yerine iğne yardımıyla alt – üst örme ve değişik ajur uygulamaları yapılır (Atay, 1987, s. 36).

Resim 2.31. İğne oyası (Işın, 2019)

İğne örücülüğünde motiflerin oluşturulmasında kullanılan yardımcı teknikleri içerisinde; Zürefa, zincir, piko (fisilti), trabzan, kök, bacak, boru vb. gibi teknikler yer almaktadır.

İğne örücülüğüne Kayseri’de, iğne oyası da denmektedir. Kullanıldıkları ürünlerden bazıları; havlu kenarı, yazma kenarı oyası, mevlit örtüsü, mendil, salon takımı, seccade kenarı, nevresim takımı, tepsi örtüsü, kese, taç oyası, fes oyası vb. gibi ürünlerdir.

Mekik örücülüğü

Mekik denilen basit araçla yapılan düğümler, yan yana şekillendirilerek oya denilen kenar süslemeleri veya motifler elde edilir. Diğer örgülere göre daha az uygulanır (Atay, 1987, s. 36).

Resim 2.32. Mekik (Işın, 2019)

Resim 2.33. Mekikle örülmüş süsleme parçaları (Işın, 2019)

Firkete örücülüğü

Firkete ‘‘U’’ şeklinde metal veya plastikten yapılmış iki ucu sivri bir örgü aracıdır. Firketenin açık ağzı aşağıya gelecek şekilde üzerine dolanan ipliğin orta kısmında tığ yardımı ile ilmek oluşturularak yapılan ürünlere firkete örücülüğü denir. Tığ ile firkete üzerindeki iplikle oluşturulan halkaların içineatarak; Zincir, çift örgü, üçlü örgü kullanılarak beş farklı teknikte örülmektedir. Örgünün genişliği firketenin eni kadar olup, istenilen uzunlukta yapılmaktadır (Onuk, Akpınarlı, Ortaç, Ayda, Küçükkömürler ve Köklü, 2005, s. 15).

Navet örücülüğü

Navet denilen aracın küçük ve metal olanı ile ince ipliklerle kare ve yuvarlak file örtü çalışmaları yapılır. Büyük boy tahta navetlerle balık ağları örülür. Pazar fileleri de navetle yapılmaktadır (Atay, 1987, s. 37). Navet, file iğnesi olarak da bilinmektedir. Navet çubuğu, örülecek file genişliğine uygun genişlik ve uzunlukta olmalıdır. Navetle yapılan ürünlere ‘File işi’ denmektedir.

Resim 2.34. Navet (tekstilbilgi.net, 2020)

Araçsız yapılan el örücülüğü

- Bağlama örgüler (makrome, çarşaf bağlama)
- Ağ
- Bitkisel örücülük (Onuk, Akpınarlı, Ortaç, Alp ve Ceren, 1998, s. 35).
- Sepet örgüler
- Hasır örgüler
- Kordonlar (Atay, 1987, s. 35).

İplik kalınlıklarına bağlı örgüler

İnce örgüler

İnce örgüler grubu içinde yer alan iğne oyaları (çiti), danteller (tentene), tığ oyaları, mekik oyaları, pul boncuk oyaları, genellikle başörtülerinin kenar süslemelerinde kullanılmakla birlikte, giysilerin yaka çevresi, kol ucu veya manşet kenarları, ön kapamaları, etek uçları gibi bölümlerinde de sıklıkla kullanılmaktadır. Özellikle iç giysilerin yaka açıklıkları, kol kenarları ve etek uçlarının kenar temizlemelerinde ince örgü çeşitleri kullanılarak giysiler süslenmiştir (Koç ve Koca, 2015, s. 253).

Kayseri'deki yöre kadınları evlerinde, kurs merkezlerinde yaygın olarak çeyizlik ürünleri olan tığ danteli, iğne oyası, mekik oyası, pul ve boncuk oyası yapmaktadır. Baş yazmaları, oda takımları, yatak örtüleri, masa örtüleri vb. gibi ürünler örmektedirler.

Kalın örgüler

Kalın örgüler grubu içerisinde incelenen şiş ve tığ örücülüğü genellikle çorap ve patiklerde kullanılmıştır. Giyim kuşamının temel parçalarından biri olan çorap, yalnızca insan sağlığı açısından koruyucu bir giysi parçası değil, giyim kuşamı bütünleştiren son derece önemli bir giysi tamamlayıcısıdır. Çorap insanın hayatı boyunca çok sayıda tükettiği ve kullandığı giyim eşyaları arasında ömrü en kısa olanıdır (Koç ve Koca, 2015, s. 255).

Kayseri yöresine ait örneklerde tığ ve şiş kullanılarak kalın örgüler grubunda yer alan ürünlerin yapıldığı gözlenmektedir. Bu bağlamda, araştırmaya konu olan Lizöz hırkalarının iplik kalığı bakımından kalın örgüler grubunda yer aldığını söyleyebiliriz. Lizöz hırkalarında örücülük sanatı kullanılarak yapılmaktadır ve üzerine herhangi bir işleme ya da bezeme yapılmamaktadır. Hırkaların motif çeşitliliği özelliğinden daha çok teknik ve kompozisyon özelliği öne çıkmaktadır.

Resim 2.35. Kalın örgü ipliği (Alize superland maxi) (ön-arka) (Işın, 2020)

Resim 2.36. Kalın örgü ipliği (Nako Super İnci) (ön-arka) (Işın, 2020)

Resim 2.37. Kalın örgü ipliği (Alize angora gold) (ön-arka) (Işın, 2020)

Resim 2.38. Kalın örgü ipliği (Jina color gold) (ön-arka) (Işın, 2020)

2.4. Lizöz Hırkası Hakkında Genel Bilgiler

Lizöz Fransızca kökenli bir kelime olup ‘*Liseuse*’ şeklinde yazılır (TDK, 2019). Türkçe olarak ise ‘*Lizöz*’ şeklinde yazılır.

Lizöz; Yatakta kadınların giydiği bir tür yün hırkadır (TDK, 2019). Denilse de günümüzde, yün dışında farklı doğal veya sentetik ipliklerin de kullanıldığı gözlemlenmektedir.

Resim 2.39. Kayseri’de Lizöz ören bir kadın (Işın, 2019).

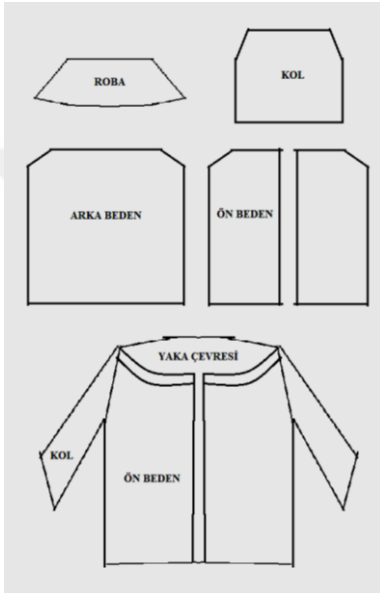
Anadolu’nun bazı yörelerinde Lizöz hırkaları köklü bir geleneğe bağlı olarak sürdürülmüş, çeyiz geleneğinin önemli bir aracı olmuştur. Lizöz örücülüğü günümüzde halen devam etmektedir. Geçmiş yıllarda (1960-2000 yılları) il merkezinde yaşayan kadınların, kız çocuklarına lohusalık dönemlerinde giymeleri için Lizöz hırkalarına çeyizlerinde yer vermeleri yaygın iken günümüzde ise (2000’li yıllardan itibaren) bu gelenek, geçmişte olduğu kadar yaygın değildir. Günümüzde hırkaların kullanılmadığı zamanlarda sandıklarda muhafaza edildikleri görülmektedir.

Geleneksel giyimin üst parçası olan Lizöz hırkalarının yaygın olarak örüldüğü yörelerden birisi de, Kayseri ilinin merkezidir (Resim 2.40). Yörede yeni doğum yapan (lohusa) kadınların giydiği bir tür el örgüsü hırka olarak kullanılmaktadır. Yöredeki Lizözler hırka ve pelerin olarak iki çeşit örülmektedir ve Lizöz kelimesi daha çok ‘Lizoz’ olarak söylenmektedir.

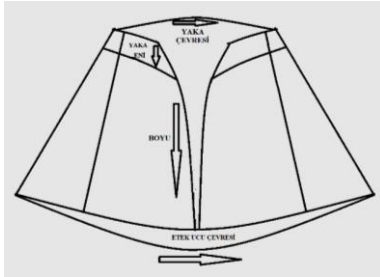
Yöredeki Lizöz hırkaları incelendiğinde, çoğunlukla tek renk iplikle ve yakadan başlayarak örüldüğü gözlemlenmiştir. Hırkaların yakalı veya yakasız olarak örüldüğü görülmektedir. Her iki şekilde de yakada bir bağcığın olduğunu ve bağcıkların ucunda püskül, ponpon, tığ ile örülmüş çiçek vb. gibi tamamlayıcı aksesuarların olduğu ve nadiren de olsa düğme, kurdele vb. gibi aksesuarların kullanıldığı görülmektedir.

2.4.1. Lizöz hırkasının çeşitleri (türleri) ve bölümleri

Kayseri ilinin merkezinde bulunan Lizöz hırkaları iki çeşittir. Bunlardan biri ceket görünümünde olan el örgüsü hırkalardır. Bu hırkalar; Roba, kol, arka beden, ön beden, yaka çevresi bölümlerinden oluşmaktadır (Şekil 2.1.). Diğer ise pelerin görünümünde olan el örgüsü ürünlerdir. Bu ürünler; Yaka çevresi, yaka eni, yaka boyu ve etek ucu çevresi bölümlerinden oluşmaktadır (Şekil 2.2.).

Şekil 2.2. Lizöz hırkasının bölümleri (Işın, 2020)

Şekil 2.3. Lizöz pelerinin bölümleri (Işın, 2020)

2.4.2. Lizöz hırkasında kullanılan araç ve gereçler

Lizöz örücülüğünde çeşitli araç ve gereçler kullanılmaktadır. Kullanılan araçların başında şiş, tığ ve firkete gelmektedir. Yaygın olmasa da hem şiş hem tığla örülen Lizözların olduğu görülmektedir.

Lizöz hırkalarının, 1970’li yıllardan itibaren iplik çeşidinin az olması ve malzemeye kolay ulaşılmama nedeniyle sınırlı iplik türleri kullanılarak örüldüğü gözlemlenmiştir. O yıllarda çoğunlukla sentetik bebek orlonu olarak bilinen akrilik elyaf ipliği kullanılmaktaydı. Akrilik elyaf iplikleri, sentetik olması ile düşük fiyatlı ve yün ipliğinin dokusuna benzerliği nedeniyle Lizözlerde en çok tercih edilen iplikler olmuştur. Bu tür ipliklerin 1950’li yıllardan beri kullanıldığı tahmin edilmektedir. Zamanla malzeme çeşitliliğinin artmasıyla, kullanılan iplik tür ve renk seçeneklerinin de arttığı görülmüştür. 1970’li yıllarda benzer iplik türleri kullanılmıştır. 2000’li yıllardan itibaren pamuklu, yünlü, tiftik vb. gibi iplik türleri kullanılmaktadır.

1980’li yılları öncesinde uzun kollu olarak örülen hırkaların, 1990’lı yıllardan itibaren kısa kollu olanlarının da örülmeye başlandığı gözlemlenmiştir. Günümüzde hırkaların, ön kenarlarının, kol ve yaka manşetlerinin kurdele dantel şeritlerle biye vb. gibi malzemelerle süslendiği görülmektedir.

Kullanılan araçlar

İlk örme araçları değişik boy ve kalınlıkta iğnelerdir. Anadolu’da yaşayan Friglerin Tümülüslerinde çıkan çeşitli boylarda iğneler arasında bir şiş boyunda olanları da vardır. 5. Pazırık kurganından çıkartılan Hun halısı ve maden işleri dikkate alındığında Hunların örgü aracı olarak şiş kullandıkları anlaşılmaktadır. Araplar tığ gibi ucu gagalı şişler kullanmışlardır. Balkanlar ve Anadolu Türkmenleri ise bu tekniği hala kullanmaktadır (Özbağcı, Ülger, Kurt ve Toktaş, 2009, s. 2). Bu bilgilere baktığımızda el örücülüğü sanatının Anadolu medeniyetlerinden bu yana bir tarihi geçmişi olduğunu görmek mümkündür.

Daha önceki dönemlerde örgü malzemesi olarak iki ucu sivri ağaç, kemik, bakır tel, iğne gibi araçların kullanıldığı bilinmektedir (Özbağcı, Ülger, Kurt, Toktaş, 2009, s. 70). Bu bağlamda ise şunları söyleyebiliriz, örgü eski dönemlerde daha ilkel araçlarla yapılmıştır. Günümüzde bu araçların daha gelişmiş olanları kullanılmaktadır. Araç çeşitliliği bakımından, Şiş, Tığ, İğne, Mekik, Firkete gibi araçlar kullanıldığı gibi bunun yanı sıra araçsız el ile yapılan örgülerde vardır. Bu araçların numaraları bakımından da bir zenginlik söz konusudur. Yapılacak ürüne göre seçilen ipliğin

kalınlığı arttıkça kullanılacak olan araç da daha büyük ebatlarda seçilmesi ve farklı örgü tasarımlarının yapılması günümüzde mümkündür.

Kayseri ilinde yapılan el örücülüğünde yaygın olarak kullanılan araçlar iğne, tığ, şiş örme araçlardır. Firkete, mekik gibi örme araçlarının ise daha az kullanıldığı görülmüştür.

Şişlerin numaraları ve türleri

Kullanıldıkları yere göre veya yapıldığı hammaddeye göre iki ucu sivri çorap şişleri, bir ucu sivri şişler yuvarlak şişler olarak gruplanmaktadır (Onuk, Akpınarlı, Ortaç, Alp, Ceren, 1998, s. 21).

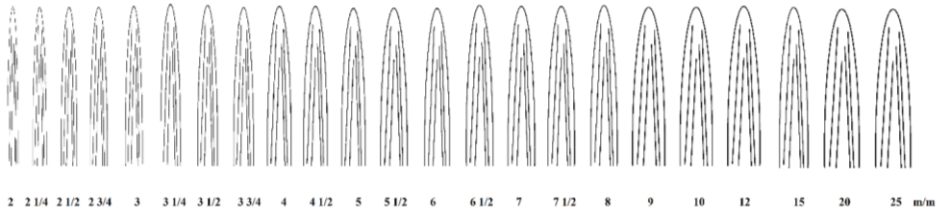
Alüminyum kaplama, çelik, plastik, tahta ve bambu şişler genellikle 30-35 cm uzunluğundadır. Yerli şişler alüminyum kaplamadır. Polasaj kaplamaları eksik yapıldığından ilmek içindeki akıcılıkları (kayganlıkları) daha azdır. İthal şişler arasında en çok aranan ve en kaliteli şişler Alman malı olan 'Inox' ve İngiliz yapısı 'Aero' markalı şişlerdir.

Şişler inceden kalına doğru şöyle numaralanır: 2-2.5, 3-3.5, 4-4.5, 5-5.5, 6-6.5, 7-7.5, 8, 9, 10, 12, 15, 20, 25 m /m.

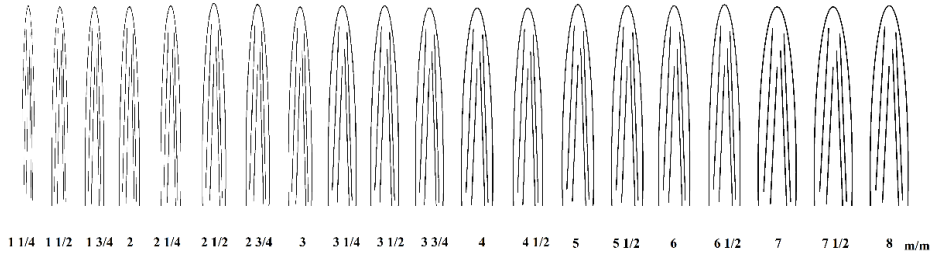
Çelik şişlerde çap büyüdükçe şişin ağırlığı arttığından çok kalınları yapılmaz. 1-1.5, 2-2.5, 3-3.5, 4, 5 gibi küçük numaraları vardır (Atay, 1987, s. 45). Günümüzde şişler plastik malzemelerle de üretilmektedir.

Renkli alüminyum şişlerin 18, 20, 25, 30, 35 cm uzunluğunda olanları vardır. Kısa türleri 0 ile 8 arasında değişir.

Bambo şişler 3-3.5, 4-4.5, 5-5.5, 6, 7 olarak numaralanırlar. Kalın örgülerde kullanılan şişlerin 10 numaraya kadar olanı vardır (Atay, 1987, s. 45).

Şekil 2.4. Bir ucu sivri şişlerin numaralanışı (Atay, 1987, s. 46)

Şekil 2.5. İki ucu sivri şişlerin numaralanışı (Atay, 1987, s. 46).

Çizelge 2.1. Şiş ölçüleri tablosu (Crompton, 2010, s. 15).

ABD	Metrik	İngiltere
0	2 mm	14
1	2.25 mm	13
-	2.5 mm	-
2	2.75 mm	12
-	3 mm	11
3	3.25 mm	10
4	3.5 mm	-
5	3.75 mm	9
6	4 mm	8
7	4.5 mm	7
8	5 mm	6
9	5.5 mm	5
10	6 mm	4
10.5	6.5 mm	3
-	7 mm	2
-	7.5 mm	1
11	8 mm	0
13	9 mm	00
15	10 mm	000
17	12.75 mm	-
19	15 mm	-
35	19 mm	-
-	20 mm	-

- Düz Şişler (Plastik, metal, bambu veya ahşap)
- Misinalı şişler
- Gagalı Şişler
- Çorap şişi (beş şiş veya çift taraflı şiş)

Tığların numaraları ve türleri

Eskiden tığlar oyularak kemik veya ahşaptan yapılırdı. Günümüzde ise, plastik, metal, bambu veya huş ağacından yapılmakta olup yumuşak ergonomik saplılar olmak üzere çok çeşitli renk ve şekil yelpazesine sahiptir. Hatta karanlıkta örmenize olanak sağlayan ışıklı tığlar da üretilmektedir (Bentley, 2014, s. 4).

Bir ucu çengelli diğer ucu diğer ucu düz 15 – 20 cm uzunluğunda çelik, plastik, alüminyum, şimşir ve fildişinden yapıları çeşitleri vardır. Yörede piyasada satılan çelik tığlar, boncuk oyası, tığ oyası, dantel vb. yapımında ipliğin kalınlığına göre numaraları seçilerek kullanılmaktadır. (Onuk, Akpınarlı, Ortaç, Alp ve Ceren, 1998, s. 21).

Resim 2.40. Tığlar (Işın, 2020)

Çizelge 2.2. Tığ ölçüleri tablosu (Bentley, 2014, s. 5).

İngiliz mm	Amerika Numaraları	Japonya Numaraları
2 mm	-	0
2.25 mm	1 B	-
2.5 mm	-	1 (2.4 mm)
2.75 mm	C	2 (2.27 mm)
3 mm	-	3
3.25 mm	D	4 (3.4 mm)
3.5	4/E	5 (3.6 mm)
3.75 mm	F	6 (3.9 mm)
4 mm	6	7 (4.2 mm)
4.25 mm	G	-
4.5 mm	7	8
5 mm	8/H	9 ya da 10
5.5 mm	9/I	11
6 mm	10/J	13
6.5 mm	10.5/K	14 ya da 15
7 mm	-	7
8 mm	11/L	8
9 mm	13/M ya da N	9
10 mm	15 N ya da P	10
12 mm	P	-
16 mm	Q	-

Resim 2.41. Tığ numaraları ve renkleri (Bentley, 2014, s. 4-5)

Örücülükte kullanılan ipliklerin özellikleri

İplikler doğal veya sentetik liflerden eğrilerek elde edilir. Doğal lifler; Yün, ipek, keten, pamuk, kaşmir ve alpaka içerir. Sentetik lifler ise; Polyester, akrilik, viskoz, suni ipek ve naylon içerir. İplik aynı zamanda, yün ve akrilik veya yün ve pamuk gibi her birinin karışımıyla da elde edilebilir (Crompton, 2010, s. 8).

Natural lifler

- Alpakadan (Lama) Alpaka yünü
- Angora tavşanından Angora yünü
- Kaşmir keçisinden Kaşmir yünü
- Pamuk kozasından Pamuk bitkisi lifi
- Kuzunun ilk kırkıldığı yünden genelde en yumuşak olan Kuzu yünü
- Keten bitkisi sapından Keten lifi
- Merinos koyunun yününden Merinos yünü
- Angora keçisinden Moher, en yumuşak ve en iyi moher yavru keçi yününden elde edilir.
- Geleneksel olarak Shetland koyunundan elde edilen Shetland yünü
- İpek böceği lavrasından salgılanan kesintisiz İpek iplik
- Koyunun yününden Yün iplikler elde edilir (Crompton, 2010, s. 8).

Sentetik lifler

- Asetat, suni ipek ve viskoz; Kağıt hamurunun selülöz liflerinin kimyasal işlemi
- Petro-kimyasallardan yapılan akrilik, polyester ve naylon, naylon en sağlam tekstil lifidir, elastan elastik bir liftir (Crompton, 2010, s. 8).

Kalınlıklarına göre iplikler

Bir iplik katı, bükümlü bir tek kattır ve genel kural olarak, ne kadar çok iplik katı bir arada bükülürse, iplik o kadar kalın olur ancak şaşırtıcı bir şekilde, farklı üreticilerin ürettiği iplik katları farklı kalınlıklarda olabilir. Sıkı eğrilmiş bir iplik katı gevşekçe eğrilmiş bir iplik katından daha ince olur. İplik katları kalınlıklarına göre şöyle sıralanır:

- İplik katı geleneksel Shetland şalları gibi hafif ve incecik ajurlu örgüler için kullanılır.
- Bebe yünü ve ince örgü yünü (2 iplik katı veya 3 iplik katı)
- Sportif iplik (4 iplik katı)
- Bükme yün (Çift kat örgü) iç mekânlarda giymek için çok kabarık olmayan giysileri örmek için kullanılan kalınlık.
- Balıkçı veya orta kalınlık (Aran)
- Kabarık (kalın)
- Süper kabarık (süper kalın) ve Makarna iplikler daha kalındır (Crompton, 2010, s. 8).

Yapısına Göre İplikler

- Yün iplik
- Pamuklu iplik
- İpek iplik
- Kaşmir iplik
- Sentetik iplikler
- Karışık iplikler
- Chenille (Şönil) iplik
- Bukle iplik
- Keçemsi iplikler
- Kurdele iplikler
- Moher veya Angora iplikleri
- Kürk görünümlü iplikler
- Yapağı görünümlü iplikler olarak sınıflandırılmaktadır.

2.4.3. Lizöz hırkasında kullanılan teknikler

Şişle yapılan teknikler

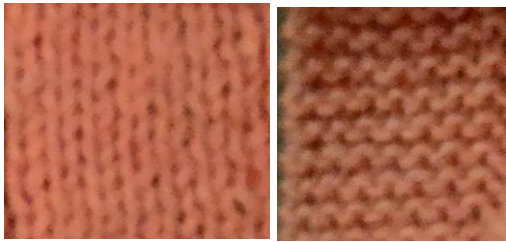
Şişle düz – ters (yüz) örgü tekniği

Şişle yapılan bir yapılan bir Örgü Tekniğidir.

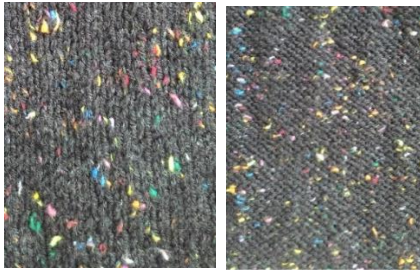
1.Sıra; Bütün ilmekler düz örülür. 2. Sıra; Bütün ilmekler ters örülür. 3. Sıra; 1. Sıradan tekrar edilerek örgüye devam edilir (Çalışır, 2016, s. 192).

Atılan ilmeklerle sürekli tek yüze, arka yüze, bastırılarak yapılan örgü, şeklidir. Ön tarafı kullanılır ve ön sıra ters, arka sıra düz örülür (Çaylı, 2016, s. 66).

Ters- düz Örgü Tekniğindeki ters ifadesi Kayseri’de ‘tor’ olarak adlandırılmaktadır. Bu ifadeye, kaynaklarda rastlanmamakla birlikte yöre kadınları tarafından ters Örgü Tekniği anlamında kullanılmaktadır. Bu teknik Lizöz hırkalarında yaygın kullanılmamakla birlikte, örgü hırka, atkı, bere, şal, battaniye ve ceketlerde daha sık kullanılmaktadır. Şişle yapılan lizöz hırkalarının çoğunda kullanılmaktadır.

Resim 2.42. Şişle düz-ters örgü tekniği (Işın, 2020)

Resim 2.43. Şişle düz-ters örgü tekniği (Işın, 2020)

Şişle haraşo (ters) örgü tekniği

İlmekler her sırada ters örülür, örneğin 2 sırasında 1 dış haraşo elde edilir (Çalışır, 2016, s. 192).

Atılan ilmeklerle sürekli tek yüz, arka yüze batırılarak yapılan örgü şeklidir. Ön tarafı kullanılır ve ön sıra ters, arka sıra düz örülür (Çaylı, 2016, s. 66).

Şişle yapılan lizöz hırkalarının kenarlarında ve kol manşetlerinde kullanılmaktadır. Kaynaklarda Haraşo olarak geçen bu teknik, Kayseri yöresinde kadınlar arasında ‘haraşa’ olarak söylenmektedir. Bu teknik ceket, yelek, kırlent, battaniye ve Lizöz hırkalarında yaygın olarak kullanılmaktadır.

Resim 2.44. Şişle haraşo tekniği (Işın, 2019)

Şişle lastik örgü teknikleri

Lastik örgüler, şişle örülen hırkaların kol, yaka ve bel manşetlerinde kullanılarak örgünün esnemesini engeller.

Şişle tek (1+1) lastik örgü tekniği

Şişle atılan ilmekler üzerinde ipliği arkaya atarak, bir arka yüzden ilmek çıkarılıp ipliği öne alarak, bir ön yüzden ilmek çıkarılarak yapılır (Çaylı, 2016, s. 68).

Resim 2.45. Şişle tek (1+1) lastik örgü tekniği (Işın, 2019)

1.Sıra; 1 ilmek düz, 1 ilmek ters şeklinde örülerek sıra tamamlanır. 2. Sıra; arka sıralarda ilmekler geldiği gibi örülür. 3. Sıra; 1. Sıradan itibaren örnek tekrar edilir. 2 + 2 ve 3 + 3 lastik örgü yapılmak istendiğinde ilmek sayıları değiştirilir aynı şekilde örülür (Çalışır, 2016, s. 193).

1. Sıra; 1 ilmek düz, 1 ilmek ters, 1 ilmek düz, 1 ilmek ters. Şeklinde örülerek sıra tamamlanır. 2. Sıra; arka sıralarda ilmekler geldiği gibi örülür. 3. Sıra; 1. sıradan itibaren örnek tekrar edilir. 2+2 ve 3+3 lastik örgü yapılmak istendiğinde ilmek sayıları değiştirilir, aynı şekilde örülür (orguaski.com).

Bu teknik giyilirken esnekliği sağlaması için Lizöz hırkalarının kol yaka vb. gibi manşetlerinde kullanılmaktadır.

Şişle ikili (2+2) lastik örgü tekniği

Tüm sıra iki ters ve iki düz örgüden oluşturulan desendir. Şiş üzerine atılan ilmekler, tersleri örüp, ipliği arkadan dolaştırıp öne alarak, düzlerin örülmesiyle meydana gelir (Çaylı, 2016, s. 69).

Bu teknik giyilirken esnekliği sağlaması için Lizöz hırkalarının kol yaka vb. gibi manşetlerinde kullanılmaktadır.

Resim 2.46. Şişle ikili (2+2) lastik örgü tekniği (Işın, 2020)

Resim 2.47. Şişle 2+1 lastik örgü tekniği (Işın, 2020)

Resim 2.48. Şişle 4+4 lastik örgü tekniği (Işın, 2020)

Şişle fıstık tekniği

1 ilmek içinden 5 ilmek çıkarılır, bu ilmekler 6 sıra örülür, 6 ilmek beraber alınarak kesilip, 1 ilmeğe düşürülür, yanındaki ilmeklerle örgüye devam edilir (Çalışır, 2016, s. 192).

Şişle yapılan bu örgü tekniği, Lizözların modelini oluştururken beden kısımlarında kullanılmaktadır.

Resim 2.49. Şişle fıstık örgü tekniği (Işın, 2020)

Resim 2.50. Şişle fıstık örgü tekniği (Crompton, 2010, s. 101)

Şişle ajur örgü tekniği

1.Sıra; 1 dolama, 1 ilmek kesilir, örülerek sıra tamamlanır. 2. Sıra; İlmekler ters örülür. 3. Sıra; 1. Sıradan itibaren örnek tekrar edilir (Çalışır, 2016, s. 192).

Gözenekli örgü, şiş üzerine iplik atılarak gözenek elde edilir. İki ilmek birden örülerek artan ilmek eksiltilir. Ayrıca ilmekleri birleştirilerek, çift veya birkaçının bir arada alınması, yer değiştirilmesi veya burulmasıyla çok değişik modeller meydana gelmektedir (Çaylı, 2016, s. 68).

Şişle yapılan bu örgü tekniği, Lizözların modelini oluştururken beden kısımlarında kullanılmaktadır.

Resim 2.51. Şişle ajurlu dalga örgü tekniği (Crompton, 2010, s 118)

Resim 2.52. Şişle yapraklı ajur örgü tekniği (Işın, 2020)

Resim 2.53. Şişle dört yapraklı ajur örgü tekniği (Crompton, 2010, s 119)

Resim 2.54. Şişle ajurlu lastik örgü tekniği (Crompton, 2010, s 106)

Resim 2.55. Şişle Baklavalı ajur örgü tekniği (Crompton, 2010, s 122)

Resim 2.56. Şişle 'V' ajur örgü tekniği (Işın, 2019)

Resim 2.57. Şişle ajur tekniği örnekleri (Suyabatmaz ve İslam, 2014, s. 20, 22)

Şişle tekli pirinç örgü tekniği

1.Sıra; 1 düz, 1 ters şeklinde örülür. 2. Sıra; 1. Sırada düz örülen ilmekler ters, ters ilmekler düz örülür. 3. Sıra; 2. Sıradan itibaren örnek tekrar edilir (Çalışır, 2016, s. 193).

Şişle yapılan bu örgü tekniği, Lizözların modelini oluştururken beden kısımlarında kullanılmaktadır.

Resim 2.58. Şişle pirinç örgü tekniği ile örülmüş çocuk hırkası (Işın, 2019)

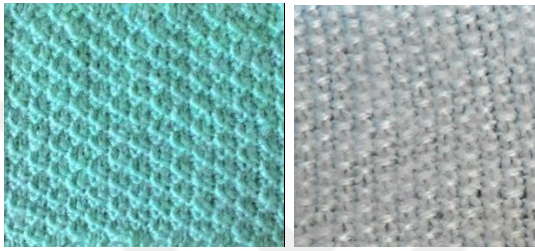

Resim 2.59. Şişle tekli pirinç örgü tekniği (Işın, 2019)

Şişle ikili pirinç örgü tekniği

1.Sıra; 1 düz, 1 ters şeklinde örülür. 2. Sıra; İlmekler geldiği gibi örülür. 3. Sıra; 1. Sırada düz örülen ilmekler ters, ters örülen ilmekler düz örülür. 4. Sıra; İlmekler geldiği gibi örülür. 5. Sıra; 1. Sıradan itibaren örnek tekrar edilir (Çalışır, 2016, s. 193).

Şişle yapılan bu örgü tekniği, Lizözların modelini oluştururken beden kısımlarında kullanılmaktadır.

Resim 2.60. Şişle 2 sıralı pirinç örgü tekniği (Işın, 2020)

Şişle dalgalı ajur (karnabahar) tekniği

1. Sıra; İlmekler; 2 kenar ilmeği, 1 ilmek kesilir, yanındaki 1 ilmek kesilir, 1 dolama, 1 düz, 1 dolama, 1 düz, 1 dolama, 1 düz, 1 dolama, 1 düz, 1 dolama, 1 düz, 1 dolama, 1 düz, yan yana sağa doğru 3 ilmek, yan yana sola doğru 3 ilmek toplam 6 ilmek kesilir. 1 dolama, 1 düz, 1 dolama, 1 düz, 1 dolama, 2 kenar ilmeği şeklinde dizilir. 2. Sıra; İlmekler ters örülür. 3. Sıra; 1 Sıradan itibaren örnek tekrar edilir (İslam ve Okumuş, 2013, s. 29).

Bir başka anlatım olarak bu tekniğin yapılışı; Kenar ilmek alınır, 2 ilmek birlikte sağ yöne doğru eksiltir, (bu işlem 3 kez tekrarlanır) İpliği düzden şişe dola (içten dışa doğru), 1 ilmek ör ve bu işlemi 6 ilmek tekrar et. 2 ilmek birlikte sol yöne doğru eksilt (bu işlemi 3 kez tekrarla) Örgünün arka yündeki ilmekler düz örgü olarak örülür. Daha sonra 1 sıra düz, 1 sıra ters örülür. Tüm örgü birinci sıradan itibaren 4 sıra tekrar edilerek bitirilir (nako.com.tr, 2020).

Resim 2.61. Şişle dalgalı ajur (Karnıbahar) tekniği (Işın, 2019)

Şişle subay çimdiği tekniği

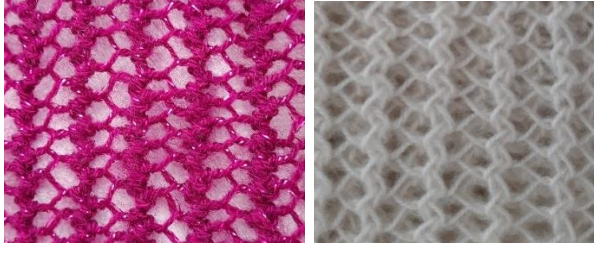
Yapılışı; 31 ilmekle başlanan bir örnekte, 2 ilmek haraşo örülür ardından 3 ilmek ters örgü yapılır. 3 düz örgü yapılarak sıranın sonuna kadar gelinir. Sonuna gelineen sıranın son 2 ilmeği haraşo yapılarak kenar ilmeği elde edilir. İkinci sırada baştaki kenar ilmekleri örülür. Daha sonra ipliği önden arkaya şişe dolayarak 1 ilmek arttırma yapılır ve 3 ilmeğin tamamı alınır. Böylelikle 3 ilmek büzülmüş olunur. Aynı şekilde bu defa ipliği arkadan öne şişe dolayarak 1 ilmek arttırma yapılır ve yine 3 ilmek birden alınarak büzme uygulanır. Sonraki sırada bir önceki düz örülen 3'lü grup ters, ters örülen 3'lü grup ise düz örgü yapılarak devam edilir. En başta uygulanan 3 düz 1 büz tekniğine devam edilerek tekrarlarla örgü tamamlanır. Kayseri yöresinde subay çimdiği olarak bilinen bu motif bazı yörelerde kâtip çimdiği, 3 düz 1 büz diye bilinmemektedir.

Resim 2.62. Şişle 3 düz- 3 büz örgü tekniği (Işın, 2019)

Resim 2.63. Şişle 3 düz- 3 büz tekniği ile örülmüş çocuk yeleği (Işın, 2019)

Resim 2.64. Şişle 1 düz- 1 büz örgü tekniği (Işın, 2019)

Şişle tarak örgü modeli

İlk sırada, 1 düz-2 ters örülerek 6 ilmek tamamlanır. Diğer sırada yapılan işlemin tersi 2 ters- 1 düz örülerek 6 ilmek tamamlanır. Sonraki sıralarda da ters ilmeği ters düz ilmeği düz örülür. Bu şekilde örülerek 6 düz 10 ters ilmeğimiz oluşur. Modelin her bir sırasında yanında kalan ilmeklerden arttırma yapılarak verevine bir örgü elde edilir. Modelin içerisinde eksiltme yapılır. 1 ters- 2 büz örülür. Toplamda aradaki örgü 10 ilmek olacak şekilde örülür. Modelde toplamda 6 ilmek kalınca baştaki 2 ilmek bırakılarak örülür. Aradakiler ilmekler bir yün iğnesine aktarılır ve soldan sağa doğru arkayı dolandırarak ilmeklerin etrafından bağlama örgü yapılır. Bu şekilde 3 tur atılır. İlmekler iğneden çıkarılarak tekrardan şişe aktarılır. Bu şekilde motifler yan yana tekrarlanarak şişle tarak örgüsü elde edilir.

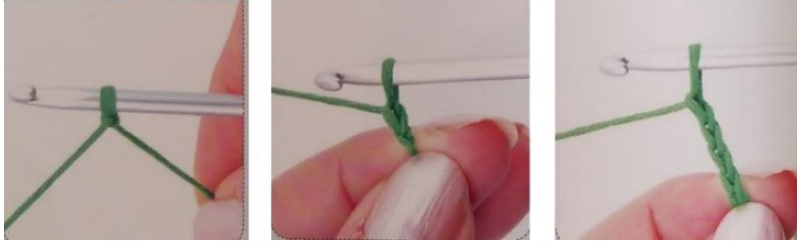
Resim 2.65. Şişle tarak örgü modeli (Işın, 2020)

Tığla yapılan teknikler

Tığla zincir tekniği

Tığla örülen Lizözların tümünde işlerin başlangıç tabanını oluşturmak için bu teknik kullanılır. Zincir çekerek ve farklı İplik atışlarıyla birçok teknik ve model elde edilebilir. Zincir çekme şu şekilde yapılır, ipliğe bir başlangıç ilmeği yapılır. Daha

sonra ipliğin ucu sıkıca çekilir düğüm tığ üzerinde sıkılaştırılır. Bu işlemde püf nokta ipliğin ucu uzun bırakılırsa düğüm gevşemez. Bir zincir oluşturmak için tığa İplik dolanır ve tığdaki ilmekten bu İplik geçirilir. Sonraki adımda aynı işlemler isteğe bağlı olarak sonsuz tekrarlanabilir. Tekrar sayısı istenilen Zincir uzunluğuyla doğru orantılı olarak arttırılır.

Resim 2.66. Tığla zincir çekme (Bentley, 2014, s. 96)

Tığla trabzan örgü tekniği

Tığ üzerine iplik dolanır, alt sıraya batırılır, tığla iplik dolanarak batırılan yerden 1 ilmek çekilir, tığ üzerine iplik dolanır, tığdan oluşan 3 ilmeğin 2 adedinin içinden geçirilir, tığa tekrar iplik dolanır, tığ üzerinde kalan 2 ilmeğin içinden geçirilerek tığda 1 ilmek kalır. İşlemler tekrar edilir (Çalışır, 2016, s. 193). Lizöz hırkalarında bu teknik sıklıkla görülmektedir.

Resim 2.67. Tığla trabzan tekniği (Bentley, 2014, s. 107)

Tığla 2'li trabzan örgü tekniği

Tığ üzerine 2 defa iplik dolandır, alt sıraya batırılır, tığa iplik dolandır, batırılan yerden 1 ilmek çekilir, tığa iplik dolanarak batırılan yerden 1 ilmek çekilir, tığ üzerine iplik dolandır, tığda oluşan 4 ilmekten 2 adedinin içinden geçirilir, tığa tekrar iplik dolandır, tığ üzerinde kalan 2 ilmeğin içinden geçirilerek tığda 1 ilmek kalır. Sıra boyunca işlemler tekrar edilir (Çalışır, 2016, s. 193).

Tığla örülen bu teknik, Lizözların omuz kısmından başlayıp robasına kadar gelen kısımda kullanılmaktadır.

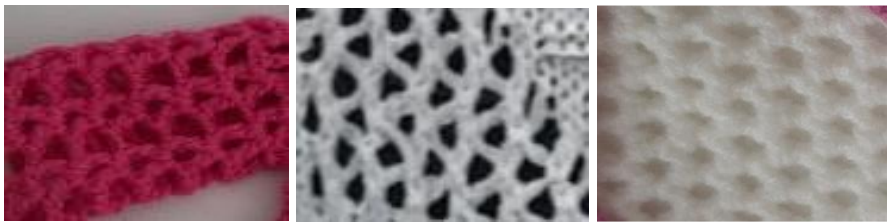

Resim 2.68. Tığla sıkı trabzan tekniği (Işın, 2020)

Tığla file (ağ) örgü tekniği

Zincir sayısı örneğe göre değişebilir. 1. Sıra; 5 Zincir çekilir, 1 cm ara verilerek alt sıraya sık iğne ile bağlantı yapılır, 5 Zincir çekilir, 1 cm ara verilerek alt sıraya sık iğne ile bağlantı yapılır şeklinde sıra tamamlanır. 2. Sıra; 1. Sıradaki 5 Zincirin ortasına sık iğne ile bağlantı yapılır, 5 Zincir çekilir, alt sıradaki 5 Zincirin ortasına sık iğne ile bağlantı yapılır şeklinde sıra tamamlanır. 3. Sıra; 2. Sıradan itibaren örnek tekrar edilir (Çalışır, 2016, s. 192).

Tığla örülen bu teknik, Lizözların beden kısımlarında model oluşturulurken kullanılmaktadır.

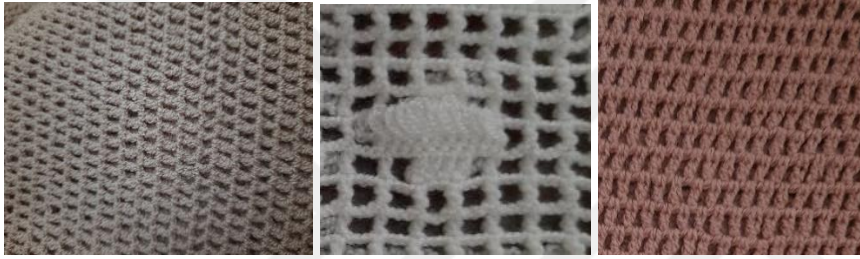

Resim 2.69. Tığla file örgü tekniği (Işın, 2020)

Tığla kafes örgü tekniği

1. Sıra; Zincir çekilir, 3 Zincir atlanarak 4. Zincirin üzerine 1 trabzan yapılır, 3 Zincir çekilir, 2 Zincir atlanarak 1 trabzan yapılır, 3 Zincir çekilir şeklinde sıra tamamlanır. 2. Sıra; 6 Zincir çekilir, geri dönülür, alt sıradaki trabzanların üzerine trabzan yapılır, 3 Zincir çekilir, alt sıradaki trabzan üzerine trabzan yapılır, 3 Zincir çekilir şeklinde sıra tamamlanır. 3. Sıra; 2. Sıradan itibaren örnek tekrar edilir (Çalışır, 2016, s. 192).

Tığla örülen bu teknik, Lizözların beden kısımlarında model oluşturulurken kullanılmaktadır.

Resim 2.70. Tığla kafes örgü tekniği (Işın, 2020)

Tığla fıstık tekniği

Tığ üzerinde iplik dolanarak alt sıraya batırılır, tığ üzerine iplik dolanır, 1 ilmek çekilir, oluşan ilmek tığ üzerinde çekilerek uzatılır, tığ üzerine iplik dolanarak 3 defa aynı yere batırılıp, işlem tekrarlanır. Tığ üzerinde oluşan ilmekler, tığa iplik dolanarak ilmeklerin içinden geçirilir, 1 defada toplanarak 1 adet fıstık oluşturulur (Çalışır, 2016, s. 193). Başka bir anlatımla bu teknik şu şekilde yapılmaktadır; Tığın başına iplikler istenilen boyda çekilerek dolanır ve ilmekten batırılarak geçirilir. İpliğin kalınlığına göre 2’li ya da 3’lü dolamalar ile fıstık elde edilmektedir.

Tığla örülen bu teknik, Lizözların omuzlarında, beden kısımlarında ve kollarında kullanılmaktadır.

Resim 2.71. Tığla sıkı fıstık tekniği (Işın, 2019)

Resim 2.72. Tığla 3'lü fıstık tekniği (Işın, 2019)

Tığla nohut tekniği

Tığla fıstık tekniğinin işlem basamaklarının aynısı uygulanır, başlangıç noktasına tığ batırılarak tığla nohut tekniği elde edilir.

Resim 2.73. Tığla nohut tekniği (Işın, 2019)

Tığla kör sık dış tekniği

Tığ yapılan tekniklerden olan kör sık dış tekniği, tığın ucuna ikinci ipliğin dolanmadan alt sıraya batırılarak aynı yerden 1 ilmek çekilerek örülmektedir. Kayseri yöresinde ise bu ifade 'hıp batma' olarak kullanılmaktadır. Lizözlarda genellikle kenar temizleme pikosu olarak kullanılmaktadır.

Tığla kirpik tekniği

Tığla örülen kirpik motifi Kayseri yöresinde yörede yaşayan kadınlar tarafından 'kiprik motifi' şeklinde adlandırılmaktadır. Bu teknik Lizözlarda genellikle kenar temizleme pikosu olarak kullanılmaktadır.

Resim 2.74. Tığla kirpik tekniği (Işın, 2020)

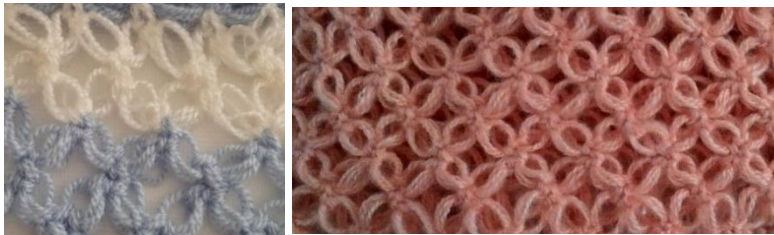
Tığla örümcek tekniği (süleyman düğümü)

Süleyman düğümü sık iğneyle sağlamlaştırılmış basit bir uzatılmış zincir ilmektir. Üç katlı her düğüm uzatılmış zincir işinden oluşan üç katla yapılarak sık iğneyle bu düğüm sağlamlaştırılır. Düğümün içinde çalışırken, sağlamlaştırmak için genellikle sadece sık iğne içine çalışılır, uzatılmış ilmek serbest bırakılır (Whiting, 2012, s. 38).

Lizöz hırkalarında sıkça kullanılan bu teknik ana motiflerin aralarında köprü (geçiş) motifi olarak kullanılmaktadır.

Resim 2.75. Tığla örümcek tekniği ile örülmüş çocuk elbisesi (Işın, 2019)

Resim 2.76. Tığla örümcek tekniği (Işın, 2020)

Ürünlerde kullanılan temel yapım teknikleri

Simetrik örgü uygulaması

Örgü anlatımlarında simetrik olarak Örgü Uygulaması; Yapılan işlemlerin tam ters yönünde uygulanmasıdır. Örnek olarak; Sırasıyla anlatımda eksiltme ve artırma işlemleri yapıldıysa, eksiltme yapılan yer sonraki aşamada artırılır, artırma yapılan yer eksiltir (Çalışır, 2016, s. 192).

Şişle yapılan bu örgü uygulaması, ajurlu örgü tekniklerinin kullanıldığı Lizözlerde görülmektedir.

Resim 2.77. Simetrik örgü uygulaması (Suyabatmaz ve İslam, 2014, s. 13, 14, 27)

Aşamalı kesim örgü tekniği

30 ilmek üzerinden anlatılmıştır. 1. Sıra; Omuz tarafından 10 ilmek kesilir, kalan 20 ilmek örülüp, sıra tamamlanır. 2. Sıra 20 ilmek örülüp, sıra başına gelinir. 3. Sıra; 10 ilmek kesilir, kalan 10 ilmek örülüp, sıra tamamlanır. 4. Sıra; 10 ilmek örülüp, sıra başına gelinir. 5. Sıra; Kalan 10 ilmek kesilip, bitirilir (Çalışır, 2016, s. 193). Hem şişle hem de tığla yapılmaktadır. Bu teknik Lizözların koltuk oygularında kullanılmaktadır.

İlmek kaydırma tekniği

Çoğunlukla ters örgü üzerinde düz ilmeklerle kaydırma işlemi yapılır. Anlatım sağa ilmek kaydırma şeklinde anlatılmıştır, sola doğru kaydırma yapılacaksa aynı işlemler yön değiştirilerek uygulanabilir. İlmek sayıları kaydırma işlemi yapılmak istenen ölçüde değiştirilebilir. 1. Sıra; 6 ilmek ters, 7. ve 8. İlmek şişten çıkarılır, 8. ilmek 7.

ilmeğin ön tarafından sağa geçirilir, önce 8. ilmek, sonra 7. ilmek sol taraftaki şişe geçirilir, 8. ilmek düz, 7. ilmek ters örülür, 6 ilmek ters, 7. ve 8. ilmek şişten çıkarılır, 8. ilmek 7. ilmeğin ön tarafından sağa geçirilir, önce 8. ilmek sonra 7. ilmek sol taraftaki şişe geçirilir, 8. ilmek düz 7. ilmek ters örülür şeklinde sıra tamamlanır. Arka sıralarda ilmekler geldiği gibi örülür. 3. Sıra; 5 ters, 7. Düz ilmek 6. Ters ilmeğin önünden sağa doğru geçirilerek ilmek kaydırılır, önce 7. Düz ilmek, sonra 6. Ters ilmek sol taraftaki şişe geçirilerek düz ilmek düz, ters ilmek ters olarak örülür, 6 ters, 8. Düz ilmek ve 7. Ters ilmek şişten çıkarılır 8. Düz ilmek 7. Ters ilmeğin önünden sağa geçirilerek tekrar sol taraftaki şişe takılır, düz örülen ilmek düz ters örülen ilmek ters örülüp, ilmek kaydırılır, 6 ters şeklinde örgüye devam edilir (Çalışır, 2016, s. 192). Bu teknik, birbirini tekrar eden motiflerin olduğu Lizöz hırkalarında sıraları tamamlamak için kullanılmaktadır.

İlmek salma

Örnek 10 ilmek üzerinden anlatılmıştır. 2 sıra tekrarlı örgü tekniğidir. 1.sıra: 1 ilmek örülür, şişe (istenen uzunluğa göre) iplik dolanır. Adımlar tekrar edilerek sıra tamamlanır. 2.sıra: 1 ilmek örülür, şişe dolanan iplik şişten çıkartılıp, bırakılır. İşlemler tekrar edilerek sıra tamamlanır (orguaski.com, 2020).

Şişle ilmek arttırma

Örgüde düzgün bir şekilde ilmek arttırmak için, sağ elinizde sarılı olan yünü sağ tarafınızda bulunan şişe bir kez dolayarak sol taraftan ters alınan ilmek alınır (Çaylı, 2016, s. 67). Bu teknik şişle yapılan lizöz hırkalarının ön, arka, kol kısmında kullanılmaktadır.

Şişle ilmek eksiltme

İlmekleri ikiyeşerli olarak şişe alıp, kesmek istenilen alana kadar düz örgü örer gibi devam ettirilir ve azaltmak istenilen sayıya geldikten sonra yine tek ilmek olarak örmeye devam edilir (Çaylı, 2016, s. 67). Bu teknik şişle yapılan Lizöz hırkalarının ön, arka, kol kısmında kullanılmaktadır.

Şişle ilmekleri kapatma tekniği

İlmekleri ikişerli olarak şişe alınır ve düz örgü örer gibi devam edilir. Bitirilen sıranın kenarlarının düzgün olmasına dikkat edilir (Çaylı, 2016, s. 67).

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama teknikleri, verilerin analizi ve yorumlanmasına ilişkin bilgiler açıklanarak verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, Kayseri ili merkezinde bulunan 54 adet Lizöz hırkalarının var olduğu durumu ile incelenip değerlendirildiği betimsel bir araştırmadır.

Araştırma için bilgi ve görüşme formları oluşturulmuştur. Bilgi formlarında Lizöz hırkalarının malzeme, örme aracı, teknik, motif, renk ve boyut özellikleri yer almaktadır. Görüşme formlarında ise Kayseri ili merkezinde yaşayan ve el örücülüğü ile ilgilenen kaynak kişilere yöneltilen sorular ve cevapları yer almaktadır.

Bilgi ve görüşme formlarından, yazılı kaynaklardan ve Kayseri ili merkezinde yaşayan el örücülüğü ile uğraşan kaynak kişilerden sözlü ve yazılı olarak alınan bilgiler, araştırmanın gerekli bölümlerinde değerlendirilmiştir.

Lizöz hırkalarının turistik tasarım örnekleri, derlenen bilgiler doğrultusunda oluşturulmuştur.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Kayseri ili araştırmanın örneklemini ise Kayseri ili merkezinde bulunan 54 adet Lizöz hırkası oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Teknikleri

Araştırmada kaynak oluşturacak verilerin toplanması amacıyla yazılı kaynaklar ve elektronik ortamdaki bilgiler taranmıştır. Kayseri ili merkezinde yaşayan el örücülüğü ile uğraşan kaynak kişilerden sözlü ve yazılı olarak bilgiler alınmıştır.

Araştırma kapsamına alınan hırkaların özellikleri için, bilgi formları oluşturulmuştur. Bilgi formları her bir ürün için tek tek uygulanmıştır. Bilgi formlarında hırkaların örnekleri incelenerek, fotoğrafları çekilmiştir. Hırkalarının malzeme, örme aracı, teknik, motif, renk ve boyut özellikleri bilgi formlarında incelenerek çizelgeler halinde sunulmuştur. Hırkalarda kullanılan iplik türleri için iplik etiketinde yer alan bilgilerden yararlanılmıştır. İplik etiketine ulaşamayan hırkalar için kaynak kişilerin sözlü bilgisine başvurulmuştur. Bilgi formlarının sonuna eklenen ürün fotoğraflarından alınan Lizöz hırkalarının parçalarının çizimleri microsoft paint programında desen olarak çizilmiştir.

Kaynak kişilerin demografik özellikleri, örücülüğe ait bilgiler ve kullanım özellikleri tespit edilmiştir.

Lizöz hırkalarının turistik ürün örneklerinin geliştirilmesi için, minyatür aksesuar (Lizöz) örnekleri ve geleneksel bez bebeklerle birlikte kullanılan uygun ebatta Lizöz hırkaları yapılmıştır.

3.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Literatür taraması, yazılı kaynaklar ve elektronik ortamdan alınan bilgiler taranarak doğrudan ve dolaylı alıntılar yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini oluşturan 54 adet lizöz hırka, malzeme, örme aracı, teknik, motif, renk ve boyut özellikleri bilgi formları ve çizelgeler ile sunulmuştur. Ayrıca 28 kaynak kişinin demografik özellikleri, el örücülüğüne ait bilgiler ve kullanım özellikleri görüşme formlarında yer alan 7 adet soruyla tespit edilerek verileri çizelgeler halinde sunulmuştur.

Bilgi ve görüşme formlarından elde edilen veriler $V = F \times 100 / n$ formülü ile hesaplanmış ve ilgili başlıklar altındaki çizelgelerde sunulmuştur. Tasarım ürünleri oluşturularak, fotoğrafları çekilmiştir. Ürünlerin özellikleri bilgi formlarında kaydedilmiştir.

4. ARAŞTIRMA BULGULARI VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın alt problemleri doğrultusunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

4.1. Lizöz Hırkalarına İlişkin Bilgi Formları

BİLGİ FORMU

Resim 4.1. Lizöz hırka

Örnek No: 1

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 75 Akrilik, % 10 Tiftik (moher), 10 % Yün, % 5 Sim ipliği

Kullanılan Örme Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla 3'lü fıstık tekniği, tığla sıkı fıstık tekniği (kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif, bitkisel motif.

Kullanılan Renkler: Krem rengi

Boyutlar

Ön Boy: 63 cm * 2

En: 38 cm * 2

Arka Boy: 62 cm

En: 61 cm

Kol Boy: 53 cm

En: 26 cm * 2

Yaka Boy: 72 cm

En: 9 cm

Kaynak Kişi: Ceren Pelin Nalçacıoğlu

Tarihlendirme: 2005

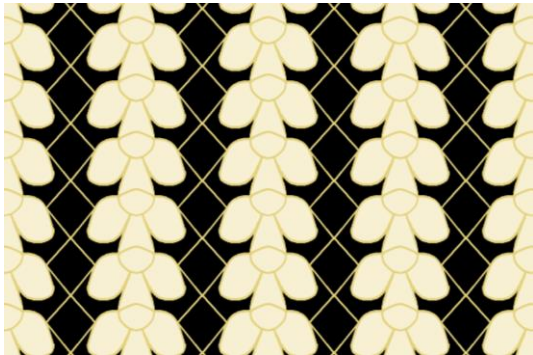
İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine tığla sıkı fıstık tekniği örülmüştür. Hırkanın robasına gelene kadar, tığla sıkı fıstık tekniği örülmüştür. Bu işlemler tekrarlanarak hırkanın üst bedeni örülmüştür. Aynı teknikle ürünün yakası da örülmüştür.

Hırkanın robasının her bir sırasında 1 adet tığla sıkı fıstık tekniği 1 adet arttırılarak genişletilmiştir. Bu aşamalar kol ayırımına kadar devam etmiştir.

Kol ayırımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Model için, İlk sırada tığla sıkı file tekniği tek sıra örülmüştür. Tığla 4 zincir çekilerek aralara çapraz geçişler (köprüler) atılmıştır. Sonraki sırada, tığla 3'lü fıstık tekniği örülerek aynı teknikler her bir sırada tekrarlanmıştır. Hırkanın yakasında, kol manşetlerinde ve ön beden kenarlarında tığla sıkı fıstık tekniği uygulanmıştır.

Şekil 4.1. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.2. Lizöz hırka

Örnek No: 2

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örme Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla sıkı fıstık tekniği, tığla 3'lü fıstık tekniği.

Kullanılan Motif: Sembolik motif, bitkisel motif.

Kullanılan Renkler: Mavi

Boyutlar

Ön Boy: 63 cm * 2

En: 38 cm * 2

Arka Boy: 62 cm

En: 61 cm

Kol Boy: 54 cm

En: 26 cm * 2

Yaka Boy: 58 cm

En: 12 cm

Kaynak Kişi: Şerife Yağdıran

Tarihlendirme: 1995

İnceleme Tarihi: 2020

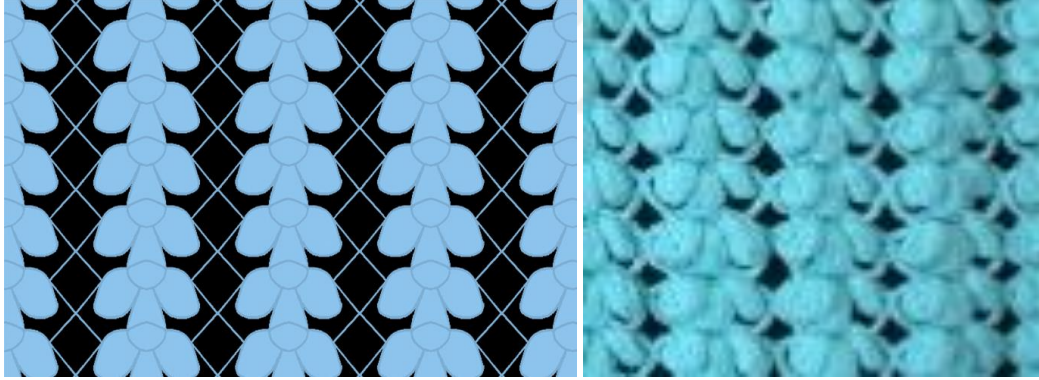
Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine tığla sıkı fıstık tekniği örülmüştür. Hırkanın robasına gelene kadar, tığla sıkı fıstık tekniği örülmüştür. Bu işlemler tekrarlanarak hırkanın üst bedeni örülmüştür. Aynı teknikle ürünün yakası da örülmüştür.

Hırkanın robasının her bir sırasında 1 adet tığla sıkı fıstık tekniği 1 adet arttırılarak genişletilmiştir. Bu aşamalar kol ayırımına kadar devam etmiştir.

Kol ayırımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Model için, İlk sırada tığla sıkı file tekniği tek sıra örülmüştür. Tığla 4 zincir çekilerek aralara çapraz geçişler (köprüler) atılmıştır. Sonraki sırada, tığla 3'lü fıstık tekniği örülerek aynı teknikler her bir sırada tekrarlanmıştır. Hırkanın yakasında ve ön beden kenarlarında tığla sıkı fıstık tekniği uygulanmıştır.

Ürüne, yakasını büzmek amacıyla tığla sıkı fıstık tekniği ile bir yaka bağcığı örülmüştür.

Şekil 4.2. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.3. Lizöz hırka

Örnek No: 3

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örme Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla sıkı fıstık tekniği, tığla 3'lü fıstık tekniği (modelde ve kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif, bitkisel motif.

Kullanılan Renkler: Sarı

Boyutlar

Ön Boy: 63 cm * 2

En: 38 cm * 2

Arka Boy: 62 cm

En: 61 cm

Kol Boy: 43 cm

En: 26 cm * 2

Yaka Boy: 58 cm

En: 7 cm

Kaynak Kişi: Mevlüde Kesimci

Tarihlendirme: 1995

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine tığla sıkı fıstık tekniği örülmüştür. Hırkanın robasına gelene kadar, tığla sıkı fıstık tekniği ve altına 2 sıra tığla sıkı file tekniği örülmüştür. Bu işlemler tekrarlanarak hırkanın üst bedeni örülmüştür. Aynı teknikle ürünün yakası da örülmüştür.

Hırkanın robasının her bir sırasında 1 adet tığla sıkı fıstık tekniği 1 adet arttırılarak genişletilmiştir. Bu aşamalar kol ayrımına kadar devam etmiştir.

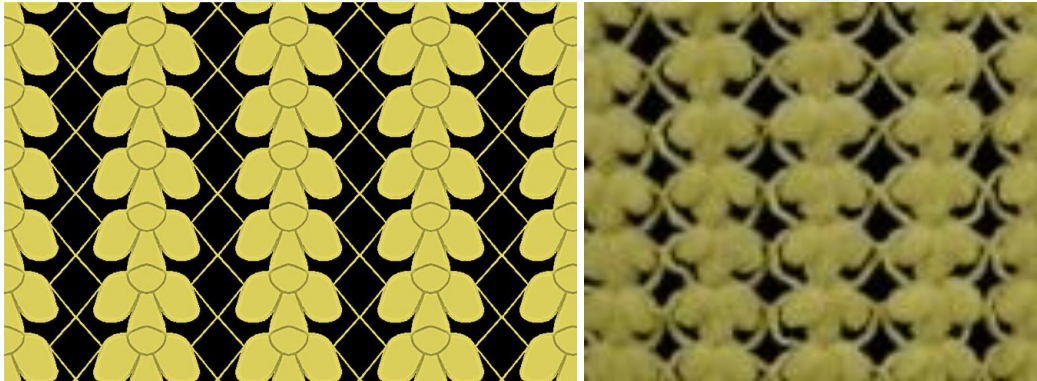
Kol ayrımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Model için, İlk sırada tığla 4 zincir çekilerek aralara çapraz geçişler (köprüler) atılmıştır. Sonraki sırada, tığla 3'lü fıstık tekniği örülerek aynı teknikler her bir sırada tekrarlanmıştır.

Hırkanın yakasında ve ön beden kenarlarında tığla sıkı fıstık tekniği uygulanmıştır.

Daha sonra 1 sıra, 3'lü fıstık tekniği örülerek kenarları ve yakası tamamlanmıştır.

Ürüne, yakasını büzmek amacıyla iplik bükülerek bir yaka bağcığı eklenmiştir.

Bağcığın uçlarına tığla 3'lü fıstık tekniği örülerek birer aksesuar eklenmiştir.

Şekil 4.3. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.4. Lizöz hırka

Örnek No: 4

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örmeye Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla sıkı fıstık tekniği, tığla 3'lü fıstık tekniği, tığla sıkı file tekniği.

Kullanılan Motif: Sembolik motif, bitkisel motif.

Kullanılan Renkler: Yavruağzı rengi

Boyutlar

Ön Boy: 63 cm * 2

En: 38 cm * 2

Arka Boy: 62 cm

En: 61 cm

Kol Boy: 53 cm

En: 26 cm * 2

Yaka Boy: 57 cm

En: 12 cm

Kaynak Kişi: Nazlı Demirbaş

Tarihlendirme: 1990

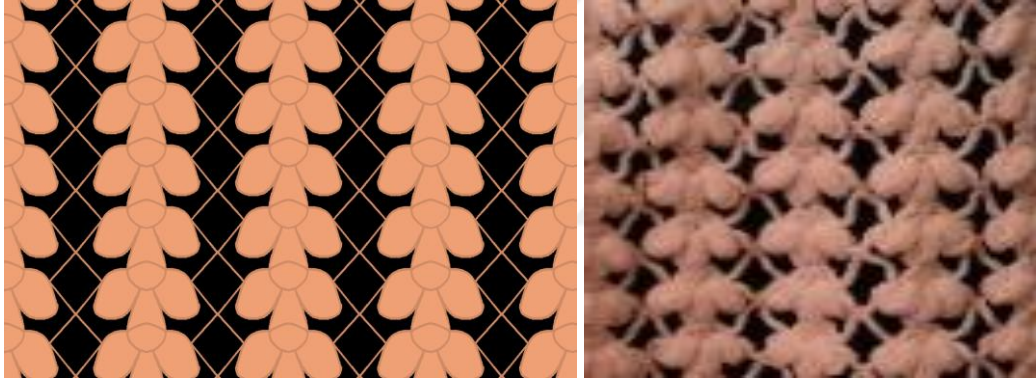
İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine tığla sıkı fıstık tekniği örülmüştür. Hırkanın robasına gelene kadar, tığla sıkı fıstık tekniği örülmüştür. Bu işlemler tekrarlanarak hırkanın üst bedeni örülmüştür. Aynı teknikle ürünün yakası da örülmüştür.

Hırkanın robasının her bir sırasında 1 adet tığla sıkı fıstık tekniği 1 adet arttırılarak genişletilmiştir. Bu aşamalar kol ayırımına kadar devam etmiştir.

Kol ayırımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Model için, İlk sırada tığla sıkı file tekniği tek sıra örülmüştür. Tığla 4 zincir çekilerek aralara çapraz geçişler (köprüler) atılmıştır. Sonraki sırada, tığla 3'lü fıstık tekniği örülerek aynı teknikler her bir sırada tekrarlanmıştır. Hırkanın yakasında, kol manşetlerinde ve ön beden kenarlarında tığla sıkı fıstık tekniği uygulanmıştır.

Şekil 4.4. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.5. Lizöz hırka

Örnek No: 5

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örmeye Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla sıkı fıstık tekniği, tığla 3'lü fıstık tekniği (modelde ve kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif, bitkisel motif.

Kullanılan Renkler: Pembe

Boyutlar

Ön Boy: 50 cm * 2

En: 33 cm * 2

Arka Boy: 63 cm

En: 73 cm

Kol Boy: 25 cm

En: 23 cm * 2

Yaka Boy: 47 cm

En: 5 cm

Kaynak Kişi: Hülya Sipahi

Tarihlendirme: 1990

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

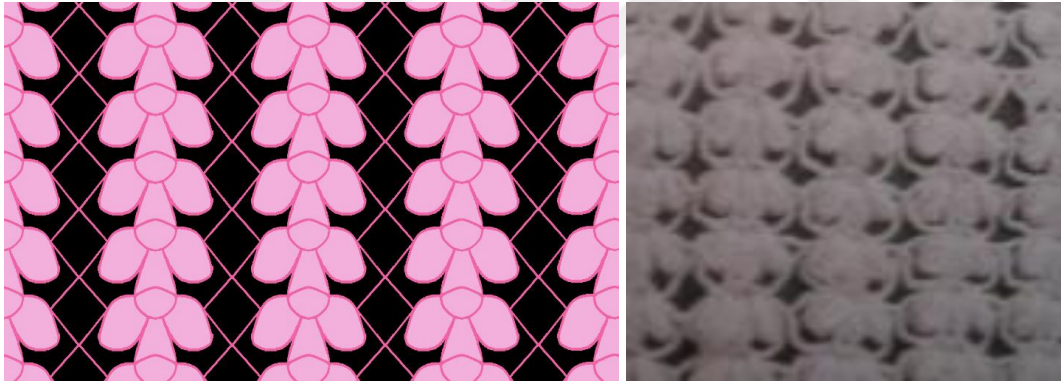
Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine tığla sıkı fıstık tekniği örülmüştür. Hırkanın robasına gelene kadar, tığla sıkı fıstık tekniği ve altına 2 sıra tığla sıkı file tekniği örülmüştür. Bu işlemler tekrarlanarak hırkanın üst bedeni örülmüştür. Aynı teknikle ürünün yakası da örülmüştür.

Hırkanın robasının her bir sırasında 1 adet tığla sıkı fıstık tekniği 1 adet arttırılarak genişletilmiştir. Bu aşamalar kol ayırımına kadar devam etmiştir.

Kol ayırımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Model için, İlk sırada tığla 4 zincir çekilerek aralara çapraz geçişler (köprüler) atılmıştır. Sonraki sırada, tığla 3'lü fıstık tekniği örülerek aynı teknikler her bir sırada tekrarlanmıştır.

Hırkanın ön beden kenarlarında tığla sıkı fıstık tekniği uygulanmıştır. Daha sonra 1 sıra, 3'lü fıstık tekniği örülerek kenarları tamamlanmıştır.

Hırkaya ilave olarak sonradan yaka örülmüştür. Yakada da aynı işlemler görülmektedir. Ürüne, yakasını büzmek amacıyla tığla zincir tekniği kullanılarak bir yaka bağcığı örülmüştür. Bağcığın uçlarına ponpon yapılarak aksesuar eklenmiştir.

Şekil 4.5. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.6. Lizöz hırka

Örnek No: 6

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örmeye Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla sıkı fıstık tekniği, tığla 3'lü fıstık tekniği, tığla sıkı file örgü tekniği, tığla kör sık dış tekniği (kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif, bitkisel motif.

Kullanılan Renkler: Sarı

Boyutlar

Ön Boy: 63 cm * 2

En: 38 cm * 2

Arka Boy: 62 cm

En: 61 cm

Kol Boy: 53 cm

En: 26 cm * 2

Yaka Boy: 42 cm

En: 10 cm

Kaynak Kişi: Vasviye Boyantemur

Tarihlendirme: 1990

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

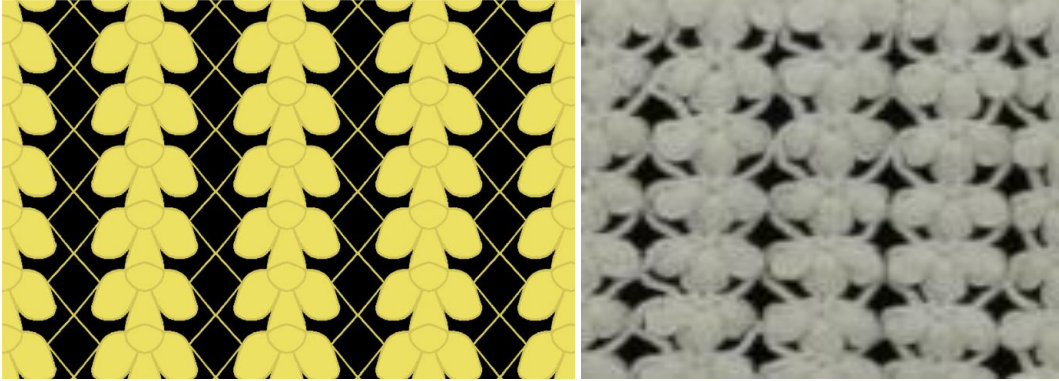
Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine tığla sıkı fıstık tekniği örülmüştür. Hırkanın robasına gelene kadar, tığla sıkı fıstık tekniği ve altına 2 sıra tığla sıkı file tekniği örülmüştür. Bu işlemler tekrarlanarak hırkanın üst bedeni örülmüştür. Aynı teknikle ürünün yakası da örülmüştür.

Hırkanın robasının her bir sırasında 1 adet tığla sıkı fıstık tekniği 1 adet arttırılarak genişletilmiştir. Bu aşamalar kol ayırımına kadar devam etmiştir.

Kol ayırımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Model için, İlk sırada tığla 4 zincir çekilerek aralara çapraz geçişler (köprüler) atılmıştır. Sonraki sırada, tığla 3'lü fıstık tekniği örülerek aynı teknikler her bir sırada tekrarlanmıştır.

Hırkanın kol manşetlerinde ve ön beden kenarlarında aynı teknikler uygulanmıştır. Tığla kör sık dış tekniği uygulanarak kol manşetine, yakanın ve ön beden çevresine tığla kenar temizleme pikosu yapılmıştır.

Hırkanın yakasını bağlamak amacıyla zincir çekilerek bir bağcık örülmüştür. Bağcığın uçlarına tığla kör sık dış tekniği ile örülmüş bir aksesuar eklenmiştir.

Şekil 4.6. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.7. Lizöz hırka

Örnek No: 7

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 75 Akrilik, % 10 Tiftik (moher), 10 % Yün, % 5 Sim ipliği

Kullanılan Örme Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla sıkı trabzan tekniği, tığla 3'lü fıstık tekniği, tığla kirpik tekniği (kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif, bitkisel motif.

Kullanılan Renkler: Pembe

Boyutlar:

Ön Boy: 66 cm * 2

En: 40 cm * 2

Arka Boy: 65 cm

En: 62 cm

Kol Boy: 66 cm

En: 25 cm * 2

Yaka Boy: 48 cm

En: 18 cm

Kaynak Kişi: Gülay İçliardıç

Tarihlendirme: 2006

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

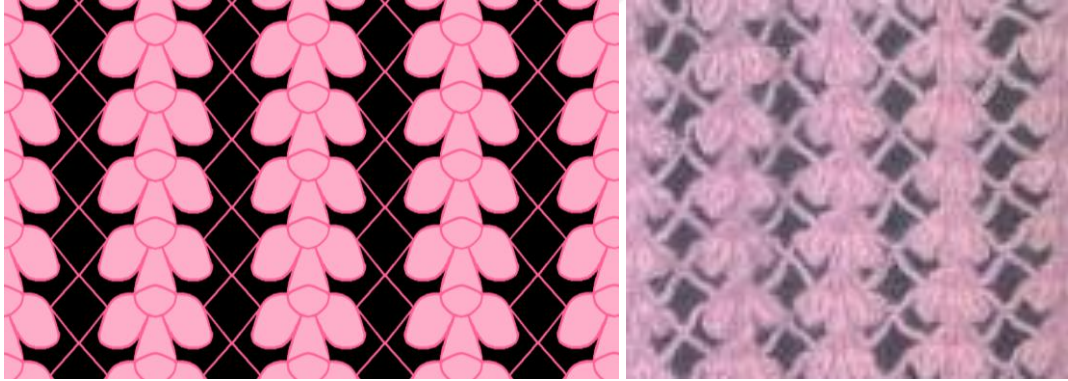
Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tıgla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine 6 adet trabzan örülmüştür.

Trabzandan oluşan dilimlerin arasına 1 adet tıgla örümcek tekniği ile aralara çapraz (geçişler) köprüler yapılmıştır. Robanın her sırasında 1 adet tıgla sıkı trabzan tekniği ile örülerek arttırma yapılmıştır. Bu aşamalar kol ayırımına kadar devam etmiştir.

Kol ayırımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Model için, İlk sırada tıgla 4 zincir çekilerek aralara çapraz geçişler (köprüler) atılmıştır. Sonraki sırada, tıgla 3'lü fıstık tekniği örülerek aynı teknikler her bir sırada tekrarlanmıştır. Ürünün ön kısmında 14 adet tıgla sıkı trabzan tekniği ile kenar oluşturulmuştur. Bu işlemlere hırkanın istenilen boyuna gelene kadar devam ettirilmiştir.

Hırkanın kol manşetlerinde, 13 sıra tıgla sıkı trabzan tekniği yapılmıştır. Hırkanın tüm çevresi 4 zincirli tıgla kirpik tekniği ile kenar pikosu yapılmıştır.

Hırkaya ilave olarak sonradan yaka örülmüştür. Yakada da aynı işlemler görülmektedir. Ürüne, yakasını büzmek amacıyla tıgla fıstık tekniği kullanılarak bir yaka bağcığı örülmüştür. Bağcığın uçlarına ponpon yapılarak aksesuar eklenmiştir.

Şekil 4.7. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.8. Lizöz hırka

Örnek No: 8

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 75 Akrilik, % 10 Tiftik (moher), 10 % Yün, % 5 Sim ipliği

Kullanılan Örme Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla sıkı trabzan tekniği, tığla 3'lü fıstık tekniği, tığla 3 zincir tekniği (kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif, bitkisel motif.

Kullanılan Renkler: Mavi

Boyutlar

Ön Boy: 58 cm * 2

En: 23 cm * 2

Arka Boy: 57 cm

En: 52 cm

Kol Boy: 46 cm

En: 16 cm

Yaka Boy: 46 cm

En: 8 cm

Kaynak Kişi: Hasibe Öztekin

Tarihlendirme: 2004

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

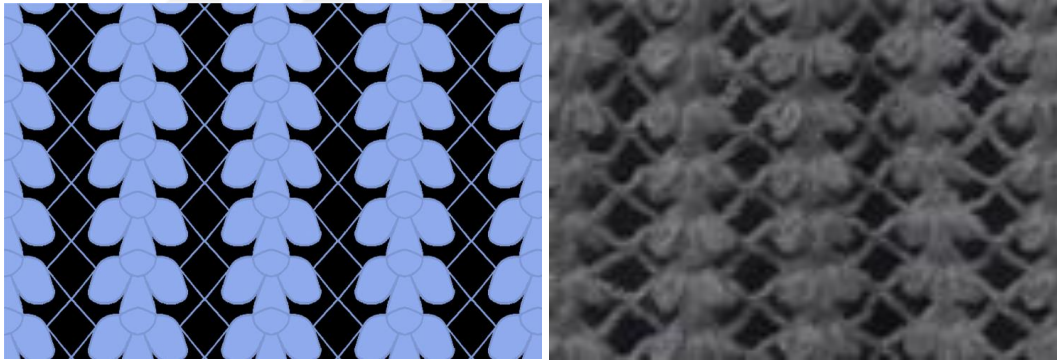
Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine 6 adet trabzan örülmüştür.

Trabzandan oluşan dilimlerin arasına 1 adet tığla örümcek tekniği ile aralara çapraz (geçişler) köprüler yapılmıştır. Robanın her sırasında 1 adet tığla sıkı trabzan tekniği ile örülerek arttırma yapılmıştır. Bu aşamalar kol ayırımına kadar devam etmiştir.

Kol ayırımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Model için, İlk sırada tığla 4 zincir çekilerek aralara çapraz geçişler (köprüler) atılmıştır. Sonraki sırada, tığla 3'lü fıstık tekniği örülerek aynı teknikler her bir sırada tekrarlanmıştır. Ürünün ön kısmında 14 adet tığla sıkı trabzan tekniği ile kenar oluşturulmuştur. Bu işlemlere hırkanın istenilen boyuna gelene kadar devam ettirilmiştir.

Hırkanın kol manşetlerinde, 13 sıra tığla sıkı trabzan tekniği yapılmıştır. Hırkanın tüm çevresi 4 zincirli tığla kirpik tekniği ile kenar pikosu yapılmıştır.

Hırkaya ilave olarak sonradan yaka örülmüştür. Yakada da aynı işlemler görülmektedir. Ürüne, yakasını büzmek amacıyla tığla fıstık tekniği kullanılarak bir yaka bağcığı örülmüştür. Bağcığın uçlarına tığla 2 adet çiçek yapılarak aksesuar eklenmiştir.

Şekil 4.8. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.9. Lizöz hırka

Örnek No: 9

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örmeye Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla sıkı fıstık tekniği, tığla 3'lü fıstık tekniği, tığla 3 zincir tekniği (kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif, bitkisel motif.

Kullanılan Renkler: Sarı

Boyutlar

Ön Boy: 54 cm * 2

En: 31 cm * 2

Arka Boy: 58 cm

En: 59 cm

Kol Boy: 53 cm

En: 24 cm

Yaka Boy: 43 cm

En: 13 cm

Kaynak Kişi: Ayşe Çay

Tarihlendirme: 1986

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içi tığla sıkı fıstık tekniği ile örülmüştür.

Trabzandan oluşan dilimlerin arasına 1 adet tığla örümcek tekniği ile aralara çapraz (geçişler) köprüler yapılmıştır. Robanın her sırasında 1 adet tığla sıkı trabzan tekniği ile örülerek arttırma yapılmıştır. Bu aşamalar kol ayırımına kadar devam etmiştir.

Kol ayırımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Model için, İlk sırada tığla 4 zincir çekilerek aralara çapraz geçişler (köprüler) atılmıştır. Sonraki sırada, tığla 3'lü fıstık tekniği örülerek aynı teknikler her bir sırada tekrarlanmıştır. 3lü fıstık tekniğine geçişte 5 zincir çekilip fıstık yapıp tekrar 5 zincir çekilerek fıstık kapatılır. Bu işlem 3'lü fıstık tekniğinin her birinde uygulanır.

Ürünün ön beden kısmında 5 adet tığla sıkı fıstık tekniği ile kenar oluşturulmuştur. Bu işlemlere hırkanın istenilen boyuna gelene kadar devam ettirilmiştir. Hırkanın kol manşetlerinde, 4 sıra tığla sıkı trabzan tekniği yapılmıştır.

Hırkanın etek uçları hariç tüm çevresi 3 zincirli tığla zincir tekniği ile kenar pikosu yapılmıştır.

Hırkaya ilave olarak sonradan yaka örülmüştür. Yakada da aynı işlemler görülmektedir. Ürüne, yakasını büzmek amacıyla tığla zincir tekniği kullanılarak bir yaka bağcığı örülmüştür. Bağcığın uçlarına tığla 2 adet püskül yapılarak aksesuar eklenmiştir.

Şekil 4.9. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.10. Lizöz hırka

Örnek No: 10

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örme Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla sıkı trabzan tekniği, tığla 7'li seyrek fıstık tekniği, tığla örümcek tekniği, tığla kirpik tekniği (kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif.

Kullanılan Renkler: Krem rengi

Boyutlar

Ön Boy: 63 cm * 2

En: 38 cm * 2

Arka Boy: 62 cm

En: 61 cm

Kol Boy: 53 cm

En: 26 cm * 2

Yaka Boy: 48 cm

En: 10 cm

Kaynak Kişi: Nuray Güzelay

Tarihlendirme: 1985

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine 6 adet trabzan örülmüştür.

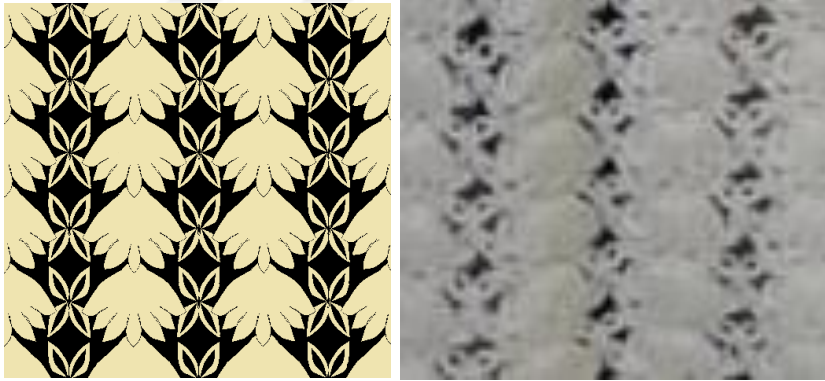
Trabzandan oluşan dilimlerin arasına 1 adet tığla örümcek tekniği ile aralara çapraz (geçişler) köprüler yapılmıştır.

Robanın her sırasında 1 adet tığla sıkı trabzan tekniği ile örülerek arttırma yapılmıştır. Bu aşamalar kol ayrımına kadar devam etmiştir.

Kol ayrımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Model için, tığla 7’li seyrek fıstık tekniği örülmüştür. Aralarında tığla örümcek tekniği ile geçiş sağlanmıştır. Ürünün ön kısmında 14 adet tığla sıkı trabzan tekniği ile kenar oluşturulmuştur. Bu işlemlere hırkanın istenilen boyuna gelene kadar devam ettirilmiştir.

Hırkanın kol manşetlerinde, 13 sıra tığla sıkı trabzan tekniği yapılmıştır. Hırkanın tüm çevresi 4 zincirli tığla kirpik tekniği ile kenar pikosu yapılmıştır.

Hırkaya ilave olarak sonradan yaka örülmüştür. Yakada da aynı işlemler görülmektedir. Ürüne, yakasını büzmek amacıyla tığla zincir tekniği kullanılarak bir yaka bağcığı örülmüştür. Bağcığın uçlarına ponpon yapılarak aksesuar eklenmiştir.

Şekil 4.10. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.11. Lizöz hırka

Örnek No: 11

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örme Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla sıkı trabzan tekniği, tığla 7'li seyrek fıstık tekniği, tığla örümcek tekniği, tığla kirpik tekniği (kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif.

Kullanılan Renkler: Sarı

Boyutlar

Ön Boy: 63 cm * 2

En: 38 cm * 2

Arka Boy: 62 cm

En: 61 cm

Kol Boy: 53 cm

En: 26 cm * 2

Yaka Boy: 47 cm

En: 8 cm

Kaynak Kişi: Ayşe Işın

Tarihlendirme: 1975

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine 6 adet trabzan örülmüştür.

Trabzandan oluşan dilimlerin arasına 1 adet tığla örümcek tekniği ile aralara çapraz (geçişler) köprüler yapılmıştır.

Robanın her sırasında 1 adet tığla sıkı trabzan tekniği ile örülerek arttırma yapılmıştır. Bu aşamalar kol ayrımına kadar devam etmiştir.

Kol ayrımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Model için, tığla 7’li seyrek fıstık tekniği örülmüştür. Aralarında tığla örümcek tekniği ile geçiş sağlanmıştır. Ürünün ön kısmında 14 adet tığla sıkı trabzan tekniği ile kenar oluşturulmuştur. Bu işlemlere hırkanın istenilen boyuna gelene kadar devam ettirilmiştir.

Hırkanın kol manşetlerinde, 13 sıra tığla sıkı trabzan tekniği yapılmıştır. Hırkanın tüm çevresi 4 zincirli tığla kirpik tekniği ile kenar pikosu yapılmıştır.

Hırkaya ilave olarak sonradan yaka örülmüştür. Yakada da aynı işlemler görülmektedir.

Şekil 4.11. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.12. Lizöz hırka

Örnek No: 12

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 75 Akrilik, % 10 Tiftik (moher), 10 % Yün, % 5 Sim ipliği

Kullanılan Örme Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla sıkı trabzan tekniği, tığla 7'li seyrek fıstık tekniği, tığla örümcek tekniği, tığla kirpik tekniği (kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif.

Kullanılan Renkler: Krem rengi

Boyutlar

Ön Boy: 63 cm * 2

En: 38 cm * 2

Arka Boy: 62 cm

En: 61 cm

Kol Boy: 53 cm

En: 26 cm * 2

Yaka Boy: 47 cm

En: 8 cm

Kaynak Kişi: Rüveyda Işın

Tarihlendirme: 1993

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine 6 adet trabzan örülmüştür. Trabzandan oluşan dilimlerin arasına 1 adet tığla örümcek tekniği ile aralara çapraz (geçişler) köprüler yapılmıştır.

Robanın her sırasında 1 adet tığla sıkı trabzan tekniği ile örülerek arttırma yapılmıştır. Bu aşamalar kol ayırımına kadar devam etmiştir.

Kol ayırımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Model için, tığla 7’li seyrek fıstık tekniği örülmüştür. Aralarında tığla örümcek tekniği ile geçiş sağlanmıştır. Ürünün ön kısmında 14 adet tığla sıkı trabzan tekniği ile kenar oluşturulmuştur. Bu işlemlere hırkanın istenilen boyuna gelene kadar devam ettirilmiştir.

Hırkanın kol manşetlerinde, 13 sıra tığla sıkı trabzan tekniği yapılmıştır. Hırkanın tüm çevresi 4 zincirli tığla kirpik tekniği ile kenar pikosu yapılmıştır.

Hırkaya ilave olarak sonradan yaka örülmüştür. Yakada da aynı işlemler görülmektedir.

Şekil 4.12. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.13. Lizöz hırka

Örnek No: 13

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örme Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla sıkı fıstık tekniği, tığla 7'li seyrek fıstık tekniği, tığla örümcek tekniği, tığla kirpik tekniği (kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif.

Kullanılan Renkler: Sarı

Boyutlar

Ön Boy: 61 cm * 2

En: 35 cm * 2

Arka Boy: 70 cm

En: 65 cm

Kol Boy: 61 cm

En: 40 cm * 2

Yaka Boy: 71 cm

En: 10 cm

Kaynak Kişi: Fatma Tekelioğlu

Tarihlendirme: 1980

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine 6 adet tığla sıkı fıstık tekniği

ör÷lmüştür. Hırkanın robasına gelene kadar, tığla sıkı fıstık tekniğı kullanarak hırkanın üst bedeni ör÷lmüştür. Aynı teknikle ürünün yakası ör÷lmüştür.

Robanın her sırasında 1 adet tığla tığla sıkı fıstık tekniğı ile birer arttırma yapılarak genişletilmiştir. Bu aşamalar kol ayırımına kadar devam etmiştir.

Kol ayırımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Model için, tığla 7’li seyrek fıstık tekniğı ör÷lmüştür. Aralarında tığla ör÷mcek tekniğı ile geçiş sağlanmıştır. Ürünün ön kısmında 14 adet tığla sıkı trabzan tekniğı ile kenar oluşturulmuştur. Bu işlemlere hırkanın istenilen boyuna gelene kadar devam ettirilmiştir.

Hırkanın kol manşetlerinde, 13 sıra tığla sıkı trabzan tekniğı yapılmıştır. Hırkanın tüm çevresi 4 zincirli tığla kirpik tekniğı ile kenar pikosu yapılmıştır.

Ürüne, yakasını büzmek amacıyla tığla fıstık tekniğı kullanılarak bir yaka bağcığı ör÷lmüştür. Bağcığın uçlarına tığla çiçek yapılarak aksesuar eklenmiştir.

Şekil 4.13. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.14. Lizöz hırka

Örnek No: 14

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örmeye Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla trabzan tekniği, tığla 4'lü muz tekniği, tığla file örgü tekniği, tığla kirpik tekniği (tığla kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif.

Kullanılan Renkler: Krem rengi

Boyutlar

Ön Boy: 56 cm * 2

En: 33 cm * 2

Arka Boy: 59 cm

En: 73 cm

Kol Boy: 18 cm

En: 23 cm * 2

Yaka: -

Kaynak Kişi: Asude Güngördü

Tarihlendirme: 1995

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine, 6 adet tığla trabzan tekniği ve aralarına tığla 3 zincir eklenmiştir. Bu işlemler kullanılarak dilimlere ayırma yapılmıştır. Trabzandan oluşan dilimlerin arasına tığla zincir çekilerek aralara (geçişler) köprüler yapılmıştır.

Hırkanın robasında her sırada, her dilim için 1 trabzan tekniğiyle genişletilme yapılmıştır. Robası 15 dilimden oluşturulmuştur. Yakasından aşağıya inerek kol ayırımına doğru gidilmiştir.

Kol ayırımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Model için, 2 sıralı, 2 zincir çekilerek trabzan tekniği ile örülmüştür. 3. Sırada 4'lü tığla muz tekniği için, tığın başına 5 kere iplik dolayarak 1. Sıraya tığ geçirilmiştir. Tığın başına dolandırılan ipliklerin hepsi bir çekilmiştir. Bu işleme 4'lü tığla muz tekniği olana kadar devam edilmiştir. Muzların aralarında 2'li tığla file örgü tekniği ile boşluk bırakılmıştır. Hırkanın önünde 6 adet tığla trabzan yapılarak kenar oluşturulmuştur. Hırkanın tüm kenarları 6'lı kirpik yapılarak hırka tamamlanmıştır.

Hırkanın boğaz kısmını büzmek amaçlı iplik burularak bir bağcık eklenmiştir. Bağcığın uçlarında 2 adet, 6'lı tığla muz tekniği ile aksesuar yapılmıştır.

Şekil 4.14. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.15. Lizöz hırka

Örnek No: 15

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örmeye Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla sıkı trabzan tekniği, tığla 4'lü muz tekniği, tığla file örgü tekniği, tığla kırık tekniği (tığla kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif.

Kullanılan Renkler: Pembe

Boyutlar

Ön Boy: 63 cm * 2

En: 38 cm * 2

Arka Boy: 62 cm

En: 61 cm

Kol Boy: 43 cm

En: 26 cm * 2

Yaka: -

Kaynak Kişi: Mevlüde Kesimci

Tarihlendirme: 1977

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine, 6 adet tığla trabzan tekniği ve

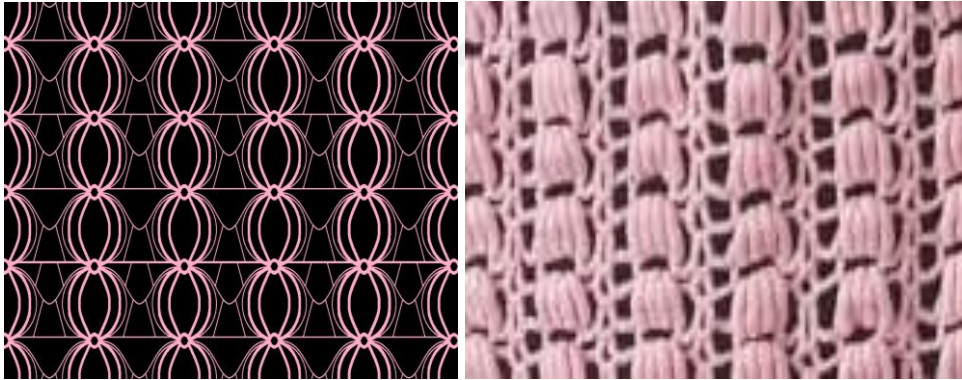
aralarına tığla 3 zincir eklenmiştir. Bu işlemler kullanılarak dilimlere ayırma yapılmıştır. Trabzandan oluşan dilimlerin arasına tığla zincir çekilerek aralara (geçişler) köprüler yapılmıştır.

Hırkanın robasında her sırada, her dilim için 1 trabzan tekniğiyle genişletilme yapılmıştır. Robası 15 dilimden oluşturulmuştur. Yakasından aşağıya inerek kol ayırımına doğru gidilmiştir.

Kol ayırımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Model için, 2 sıralı, 2 zincir çekilerek trabzan tekniği ile örülmüştür. 3. Sırada 4'lü tığla muz tekniği için, tığın başına 5 kere iplik dolayarak 1. Sıraya tığ geçirilmiştir. Tığın başına dolandırılan ipliklerin hepsi bir çekilmiştir. Bu işleme 4'lü tığla muz tekniği olana kadar devam edilmiştir. Muzların aralarında 2'li tığla file örgü tekniği ile boşluk bırakılmıştır.

Hırkanın ön ve kol kenarlarına tığla sıkı trabzan yapılarak kenar oluşturulmuştur. Hırkanın alt ve kol kenarlarına ise, 3'lü kirpik yapılarak hırkanın kenarları tamamlanmıştır.

Hırkanın boğaz kısmını ve kollarını büzmek amaçlı iplikten bir bağcık eklenmiştir.

Şekil 4.15. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.16. Lizöz hırka

Örnek No: 16

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örme Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla trabzan tekniği, tığla 4'lü muz tekniği, tığla file örgü tekniği, tığla kirpik tekniği (tığla kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif.

Kullanılan Renkler: Beyaz

Boyutlar

Ön Boy: 55 cm * 2

En: 33 cm * 2

Arka Boy: 58 cm

En: 73 cm

Kol Boy: 18 cm

En: 23 cm * 2

Yaka: -

Kaynak Kişi: Fatma Özlütürk

Tarihlendirme: 1995

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine, 6 adet tığla trabzan tekniği ve

aralarına tığla 3 zincir eklenmiştir. Bu işlemler kullanılarak dilimlere ayırma yapılmıştır. Trabzandan oluşan dilimlerin arasına tığla zincir çekilerek aralara (geçişler) köprüler yapılmıştır.

Hırkanın robasında her sırada, her dilim için 1 trabzan tekniğiyle genişletilme yapılmıştır. Robası 15 dilimden oluşturulmuştur. Yakasından aşağıya inerek kol ayırımına doğru gidilmiştir.

Kol ayırımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Model için, 2 sıralı, 2 zincir çekilerek trabzan tekniği ile örülmüştür. 3. Sırada 4'lü tığla muz tekniği için, tığın başına 5 kere iplik dolayarak 1. Sıraya tığ geçirilmiştir. Tığın başına dolandırılan ipliklerin hepsi bir çekilmiştir. Bu işleme 4'lü tığla muz tekniği olana kadar devam edilmiştir. Muzların aralarında 2'li tığla file örgü tekniği ile boşluk bırakılmıştır.

Hırkanın tüm kenarlarına, 5'li kirpik yapılarak hırkanın kenarları tamamlanmıştır.

Hırkanın boğaz kısmını büzmek amaçlı iplik burularak bir bağcık eklenmiştir.

Bağcığın uçlarında 2 adet, ponpon eklenerek aksesuar yapılmıştır.

Şekil 4.16. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.17. Lizöz hırka

Örnek No: 17

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örme Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla trabzan tekniği, tığla 4'lü sıkı fıstık tekniği, tığla muz tekniği, tığla file örgü tekniği.

Kullanılan Motif: Sembolik motif.

Kullanılan Renkler: Turkuaz

Boyutlar

Ön Boy: 60 cm * 2

En: 56 cm * 2

Arka Boy: 60 cm

En: 57 cm

Kol Boy: 64 cm

En: 30 cm * 2

Yaka Boy: 65 cm

En: 10 cm

Kaynak Kişi: Fatma Tekelioğlu

Tarihlendirme: 1980

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

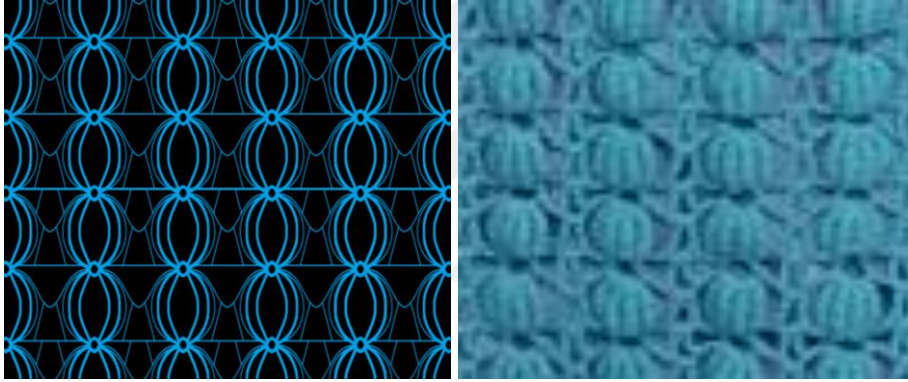
Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine, 6 adet tığla sıkı fıstık tekniği örülmüştür. Hırkanın robasına gelene kadar, tığla sıkı fıstık tekniği kullanılarak

hırkanın üst bedeni örülmüştür. Aynı teknikle ürünün yakası ve ön beden kenarları örülmüştür.

Robanın her sırasında 1 adet tığla tığla sıkı fıstık tekniği ile birer arttırma yapılarak genişletilmiştir. Bu aşamalar kol ayırımına kadar devam etmiştir.

Kol ayırımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Model için, 2 sıralı, 2 zincir çekilerek trabzan tekniği ile örülmüştür. 3. Sırada 4'lü tığla muz tekniği için, tığın başına 5 kere iplik dolayarak 1. Sıraya tığ geçirilmiştir. Tığın başına dolandırılan ipliklerin hepsi bir çekilmiştir. Bu işleme 4'lü tığla muz tekniği olana kadar devam edilmiştir. Muzların aralarında 2'li tığla file örgü tekniği ile boşluk bırakılmıştır.

Hırkanın boğaz kısmını büzmek amaçlı iplik burularak bir bağcık eklenmiştir. Bağcığın uçlarında 2 adet, ponpon eklenerek aksesuar yapılmıştır.

Şekil 4.17. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.18. Lizöz hırka

Örnek No: 18

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örmeye Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla trabzan tekniği, tığla 4'lü sıkı fıstık tekniği, tığla muz tekniği, tığla file örgü tekniği, tığla kirpik tekniği (tığla kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif

Kullanılan Renkler: Pembe

Boyutlar

Ön Boy: 41 cm * 2

En: 33 cm * 2

Arka Boy: 42 cm

En: 57 cm

Kol Boy: 51 cm

En: 30 cm * 2

Yaka: -

Kaynak Kişi: Selma Çadır

Tarihlendirme: 1985

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

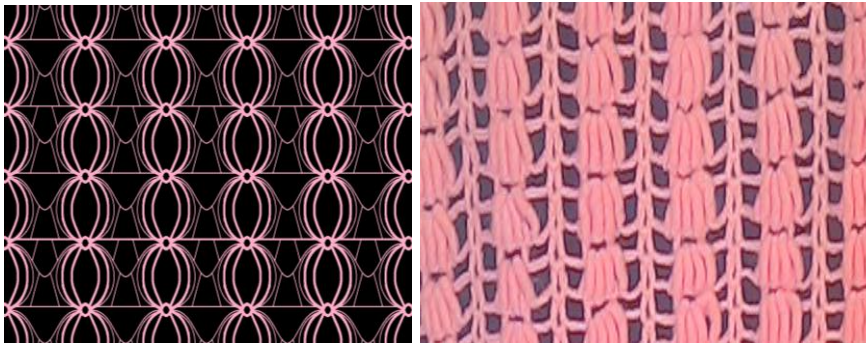
Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine, tığla trabzan tekniği örülmüştür. Hırkanın robasına gelene kadar, tığla trabzan tekniği kullanılarak hırkanın üst bedeni örülmüştür. Aynı teknikle ürünün ön beden kenarları örülmüştür.

Robanın her sırasında 1 adet tığla tığla sıkı fıstık tekniği ile birer arttırma yapılarak genişletilmiştir. Bu aşamalar kol ayırımına kadar devam etmiştir.

Kol ayırımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Model için, 4'lü tığla muz tekniği için, tığın başına 5 kere iplik dolayarak 1. Sıraya tığ geçirilmiştir. Tığın başına dolandırılan ipliklerin hepsi bir çekilmiştir. Bu işleme 4'lü tığla muz tekniği olana kadar devam edilmiştir. Muzların aralarında 2'li tığla file örgü tekniği ile boşluk bırakılmıştır.

Hırkanın tüm kenarlarına tığla 4'lü kirpik tekniği ile kenar temizleme pikosu uygulanmıştır.

Hırkanın boğaz kısmını büzmek amaçlı iplik burularak bir bağcık eklenmiştir. Bağcığın uçlarında 2 adet, ponpon eklenerek aksesuar yapılmıştır.

Şekil 4.18. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.19. Lizöz hırka

Örnek No: 19

Resim No: 19 (a-ç)

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örmeye Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla sıkı fıstık tekniği, tığla seyrek fıstık tekniği, tığla nohut tekniği, tığla kirpik tekniği (tığla kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif.

Kullanılan Renkler: Mavi, Beyaz

Boyutlar

Ön Boy: 60 cm * 2

En: 35 cm * 2

Arka Boy: 53 cm

En: 64 cm

Kol Boy: 36 cm

En: 21 cm

Yaka Boy: 50 cm

En: 8 cm

Kaynak Kişi: Hafize Akoldu

Tarihlendirme: 1988

İnceleme Tarihi: 2020

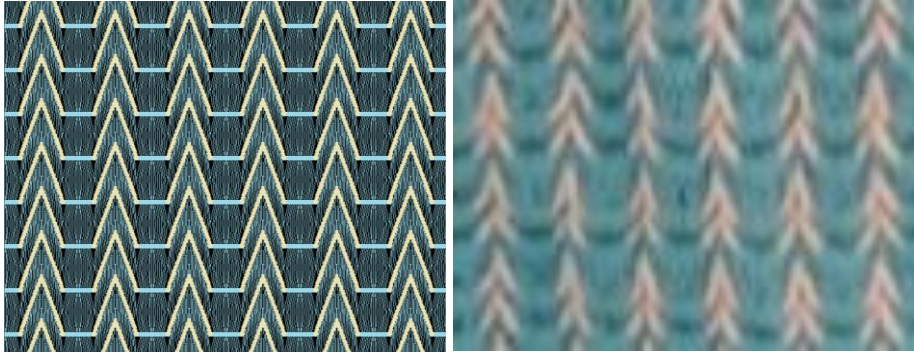
Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine 1 adet tığla sıkı fıstık yapılarak hırkanın robası, kol manşetleri ve yakası örülmüştür.

Kol ayrımına gelindiğinde ise Hırkanın Modeli oluşturulmuştur. Hırkanın modelinde, tığla ters 'V' motifi için istenilen sayıda zincir çekilerek aralara geçişler atılmıştır. Motiflerin araları tığla nohut tekniği ile tamamlanmıştır.

Hırkanın tüm kenarlarına farklı bir iplik rengi ile tığla kirpik tekniği ile kenar temizleme pikosu uygulanmıştır.

Hırkanın iki yakasını bağlamak amacıyla 2 renk ipliği bir arada zincir çekerek bir bağcık örülmüştür. Bağcığın 2 ucuna ponpon yapılarak aksesuar eklenmiştir.

Şekil 4.19. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.20. Lizöz hırka

Örnek No: 20

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örme Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir, tığla sıkı fıstık tekniği, tığla ajurlu fıstık tekniği, tığla kör sık dış tekniği (kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif.

Kullanılan Renkler: Pembe

Boyutlar

Ön Boy: 60 cm * 2

En: 35 cm * 2

Arka Boy: 53 cm

En: 64 cm

Kol Boy: 36 cm

En: 21 cm

Yaka Boy: 50 cm

En: 8 cm

Kaynak Kişi: Hafize Akoldu

Tarihlendirme: 1988

İnceleme Tarihi: 2020

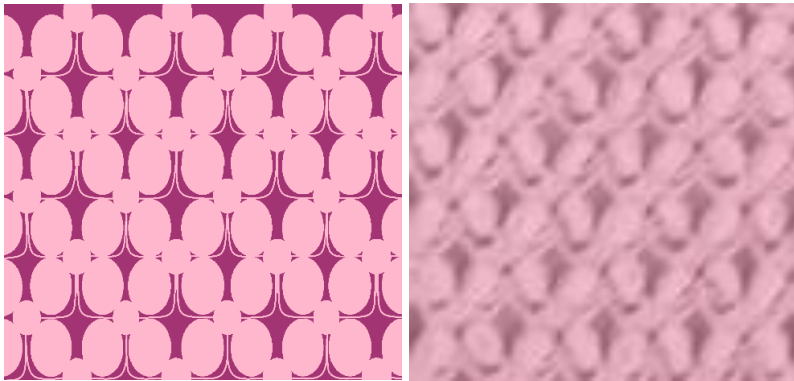
Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine 1 adet tığla sıkı fıstık tekniği örülmüştür. Hırkanın robasına gelene kadar, tığla sıkı fıstık tekniği kullanılarak hırkanın üst bedeni örülmüştür. Hırkanın yakası, kol manşetleri ve ön beden kenarları tığla sıkı fıstık tekniği ile örülmüştür.

Robanın her sırasında 1 adet tığla tığla sıkı fıstık tekniği ile birer arttırma yapılarak genişletilmiştir. Bu aşamalar kol ayırımına kadar devam etmiştir.

Kol ayırımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Modele geçildiğinde ise, 1 sıra tığla zincir çekilerek aralara (geçişler) köprüler yapılmıştır. Geçişlerin altına çaprazlama 2'li tığla ajurlu fıstık tekniği örülmüştür. Bu işlemler tekrarlanarak hırkanın modeli oluşturulmuştur

Hırkanın boğaz kısmını büzmek amaçlı iplikten bir bağcık eklenmiştir. Bağcığın uçlarında 2 adet, ponpon eklenerek aksesuar yapılmıştır.

Şekil 4.20. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.21. Lizöz hırka

Örnek No: 21

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 55 Pamuk, % 45 Akrilik ipliği, kırmızı saten kurdele.

Kullanılan Örmeye Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla sıkı trabzan tekniği, tığla 2+2 trabzan tekniği, tığla kirpik tekniği (kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif, geometrik motif.

Kullanılan Renkler: Mavi, kırmızı

Boyutlar

Ön Boy: 60 cm * 2

En: 56 cm * 2

Arka Boy: 60 cm

En: 57 cm

Kol Boy: 64 cm

En: 30 cm * 2

Yaka Boy: 36 cm

En: 7 cm

Kaynak Kişi: Sümeyye Hikmet Kalemer

Tarihlendirme: 2015

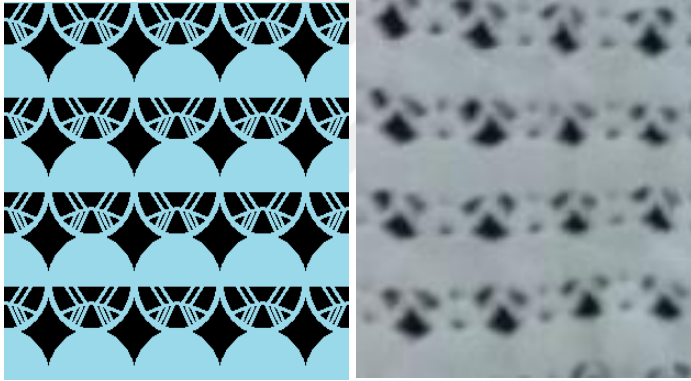
İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine 6 adet trabzan örülmüştür. Trabzandan oluşan dilimlerin arasına tığla zincir çekilerek aralara çapraz (geçişler) köprüler yapılmıştır. Robanın her sırasında 1 adet tığla sıkı trabzan tekniği ile örülerek arttırma yapılmıştır. Bu aşamalar kol ayrımına kadar devam etmiştir.

Kol ayrımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Model için, tığla sıkı trabzan tekniği ile 1 adet yarım daire formu elde edilmiştir. Yarım dairelerin alt sırasına gelindiğinde ise, tığla 2+2 trabzan tekniği örülerek yarım dairenin 2 ucundan, tığla zincir çekilerek tutturma yapılmıştır. Uygulanan tekniklerin sonucunda çıkan bu modele yörede ‘leblebi eşmesi’ denmektedir.

Hırkanın tüm kenarlarına tığla 4’lü kirpik tekniği uygulanarak piko yapılmıştır. Hırkanın yakasını ve kollarını büzmek amacıyla kırmızı renkte bir saten kurdeleden bağcık eklenmiştir.

Şekil 4.21. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.22. Lizöz hırka

Örnek No: 22

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örmeye Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla sıkı trabzan tekniği, tığla 2+2 trabzan, tığla 3 zincir tekniği (kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif.

Kullanılan Renkler: Pembe

Boyutlar

Ön Boy: 65 cm * 2

En: 30 cm * 2

Arka Boy: 53 cm

En: 64 cm

Kol Boy: 43 cm

En: 16 cm

Yaka Boy: 50 cm

En: 9 cm

Kaynak Kişi: Mediha Öztürkmen

Tarihlendirme: 2016

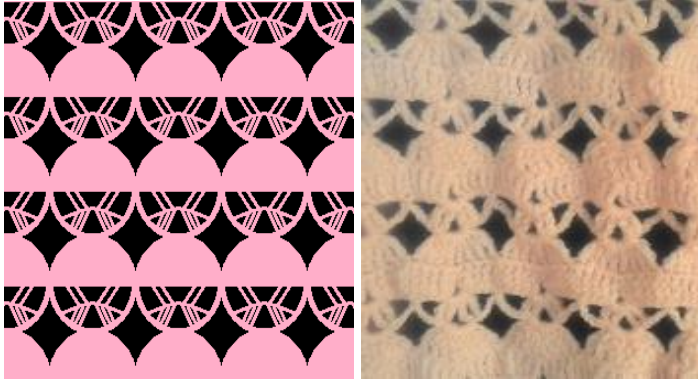
İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine 6 adet trabzan örülmüştür. Trabzandan oluşan dilimlerin arasına tığla zincir çekilerek aralara çapraz (geçişler) köprüler yapılmıştır. Robanın her sırasında 1 adet tığla sıkı trabzan tekniği ile örülerek arttırma yapılmıştır. Bu aşamalar kol ayırımına kadar devam etmiştir.

Kol ayırımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Model için, tığla sıkı trabzan tekniği ile 1 adet yarım daire formu elde edilmiştir. Yarım dairelerin alt sırasına gelindiğinde ise, tığla 2+2 trabzan tekniği örülerek yarım dairenin 2 ucundan, tığla zincir çekilerek tutturma yapılmıştır. Uygulanan tekniklerin sonucunda çıkan bu modele yörede 'leblebi eşmesi' denmektedir.

Hırkanın tüm kenarlarına tığla 3 zincir tekniği ile kenar temizleme pikosu yapılmıştır.

Şekil 4.22. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.23. Lizöz hırka

Örnek No: 23

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu), saten kurdele.

Kullanılan Örmeye Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla sıkı trabzan tekniği, tığla örümcek tekniği, tığla kör sık dış tekniği (modelde ve kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif.

Kullanılan Renkler: Turkuaz, gri.

Boyutlar

Ön Boy: 65 cm * 2

En: 30 cm * 2

Arka Boy: 53 cm

En: 64 cm

Kol Boy: 46 cm

En: 21 cm

Yaka Boy: 50 cm

En: 12 cm

Kaynak Kişi: Ayşe Şahin

Tarihlendirme: 1989

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine, 14 adet tığla trabzan örülerek aralarına tığla 3 zincir ile ayırma yapılmıştır.

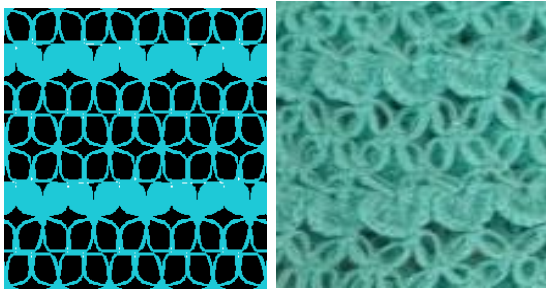
Hırkanın robasında 11 dilim oluşacak şekilde tığla trabzan tekniği uygulanmıştır. Dilimlerin arasına tığla zincir çekilerek aralara (geçişler) köprüler yapılmıştır. Trabzan tekniğinin altına 2 sıradan oluşan örümcek tekniği uygulanmıştır. Robanın her sırasında 1 adet tığla sıkı trabzan tekniği ile örülerek arttırma yapılmıştır. Bu aşamalar kol ayırımına kadar devam etmiştir.

Kol ayırımına gelindiğinde ise model oluşturulmaya başlanmıştır. Modelde, 3 sıradan oluşan tığla örümcek tekniği örülmüştür. Alt sırasında tığla sıkı trabzan tekniği kullanılarak, örümcek tekniğinin devamı niteliğinde içleri doldurulmuştur.

Ürünün yakasında ise, 3 sıradan oluşan tığla örümcek tekniği uygulanarak tığla sıkı trabzan tekniği kullanılarak, örümcek tekniğinin yine devamı niteliğinde içleri doldurulmuştur.

Hırkanın yakası ve ön beden kenarlarında, tığla kör sık dış tekniği ile kenar temizleme pikosu yapılmıştır.

Hırkanın yakasını büzmek amaçlı, yakasındaki deliklerden iplik ile bağlanıp fiyonk yapılmıştır. Ürünün robasında, gri saten kurdele ile 1 alttan 1 üstten geçirilerek süsleme yapılmıştır.

Şekil 4.23. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.24. Lizöz hırka

Örnek No: 24

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örme Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla sıkı fıstık tekniği, tığla sıkı file örgü tekniği, tığla kör sık dış tekniği (kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif, bitkisel motif.

Kullanılan Renkler: Turkuaz rengi

Boyutlar

Ön Boy: 60 cm * 2

En: 35 cm * 2

Arka Boy: 53 cm

En: 64 cm

Kol Boy: 36 cm

En: 21 cm

Yaka Boy: 50 cm

En: 11 cm

Kaynak Kişi: Elmas İçliardıç

Tarihlendirme: 1978

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

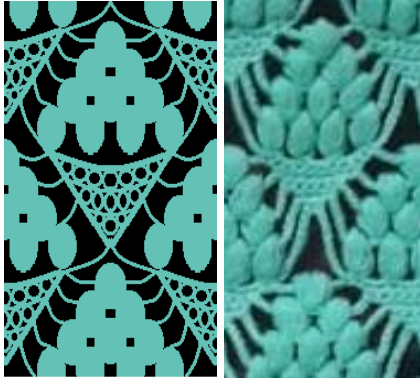
Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine 1 adet tığla sıkı fıstık tekniği örülmüştür. Hırkanın robasına gelene kadar, tığla sıkı fıstık tekniği kullanılarak hırkanın üst bedeni örülmüştür. Hırkanın yakası, kol manşetleri ve ön beden kenarları tığla sıkı fıstık tekniği ile örülmüştür.

Robanın her sırasında 1 adet tığla tığla sıkı fıstık tekniği ile birer arttırma yapılarak genişletilmiştir. Bu aşamalar kol ayırımına kadar devam etmiştir.

Kol ayırımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Hırkanın modelinde, 1 adet tığla fıstık tekniği ve 5 adet tığla sıkı file örgü tekniği ile üç sıradan oluşan bir başlangıç yapılmıştır. Üzüm modeli için her bir sırada tığla fıstık tekniğinin 1'er arttırıp, 4. sıraya gelindiğinde model tamamlanmıştır. Üzüm modelinin uçlarından tığla zincir çekilerek 5 adetten oluşan saçak yapılarak motiflerin arasına bağlantılar yapılmıştır.

Hırkanın yakası tığla fıstık tekniği ile sonradan ilave örülmüştür. Yaka bitişine iplik eklenerek bir fiyonk bağlanmıştır.

Hırkanın tüm kenarlarında, tığla kör sık dış tekniği ile kenar temizleme pikosu yapılmıştır.

Şekil 4.24. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.25. Lizöz hırka

Örnek No: 25

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: %100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örmeye Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla sıkı fıstık tekniği, tığla sıkı file örgü tekniği, tığla kirpik tekniği (kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif, bitkisel motif.

Kullanılan Renkler: Mavi

Boyutlar

Ön Boy: 50 cm * 2

En: 33 cm * 2

Arka Boy: 53 cm

En: 73 cm

Kol Boy: 50 cm

En: 23 cm * 2

Yaka Boy: 49 cm

En: 5 cm

Kaynak Kişi: Keriman Arslan

Tarihlendirme: 1993

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

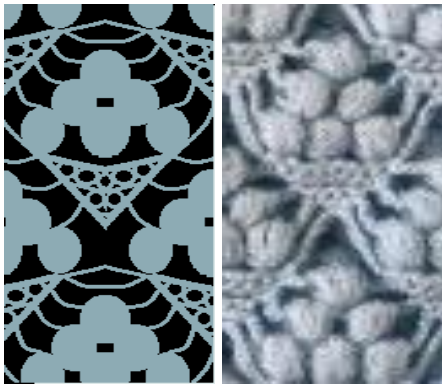
Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine 1 adet tığla sıkı fıstık tekniği örülmüştür. Hırkanın robasına gelene kadar, tığla sıkı fıstık tekniği kullanılarak hırkanın üst bedeni örülmüştür. Hırkanın yakası, kol manşetleri ve ön beden kenarları tığla sıkı fıstık tekniği ile örülmüştür.

Robanın her sırasında 1 adet tığla tığla sıkı fıstık tekniği ile birer arttırma yapılarak genişletilmiştir. Bu aşamalar kol ayırımına kadar devam etmiştir.

Kol ayırımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Hırkanın modelinde, 1 adet tığla fıstık tekniği ve 5 adet tığla sıkı file örgü tekniği ile iki sıradan oluşan bir başlangıç yapılmıştır. Üzüm modeli için her bir sırada tığla fıstık tekniğinin 1'er arttırıp, 3. sıraya gelindiğinde model tamamlanmıştır. Üzüm modelinin uçlarından tığla zincir çekilerek 4 adetten oluşan saçak yapılarak motiflerin arasına bağlantılar yapılmıştır.

Hırkanın yakası tığla fıstık tekniği ile sonradan ilave örülmüştür. Yaka bitişine iplik eklenerek bir fiyonk bağlanmıştır.

Hırkanın tüm kenarlarına tığla kirpik tekniği ile kenar pikosu uygulanmıştır.

Şekil 4.25. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.26. Lizöz hırka

Örnek No: 26

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örme Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla sıkı fıstık tekniği, tığla sıkı trabzan tekniği (modelde ve kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif, bitkisel motif.

Kullanılan Renkler: Yavruağzı rengi

Boyutlar

Ön Boy: 53 cm * 2

En: 33 cm * 2

Arka Boy: 57 cm

En: 73 cm

Kol Boy: 20 cm

En: 23 cm * 2

Yaka: -

Kaynak Kişi: Fatma Özlütürk

Tarihlendirme: 1999

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine 1 adet tığla sıkı fıstık tekniği

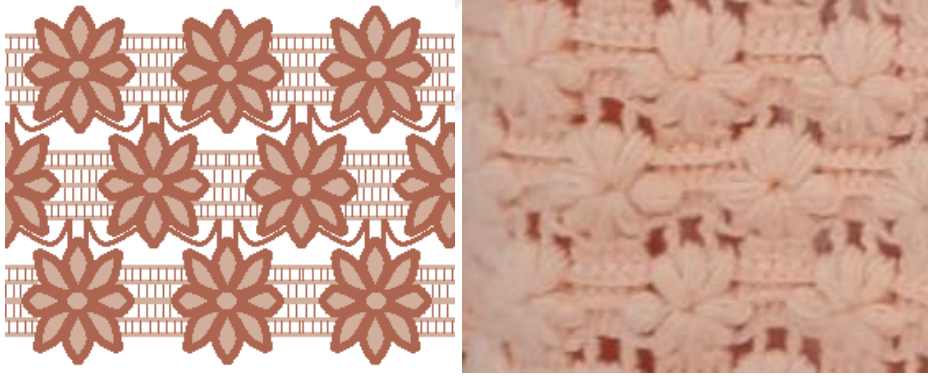
ör÷lmüştür. Hırkanın robasına gelene kadar, tığla sıkı fıstık tekniği kullanılarak hırkanın üst bedeni ör÷lmüştür. Hırkanın yakası, kol manşetleri ve ön beden kenarları tığla sıkı fıstık tekniği ile ör÷lmüştür.

Robanın her sırasında 1 adet tığla tığla sıkı fıstık tekniği ile birer arttırma yapılarak genişletilmiştir. Bu aşamalar kol ayırımına kadar devam etmiştir.

Kol ayırımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Hırkanın modelinde, tığla fıstık tekniğiyle çiçek motifleri ör÷lmüştür. Aralarına 3 sıra tığla sıkı trabzan tekniği ile motifler eklenmiştir. Çiçek motiflerinin üstünden 2 sıralı zincirle köprüler atılmıştır. Bu şekilde ör÷lerek ‘8 fıstık-1 çiçek’ örgü modeli elde edilmiş olunur.

Hırkanın tüm kenarlarına sıkı trabzan tekniği ile 2 sıradan ör÷lmüş kenar pikosu ör÷lmüştür.

Hırkanın yakasını bağlamak amacıyla bir bağcık eklenerek uçlarına 2 adet ponponla yaka aksesuarı oluşturulmuştur.

Şekil 4.26. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.27. Lizöz hırka

Örnek No: 27

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: %100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örmeye Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla trabzan tekniği, tığla ajurlu fıstık tekniği, tığla kırpık tekniği (kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif.

Kullanılan Renkler: Yavruağzı rengi

Boyutlar

Ön Boy: 66 cm * 2

En: 40 cm * 2

Arka Boy: 65 cm

En: 62 cm

Kol Boy: 66 cm

En: 25 cm * 2

Yaka: -

Kaynak Kişi: Sevim Özsevgi

Tarihlendirme: 1970

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

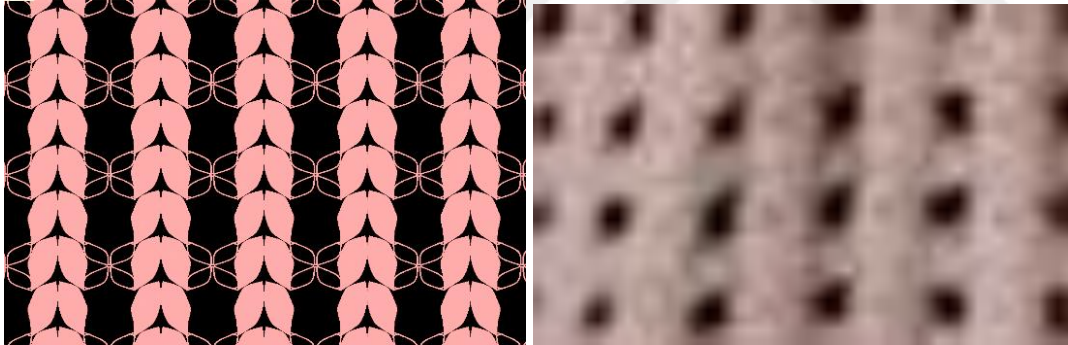
Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine 1 adet tığla trabzan tekniği örülmüştür. Hırkanın robasına gelene kadar, tığla sıkı fıstık tekniği kullanılarak hırkanın üst bedeni örülmüştür. Hırkanın yakası, kol manşetleri ve yakayla robanın arasında kalan kısım (hırkanın modelinde uygulanan teknikler burada da kullanılmıştır), tığla trabzan tekniği ile örülmüştür.

Robanın her sırasında 1 adet tığla tığla trabzan tekniği ile birer arttırma yapılarak genişletilmiştir. Bu aşamalar kol ayrımına kadar devam etmiştir.

Kol ayrımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Hırkanın modelinde, dikey olarak tığla örülmüş 2’li tığla fıstık tekniği yatay olarak ise zincirlerle örülmüş çapraz geçişler (köprüler) görülmektedir.

Hırkanın tüm kenarları tığla 5’li kirpik tekniği ile örülmüş kenar pikosu ile tamamlanmıştır.

Hırkanın yakasını bağlamak amacıyla bir bağcık eklenerek uçlarına 2 adet püskülle yaka aksesuarı oluşturulmuştur.

Şekil 4.27. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.28. Lizöz hırka

Örnek No: 28

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: %100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örme Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla sıkı fıstık tekniği, tığla ajurlu fıstık tekniği, tığla kirpik tekniği (kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif.

Kullanılan Renkler: Sarı

Boyutlar

Ön Boy: 60 cm * 2

En: 35 cm * 2

Arka Boy: 53 cm

En: 64 cm

Kol Boy: 36 cm

En: 21 cm

Yaka Boy: 48 cm

En: 10 cm

Kaynak Kişi: Gönül Mivcan

Tarihlendirme: 1976

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

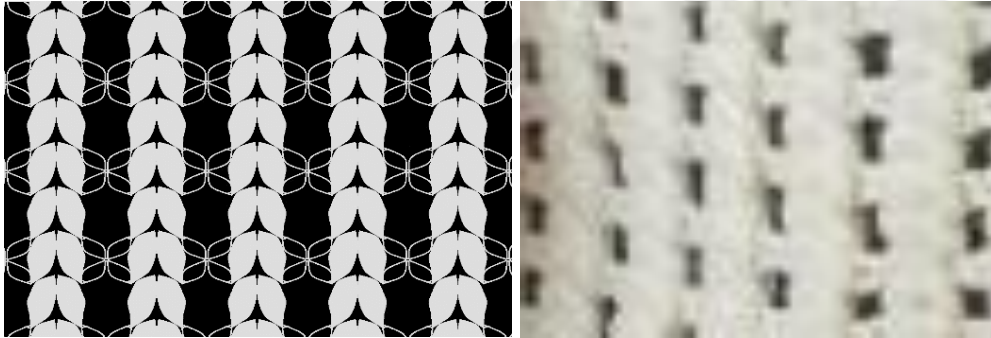
Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine 1 adet tığla sıkı fıstık tekniği örülmüştür. Hırkanın robasına gelene kadar, tığla sıkı fıstık tekniği kullanılarak hırkanın üst bedeni örülmüştür. Hırkanın yakası, kol manşetleri ve ön beden kenarları tığla sıkı fıstık tekniği ile örülmüştür.

Robanın her sırasında 1 adet tığla tığla sıkı fıstık tekniği ile birer arttırma yapılarak genişletilmiştir. Bu aşamalar kol ayırımına kadar devam etmiştir.

Kol ayırımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Hırkanın modelinde, dikey olarak tığla örülmüş 2’li tığla fıstık tekniği yatay olarak ise zincirlerle örülmüş çapraz geçişler (köprüler) görülmektedir.

Kol manşetleri hariç hırkanın tüm kenarları tığla 5’li kırpık tekniği ile örülmüş kenar pikosu ile tamamlanmıştır.

Hırkanın yakasını bağlamak amacıyla bir bağcık eklenerek uçlarına 2 adet ponponla yaka aksesuarı oluşturulmuştur.

Şekil 4.28. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.29. Lizöz hırka

Örnek No: 29

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: %100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örmeye Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla sıkı file tekniği, tığla sıkı fıstık tekniği, tığla ajurlu fıstık tekniği, tığla kirpik tekniği (kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif.

Kullanılan Renkler: Pembe

Boyutlar

Ön Boy: 56 cm * 2

En: 27 cm * 2

Arka Boy: 54 cm

En: 57 cm

Kol Boy: 32 cm

En: 20 cm

Yaka Boy: 36 cm

En: 4 cm

Kaynak Kişi: Züleyha Buçak

Tarihlendirme: 1991

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

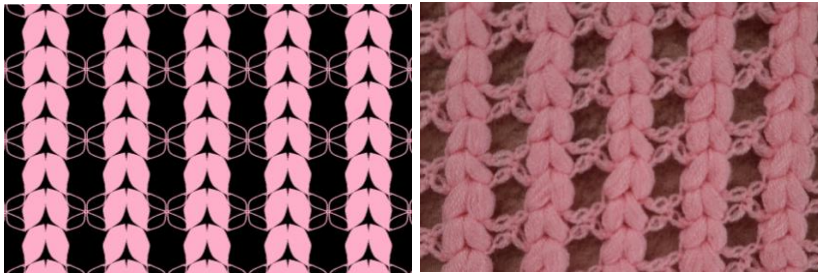
Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine 1 adet tığla sıkı fıstık tekniği örülmüştür. Hırkanın robasına gelene kadar, tığla sıkı fıstık tekniği kullanılarak hırkanın üst bedeni örülmüştür. Hırkanın yakası, kol manşetleri ve ön beden kenarları tığla sıkı fıstık tekniği ile örülmüştür.

Robanın her sırasında 1 adet tığla sıkı fıstık tekniği ile birer arttırma yapılarak genişletilmiştir. Bu aşamalar kol ayırımına kadar devam etmiştir. Kol ile omuz arasında kalan kısım tığla sıkı file tekniği ile 2 sıra örülmüştür.

Kol ayırımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Hırkanın modelinde, dikey olarak tığla örülmüş 2'li tığla fıstık tekniği yatay olarak ise tığla örümcek tekniği ile örülmüş geçişler (köprüler) görülmektedir.

Hırkanın ön beden kenarı 6 sıra sıkı fıstık tekniği ile örülmüştür. Hırkanın tüm kenarları tığla 4'lü kirpik tekniği ile örülmüş kenar pikosu ile tamamlanmıştır.

Hırkanın yakasını bağlamak amacıyla tığla fıstık tekniği ile örülmüş bir bağcık eklenerek uçlarına 2 adet ponponla yaka aksesuarı oluşturulmuştur.

Şekil 4.29. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.30. Lizöz hırka

Örnek No: 30

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örmeye Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla sıkı trabzan tekniği, tığla ters trabzan tekniği, tığla seyrek fıstık tekniği, tığla kör sık dış tekniği (kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif.

Kullanılan Renkler: Yavruağzı rengi

Boyutlar

Ön Boy: 50 cm * 2

En: 33 cm * 2

Arka Boy: 53 cm

En: 73 cm

Kol Boy: 50 cm

En: 23 cm * 2

Yaka: -

Kaynak Kişi: Asude Güngördü

Tarihlendirme: 1995

İnceleme Tarihi: 2020.

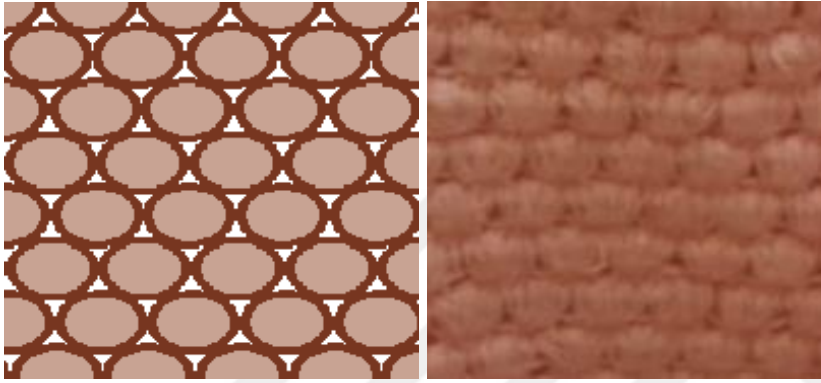
Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine sıkı trabzan tekniği ile hırkanın robası tamamlanmıştır. Yakasından aşağıya inerek kol ayırımına doğru gidilmiştir. Kol ayırımına gelindiğinde ise model oluşturulmaya başlanmıştır. Model için, 2 sıra 2

Zincir çekilerek trabzan örölmüştür. 3. Sırada 4'lü muz motifi için, tığın başına 5 kere iplik dolayarak 1. Sıraya tığ geçirilmiştir. Tığın başına dolandırılan ipliklerin hepsi bir çekilmiştir. Bu işleme 4 adet muz olana kadar devam edilmiştir. . Kol manşetlerinde 5 sıra trabzan örölmüştür.

Hırkanın kolları hariç tüm kenarlarına tığla kör sık dış tekniğı ile kenar temizleme pikosu yapılmıştır.

Hırkanın yakasını büzmek amaçlı iplik kıvrırma ile bir bağcık yapılmıştır. Bağcığın uçlarına 2 adet ponpon eklenmiştir.

Şekil 4.30. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.31. Lizöz hırka

Örnek No: 31

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örmeye Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla örümcek tekniği, tığla trabzan tekniği, tığla kirpik tekniği, tığla sıkı trabzan tekniği (yakada ve kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif.

Kullanılan Renkler: Krem rengi

Boyutlar:

Ön Boy: 50 cm * 2

En: 33 cm * 2

Arka Boy: 53 cm

En: 73 cm

Kol Boy: 15 cm

En: 23 cm * 2

Yaka Boy: 32 cm

En: 4 cm

Kaynak Kişi: Vasviye Boyantemur

Tarihlendirme: 1978

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

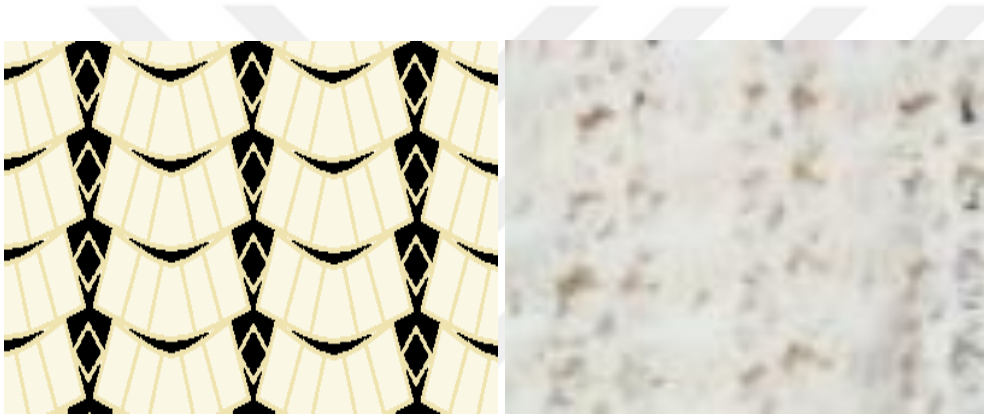
Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine 6 adet trabzan örülmüştür. Trabzandan oluşan dilimlerin arasına tığla zincir çekilerek aralara (geçişler) köprüler

yapılmıştır. Robanın her sırasında 1 adet tığla sıkı trabzan tekniği ile örülerek arttırma yapılmıştır. Bu aşamalar kol ayırımına kadar devam etmiştir.

Kol ayırımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Model için, tığla 3 zincir çekilerek aynı yere 2 adet trabzan tekniği uygulanmıştır. Sonrasında 1 adet zincir çekilerek, 2 adet trabzan ve 3 zincir çekilerek 3 ilmek atladıktan sonra aynı yere batırılmıştır. Batırılan yerden 3 zincir çekilerek aynı işlemler tekrarlanmıştır.

Hırkanın yakası aynı teknikler kullanılarak 2 sıradan oluşacak şekilde sonradan ilave örülmüştür. Yakanın kenarı tığla örümcek tekniği kullanılarak tamamlanmıştır.

Hırkanın yakası hariç tüm kenarlarına 4 sıradan oluşan tığla sıkı trabzan tekniği ile kenar temizleme pikosu yapılmıştır.

Şekil 4.31. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.32. Lizöz hırka

Örnek No: 32

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 55 Pamuk, % 45 Akrilik

Kullanılan Örmeye Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla örümcek tekniği, tığla trabzan tekniği, tığla kirpik tekniği, tığla sıkı trabzan tekniği (kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif.

Kullanılan Renkler: Yavru ağzı rengi

Boyutlar

Ön Boy: 50 cm * 2

En: 33 cm * 2

Arka Boy: 53 cm

En: 73 cm

Kol Boy: 16 cm

En: 23 cm * 2

Yaka: -

Kaynak Kişi: Esra Arslan

Tarihlendirme: 1990

İnceleme Tarihi: 2020

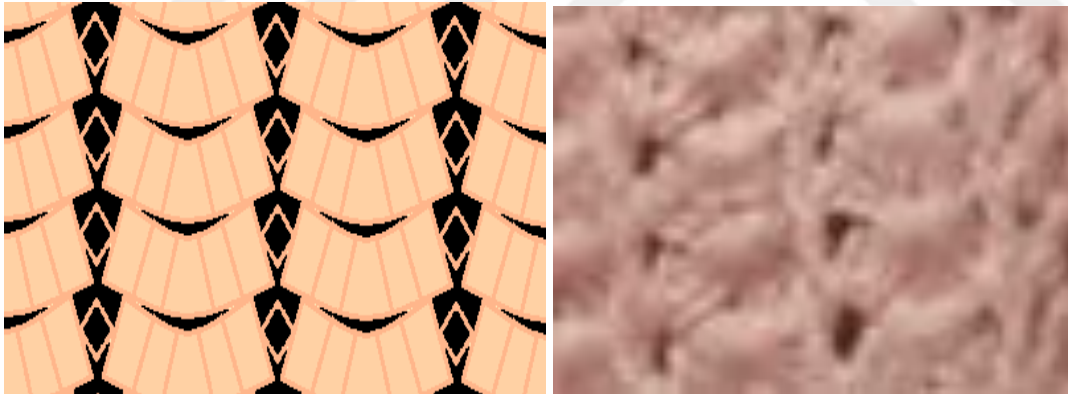
Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine 6 adet trabzan örülmüştür. Trabzandan oluşan dilimlerin arasına tığla zincir çekilerek aralara (geçişler) köprüler yapılmıştır. Robanın her sırasında 1 adet tığla sıkı trabzan tekniği ile örülerek arttırma yapılmıştır. Bu aşamalar kol ayrımına kadar devam etmiştir.

Kol ayrımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Model için, tığla 3 zincir çekilerek aynı yere 2 adet trabzan tekniği uygulanmıştır. Sonrasında 1 adet zincir çekilerek, 2 adet trabzan ve 3 zincir çekilerek 3 ilmek atladıktan sonra aynı yere batırılmıştır. Batırılan yerden 3 zincir çekilerek aynı işlemler tekrarlanmıştır.

Hırkanın yakası aynı teknikler kullanılarak 2 sıradan oluşacak şekilde sonradan ilave örülmüştür. Yakanın kenarı tığla örümcek tekniği kullanılarak tamamlanmıştır.

Hırkanın yakası hariç tüm kenarlarına 4 sıradan oluşan tığla sıkı trabzan tekniği ile kenar pikosu yapılmıştır.

Şekil 4.32. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.33. Lizöz hırka

Örnek No: 33

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 55 Pamuk, % 45 Akrilik

Kullanılan Örmeye Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla sıkı file örgü tekniği, tığla örümcek tekniği, tığla fıstık tekniği, tığla kör sık diş tekniği (kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif, geometrik motif, figüratif motif.

Kullanılan Renkler: Pembe

Boyutlar

Ön Boy: 63 cm * 2

En: 38 cm * 2

Arka Boy: 62 cm

En: 61 cm

Kol Boy: 53 cm

En: 26 cm * 2

Yaka Boy: 53 cm

En: 6 cm

Kaynak Kişi: Şerife Yağdıran

Tarihlendirme: 1992

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek başlanarak tığla sıkı file tekniği ile hırkanın üstü örülmüştür. Bu aşamalar kol ayırımına kadar devam etmiştir.

Kol ayırımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Model için, tığla örümcek tekniği kullanılmıştır. Aralarında ki 2 sıralı büyük örümcek motifleri ise aynı tekniğin uçları uzatılarak oluşturulmuştur.

Hırkanın kol manşetleri tığla sıkı file tekniği ile örülmüştür. Hırkanın tüm kenarları kör sık diş tekniği ile kenar pikosu uygulanmıştır.

Hırkanın yakası sonradan ilave olarak örümcek tekniği ile örülmüştür. Hırkanın yakasına tığla fıstık tekniğinden örülmüş bir bağcık eklenmiştir.

Şekil 4.33. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.34. Lizöz hırka

Örnek No: 34

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örme Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla trabzan örgü tekniği, tığla örümcek tekniği, tığla sıkı file örgü tekniği, tığla kirpik tekniği (kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif, geometrik motif, figüratif motif.

Kullanılan Renkler: Pembe

Boyutlar

Ön Boy: 63 cm * 2

En: 38 cm * 2

Arka Boy: 62 cm

En: 61 cm

Kol Boy: 53 cm

En: 26 cm * 2

Yaka Boy: 60 cm

En: 6 cm

Kaynak Kişi: Aynur Yücel

Tarihlendirme: 1987

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek başlanarak tığla sıkı file tekniği ile hırkanın üstü örülmüştür. Bu aşamalar kol ayrımına kadar devam etmiştir.

Kol ayrımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Model için, tığla örümcek tekniği kullanılmıştır. Aralarında ki büyük örümcek motifleri ise aynı tekniğin uçları uzatılarak oluşturulmuştur.

Hırkanın kol manşetleri tığla sıkı file tekniği ile örülmüştür. Hırkanın tüm kenarları tığla 3'lü kirpik tekniği ile kenar pikosu örülmüştür.

Hırkanın yakası sonradan ilave olarak örümcek tekniği ile örülmüştür. Hırkanın yakasına tığla zincir tekniğinden örülmüş bir bağcık eklenmiştir. Bağcığın uçlarına tığla 2 adet çiçek örülmüştür.

Şekil 4.34. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.35. Lizöz hırka

Örnek No: 35

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örme Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla sıkı fıstık tekniği, tığla sıkı örümcek tekniği, tığla nohut tekniği.

Kullanılan Motif: Sembolik motif.

Kullanılan Renkler: Pembe

Boyutlar

Ön Boy: 60 cm * 2

En: 35 cm * 2

Arka Boy: 53 cm

En: 64 cm

Kol Boy: 36 cm

En: 21 cm

Yaka Boy: 41 cm

En: 12 cm

Kaynak Kişi: Fatma Has

Tarihlendirme: 1989

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine 1 adet tığla sıkı fıstık tekniği örülmüştür. Hırkanın robasına gelene kadar, tığla sıkı fıstık tekniği kullanılarak hırkanın üst bedeni örülmüştür. Hırkanın yakası, kol manşetleri ve ön beden kenarları tığla sıkı fıstık tekniği ile örülmüştür.

Robanın her sırasında 1 adet tığla sıkı fıstık tekniği ile birer arttırma yapılarak genişletilmiştir. Bu aşamalar kol ayırımına kadar devam etmiştir.

Kol ayırımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Hırkanın modelinde, 1 sıra tığla nohut tekniği uygulandıktan sonra 1 sıra uçlarından tığla sıkı örümcek tekniği uygulanarak nohut motifleri arasında geçişler (köprüler) oluşturulmuştur. Bu işlemler tekrarlanarak hırkanın modeli tamamlanmıştır. Kol manşetleri ise nohut tekniği çıkarılarak sadece örümcek tekniği kullanılarak örülmüştür.

Hırkanın yakası ön beden kenarları tığla sıkı fıstık tekniği örülerek oluşturulmuştur.

Hırkanın yakasını bağlamak ve kollarını da büzmek amacıyla tığla fıstık tekniği ile örülmüş bir bağcık eklenmiştir.

Şekil 4.35. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.36. Lizöz hırka

Örnek No: 36

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örme Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla sıkı fıstık tekniği, tığla sıkı file örgü tekniği, tığla sıkı örümcek tekniği, tığla nohut tekniği, tığla kör sık dış tekniği (kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif.

Kullanılan Renkler: Mavi

Boyutlar

Ön Boy: 63 cm * 2

En: 38 cm * 2

Arka Boy: 62 cm

En: 61 cm

Kol Boy: 53 cm

En: 26 cm * 2

Yaka Boy: 55 cm

En: 12 cm

Kaynak Kişi: Şerife Yağdıran

Tarihlendirme: 1993

İnceleme Tarihi: 2020

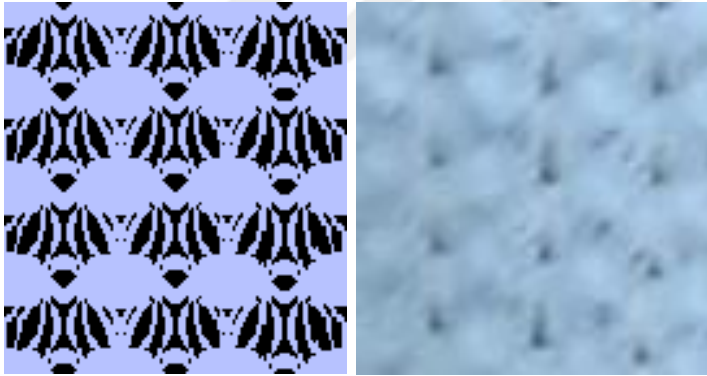
Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine 1 adet tığla sıkı fıstık tekniği örülmüştür. Hırkanın robasına gelene kadar, tığla sıkı fıstık tekniği kullanılarak hırkanın üst bedeni örülmüştür. Hırkanın yakası, kol manşetleri ve ön beden kenarları tığla sıkı fıstık tekniği ile örülmüştür.

Robanın her sırasında 1 adet tığla sıkı fıstık tekniği ile birer arttırma yapılarak genişletilmiştir. Bu aşamalar kol ayırımına kadar devam etmiştir.

Kol ayırımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Hırkanın modelinde, 1 sıra tığla nohut tekniği uygulandıktan sonra 1 sıra uçlarından tığla sıkı örümcek tekniği uygulanarak nohut motifleri arasında geçişler (köprüler) oluşturulmuştur. Bu işlemler tekrarlanarak hırkanın modeli tamamlanmıştır. Kol manşetleri ise sıkı fıstık tekniği kullanılarak örülmüştür.

Hırkanın yakası ön beden kenarları tığla sıkı fıstık tekniği örülerek oluşturulmuştur. Hırkanın etek uçlarına ise, tığla kör sık dış tekniği ile kenar temizleme pikosu uygulanmıştır.

Şekil 4.36. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.37. Lizöz hırka

Örnek No: 37

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örme Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla sıkı fıstık tekniği, tığla sıkı file örgü tekniği, tığla sıkı örümcek tekniği, tığla nohut tekniği, tığla kör sık dış tekniği (kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif.

Kullanılan Renkler: Sarı

Boyutlar

Ön Boy: 61 cm * 2

En: 38 cm * 2

Arka Boy: 60 cm

En: 61 cm

Kol Boy: 53 cm

En: 26 cm * 2

Yaka Boy: 55 cm

En: 12 cm

Kaynak Kişi: Hayriye Gerçel

Tarihlendirme: 1995

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine 1 adet tığla sıkı fıstık tekniği örülmüştür. Hırkanın robasına gelene kadar, tığla sıkı fıstık tekniği kullanılarak hırkanın üst bedeni örülmüştür. Hırkanın yakası, kol manşetleri ve ön beden kenarları tığla sıkı fıstık tekniği ile örülmüştür.

Robanın her sırasında 1 adet tığla sıkı fıstık tekniği ile birer arttırma yapılarak genişletilmiştir. Bu aşamalar kol ayrımına kadar devam etmiştir.

Kol ayrımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Hırkanın modelinde, 1 sıra tığla nohut tekniği uygulandıktan sonra 1 sıra uçlarından tığla sıkı örümcek tekniği uygulanarak nohut motifleri arasında geçişler (köprüler) oluşturulmuştur. Bu işlemler tekrarlanarak hırkanın modeli tamamlanmıştır. Kol manşetleri ise sıkı fıstık tekniği kullanılarak örülmüştür.

Hırkanın yakası ön beden kenarları tığla sıkı fıstık tekniği örülerek oluşturulmuştur. Hırkanın etek uçlarına ise, tığla kör sık diş tekniği ile kenar temizleme pikosu uygulanmıştır.

Şekil 4.37. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.38. Lizöz hırka

Örnek No: 38

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu), beyaz saten kurdele.

Kullanılan Örmeye Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla trabzan tekniği, tığla kör sık dış tekniği, tığla kirpik tekniği (kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik Motif, geometrik motif.

Kullanılan Renkler: Beyaz

Boyutlar

Ön Boy: 63 cm * 2

En: 38 cm * 2

Arka Boy: 62 cm

En: 61 cm

Kol Boy: 32 cm

En: 26 cm * 2

Yaka: -

Kaynak Kişi: Vasviye Boyantemur

Tarihlendirme: 1990

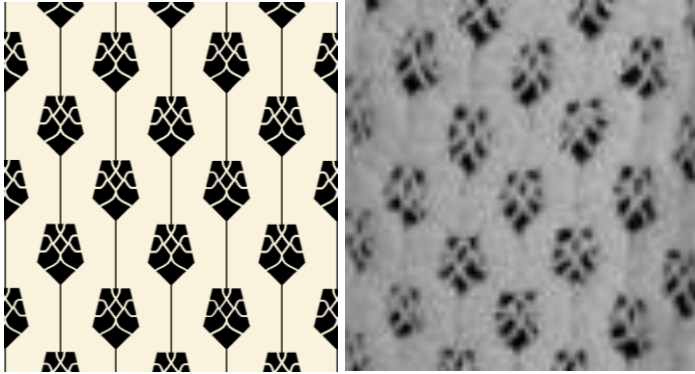
İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 2 sıra tığla trabzan tekniği ile örülmüştür. Sonraki sırada tığla 5 zincir tekniği, tığla 1 fıstık tekniği ve tığla 5 zincir tekniği ile motif devam ettirilmiştir. Tığla trabzan yapıp tekrardan tığla 1 zincir örülerek aynı şekilde zincirsiz tığla 3 trabzan daha aynı yere tığ batırılıp ‘V’ model oluşturulmuştur. Sonraki sırada 3 sıra trabzan örülerek bu işlemler robadan kol ayırımına kadar devam ettirilmiştir.

Kol ayırımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Hırkanın modelinde, tığla 5 zincir çekilerek aynı yere 1 adet tığla fıstık ve 1 zincir tekrar 1 tığla fıstık tekniği ile örülmüştür. 2 ilmek atlanarak tekrardan aynı şekilde 2 tığla fıstık tekniği uygulanmıştır. Tığla 5 zincir çekilerek hıp (kör sık dış tekniği) batırılmıştır. Zincirin batırıldığı yerden tekrar 5 zincir örülerek sıra tamamlanmıştır. Modelin 2. sırasında aynı şekilde tığla fıstık tekniği örülüdür fakat bu kez tığ, bir önceki sıranın 5’li zincirinin ortasına batırılmıştır. Modelin oluşturduğu görüntü iç içe geçmiş daireleri anımsatmaktadır.

Hırkanın yaka hariç tüm kenarlarına tığla 6’lı kirpik tekniği ile kenar temizleme pikosu yapılmıştır. Hırkanın yakasını bağlamak amacıyla saten beyaz kurdeleden bir bağcık eklenmiştir.

Şekil 4.38. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.39. Lizöz pelerin hırka

Örnek No: 39

Ürünün Adı: Lizöz Pelerin Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örmeye Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla seyrek trabzan tekniği, tığla 3'lü trabzan tekniği (kafes modelinde), tığla kirpik tekniği (kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif, figüratif motif, geometrik motif.

Kullanılan Renkler: Beyaz

Boyutlar

Ön Boy: 60 cm * 2

En: 33 cm * 2

Arka Boy: 65 cm

En: 75 cm

Kol: -

Yaka Boy: 130 cm

En: 20 cm

Kaynak Kişi: Fatma Özlütürk

Tarihlendirme: 1998

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan kareler ile kafes modeli için bir alt yapı

oluşturulmuştur. Pelerin hırkanın tamamı 7 adet dilimden oluşturulmuştur. Tığla 5’li trabzan tekniği örülerek bir kafes modeli elde edilmiştir. Kafesin kare motifleri bir sonraki sırada boşluklu yerlere gelecek şekilde ayarlanmıştır. Kafes motifi eklenerek arttırma, çıkarılarak ise hırkada daralttırma yapılmıştır. Pelerinin etek uçlarına 10 sıradan oluşan seyrek trabzan tekniği uygulanarak kenar ss verilmiştir.

Kenar ssnn üzeri, sonradan ilave örülmüş 2 sıralı 6’lı kirpik tekniği ile kenar temizleme pikosu yapılmıştır.

Hırkanın yakası dâhil tek parça halinde örülerek ürün tamamlanmıştır.

şekil 4.39. Lizz pelerin hırkasının desen izimi

Resim 4.40. Lizöz hırka

Örnek No: 40

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örme Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla seyrek trabzan tekniği, tığla 4+4 trabzan tekniği.

(kafes modelinde), tığla kör sık diş tekniği (kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif, geometrik motif, figüratif motif.

Kullanılan Renkler: Yavruağzı rengi

Boyutlar

Ön Boy: 55 cm * 2

En: 20 cm * 2

Arka Boy: 58 cm

En: 73 cm

Kol Boy: 25 cm

En: 10 cm * 2

Yaka Boy: 50 cm

En: 10 cm

Kaynak Kişi: Lütfiye Özcan

Tarihlendirme: 2000

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

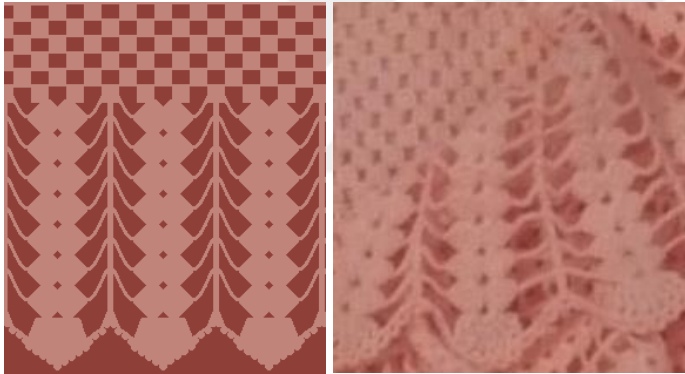
Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan kareler ile kafes modeli için bir alt yapı oluşturulmuştur. 3'lü trabzan tekniği kullanılarak kafes örgü modeli ile hırkanın sırt kısmı oluşturulmuştur.

Model kısmına gelindiğinde ise, tığla 6 zincir örülüp, 1 adet trabzan ve tekrar 6 zincirle modelin ilk sırası oluşturulmuştur. Devamında ise 4 trabzan yapılıp tekrar 2 zincir örülerek aynı şekilde zincirsiz 4 trabzan daha aynı yere tığ batırılıp model oluşturulmuştur.

Hırkanın ön, etek ve roba bitimine tığla kör sık diş tekniği ile kenar temizleme pikosu yapılmıştır.

Hırkanın yakasını büzmek amacıyla tığla zincir çekilerek uçlarına 2 adet ponpon eklenerek bir yaka aksesuarı oluşturulmuştur.

Yörede bu şekilde görünümlü lizözlara '*damat şaşırtan*' modeli denmektedir.

Şekil 4.40. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.41. Lizöz hırka

Örnek No: 41

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örmeye Aracı: Şiş ve Tığ

Kullanılan Teknik: Şişle 1 ters-1 düz lastik örgü tekniği, şişle 2 ters-2 düz lastik örgü tekniği, tığla 3+3 trabzan tekniği, tığla kör sık dış tekniği, tığla sıkı trabzan tekniği, tığla kirpik tekniği (kenar temizleme pikosu),

Kullanılan Motif: Sembolik motif

Kullanılan Renkler: Mavi

Boyutlar:

Ön Boy: 55 cm * 2

En: 33 cm * 2

Arka Boy: 58 cm

En: 73 cm

Kol Boy: 35 cm

En: 23 cm * 2

Yaka: -

Kaynak Kişi: Lütfiye Özcan

Tarihlendirme: 1970

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta şişe ilmekler geçirilerek örülmeye başlanmıştır. Şişle 1 ters- 1 düz lastik örgü tekniği ile başlanmıştır. Birkaç sıra

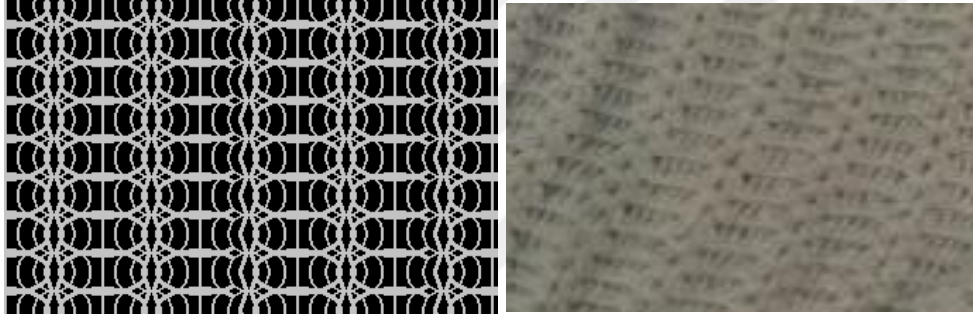
örüldükten sonra şişle 2 ters-2 düz lastik örgü tekniği örülerek omuz kısmı tamamlanmıştır. Bitiminde kenarlarına 6'lı kirpik tekniği ile kenar pikosu uygulanmıştır.

Model kısmına gelindiğinde ise, tığla 5 adet trabzan yapılarak aralarına 2'li zincir çekilmiştir. Devamında 2 adet trabzan yapıp tekrar 3 zincir örülerek aynı şekilde zincirsiz 2 trabzan daha aynı yere tığ batılıp model hırkanın oluşturulmuştur.

Hırkanın kol manşetleri kör sık diş tekniği ile örülmüştür.

Hırkanın yaka ve kolları hariç tüm kenarlarına 6'lı kirpik tekniği ile kenar temizleme pikosu yapılmıştır.

Yakasını büzmek amacıyla tığla zincir çekilerek uçlarına 2 adet ponpon eklenerek hırka için bir yaka aksesuarı oluşturulmuştur.

Şekil 4.41. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.42. Lizöz hırka

Örnek No: 42

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 55 Pamuk, % 45 Akrilik

Kullanılan Örme Aracı: Şiş ve Tığ

Kullanılan Teknik: Şişle 2 ters 2 düz lastik örgü tekniği, tığla zincir tekniği, tığla örümcek tekniği, tığla 3+3 trabzan tekniği, tığla kirpik tekniği (kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif, figüratif motif.

Kullanılan Renkler: Krem rengi

Boyutlar

Ön Boy: 50 cm * 2

En: 33 cm * 2

Arka Boy: 53 cm

En: 73 cm

Kol Boy: 10 cm

En: 23 cm * 2

Yaka Boy: 90 cm

En: 16 cm

Kaynak Kişi: Nuray Güzelay

Tarihlendirme: 1995

İnceleme Tarihi: 2020

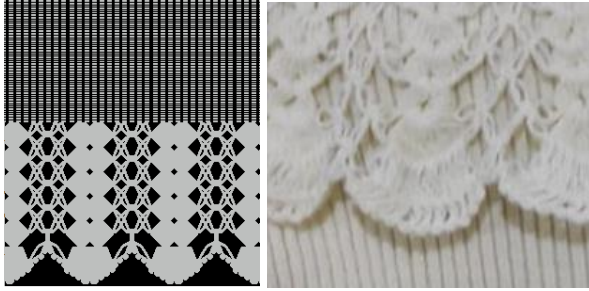
Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne etek kısmından uygun ebatta şişe ilmekler geçirilerek örülmeye başlanmıştır. Şişle 2 ters düz lastik örgü tekniği ile örülerek beden kısmı tamamlanmıştır.

Hırkanın yaka, kolları ve etek kısmında model oluşturulmaya başlanmıştır. Hırkanın modeli, tığla 2'li örümcek tekniği ve 4 adet 2'li trabzan tekniğinden oluşturulmuştur. Bu işlemler tekrarlanarak hırkanın model tamamlanmıştır.

Hırkanın tüm kenarlarına 12'li tığla kirpik tekniği ile kenar temizleme pikosu yapılmıştır.

Yörede bu şekilde görünümlü lizözlara '*damat şaşırtan*' modeli denmektedir.

Şekil 4.42. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.43. Lizöz pelerin hırka

Örnek No: 43

Ürünün Adı: Lizöz Pelerin Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örmeye Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla seyrek trabzan tekniği, tığla 3'lü trabzan tekniği (kafes modelinde), tığla 3+3 trabzan tekniği, tığla kirpik tekniği (kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif, figüratif motif, geometrik motif.

Kullanılan Renkler: Sarı

Boyutlar

Ön Boy: 35 cm * 2

En: 67 cm * 2

Arka Boy: 35 cm

En: 67 cm

Kol: -

Yaka Boy: 69 cm

En: 10 cm

Kaynak Kişi: Lütüye Özcan

Tarihlendirme: 1980

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan kareler ile kafes modeli için bir alt yapı oluşturulmuştur. 4'lü trabzanla robaya kadar kafes modeli örülerek tamamlanır. Zincir

çekilmeden 3 sıra roba boyunca trabzan örülür. 4. Sıra her trabzan arasına Zincir çekilerek hırka genişletilir, bu işlem hırka bitene kadar devam ettirilmiştir. Trabzan yapılıp tekrar 2 Zincir örülerek aynı şekilde Zincirsiz 2 trabzan daha aynı yere tığ batırılıp ‘V’model oluşturulmuştur.

Pelerin tamamlandıktan sonra yakası sonradan ilave örülmüştür. Hırkanın ara katlarına ve yaka kısmına tığla kirpik tekniği ile kenar temizleme pikosu yapılmıştır.

Hırkanın yakasını büzmek amacıyla tığla Zincir yapılarak bir bağlama ipi örülmüştür.

Şekil 4.43. Lizöz pelerin hırkasının desen çizimi

Resim 4.44. Lizöz hırka

Örnek No: 44

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu), 4 adet düğme.

Kullanılan Örme Aracı: Şiş

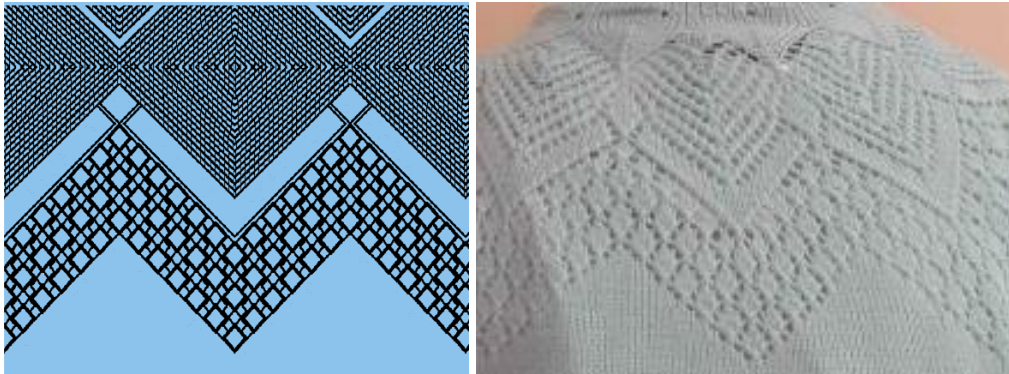
Kullanılan Teknik: Şişle düz örgü tekniği, şişle ters örgü tekniği, şişle büzme arttırma tekniği, şişle 2 büz-2 arttır tekniği, şişle verevine 2 büz-2 arttır tekniği, şişle 1 ters-1 düz lastik örgü tekniği.

Kullanılan Motif: Sembolik motif, geometrik motif.

Kullanılan Renkler: Mavi

Boyutlar:**Ön Boy:** 55 cm * 2**En:** 33 cm * 2**Arka Boy:** 58 cm**En:** 73 cm**Kol Boy:** 35 cm**En:** 23 cm * 2**Yaka:** -**Kaynak Kişi:** Firdevs Yürekli**Tarihlendirme:** 1985**İnceleme Tarihi:** 2020**Bulunduğu Yer:** Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta şişe ilmekler geçirilerek örülmeye başlanmıştır. Şişle 1 ters - 1 düz şişe örgü tekniği ile yuvarlak (bebek yaka) örülerek başlanmıştır. Aşağıya doğru simetrik örgü tekniği ile ilmek arttırma ve eksiltme yapılarak örülmeye devam edilmiştir. Baklava dilimlerini andıran üçgen formdaki şekillerle ajurlu örgüler kullanılarak aşağıya doğru örülmeye devam edilmiştir. Hırkanın robasıyla omzunun arasında kalan kısım şişe düz örgü tekniği ile örülmüştür. Robasından itibaren ise şişe 2 büz- 2 arttır örgü tekniği ile örülmeye devam edilmiştir. Hırkanın kol manşetleri dâhil tüm kenarlarına 1 ters – 1 düz örgü tekniği kullanılmıştır. Bu şekilde simetrik görünümlü örgü modellerine Simetrik ajur modeli denmektedir. Hırkanın ön bedeninde 4 adet düğme bulunmaktadır.

Şekil 4.44. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.45. Lizöz hırka

Örnek No: 45

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örme Aracı: Şiş

Kullanılan Teknik: Şişle düz örgü tekniği, şişle ters örgü tekniği, şişle büzme arttırma tekniği, şişle 2 büz-2 arttır tekniği, şişle verevine 2 büz-2 arttır tekniği, şişle 1 ters-1 düz lastik örgü tekniği.

Kullanılan Motif: Sembolik motif, geometrik motif.

Kullanılan Renkler: Pembe

Boyutlar

Ön Boy: 66 cm * 2

En: 25 cm * 2

Arka Boy: 56 cm

En: 49 cm

Kol Boy: 57 cm

En: 23 cm * 2

Yaka: -

Kaynak Kişi: Fatma Nalçacıoğlu

Tarihlendirme: 1975

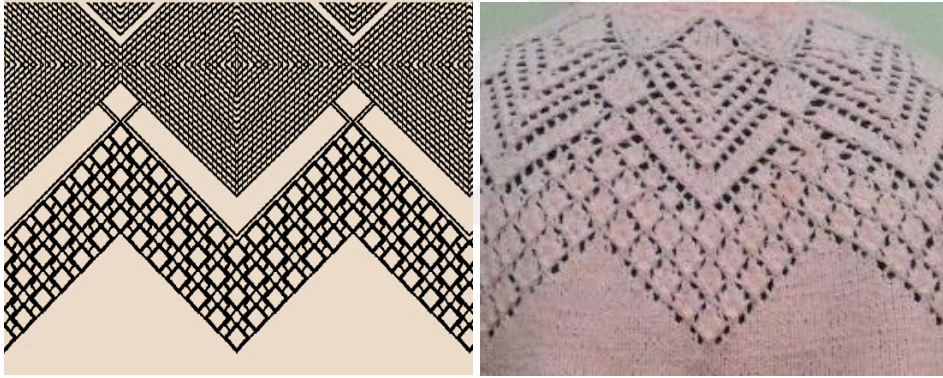
İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta şişe ilmekler geçirilerek örölmeye başlanmıştır. Şişle 1 ters - 1 düz şişe örgü tekniği ile yuvarlak (bebek yaka) örölerek başlanmıştır. Aşağıya doğru simetrik örgü tekniği ile ilmek arttırma ve eksiltme yapılarak örölmeye devam edilmiştir. Baklava dilimlerini andıran üçgen formdaki şekillerle ajurlu örgüler kullanılarak aşağıya doğru örölmeye devam edilmiştir. Hırkanın robasıyla omzunun arasında kalan kısım şişe düz örgü tekniği ile örölmüştür. Robasından itibaren ise şişe 2 büz- 2 arttır örgü tekniği ile örölmeye devam edilmiştir. Hırkanın kol manşetleri dâhil tüm kenarlarında ise 1 ters – 1 düz örgü tekniği kullanılmıştır.

Bu şekilde simetrik görünlü örgü modellerine Simetrik ajur modeli denmektedir.

Hırkanın ön bedeninde 4 adet düğme bulunmaktadır.

Şekil 4.45. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.46. Lizöz hırka

Örnek No: 46

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: %100 Tiftik (moher) şal ipliği

Kullanılan Örme Aracı: Şiş

Kullanılan Teknik: Şişle düz örgü tekniği, şişle ters örgü tekniği, şişle büzme-arttırma tekniği, şişle haraşo örgü tekniği.

Kullanılan Motif: Geometrik motif.

Kullanılan Renkler: Beyaz

Boyutlar

Ön Boy: 66 cm * 2

En: 22 cm * 2

Arka Boy: 56 cm

En: 43 cm

Kol Boy: 42 cm

En: 23 cm * 2

Yaka: -

Kaynak Kişi: Muhterem Çanak

Tarihlendirme: 1978

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta şişe ilmekler geçirilerek örülmeye başlanmıştır. Şişle haraşo örgü tekniği kullanılmıştır. Aynı teknik hırkanın tüm kenarlarında kullanılmıştır.

Hırkanın modelinde ise, şişle düz örgü örülerek aralardan şişle büzme-arttırma tekniği ile zikzak örgü modeli tamamlanmıştır.

Şekil 4.46. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.47. Lizöz hırka

Örnek No: 47

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 55 Pamuk, % 45 Akrilik

Kullanılan Örmeye Aracı: Şiş

Kullanılan Teknik: Şişle düz örgü tekniği, şişle ters örgü tekniği, şişle dalgalı ajur (Karnıbahar) tekniği, şişle haraşo tekniği.

Kullanılan Motif: Sembolik motif, figüratif motif.

Kullanılan Renkler: Beyaz, gül kurusu rengi.

Boyutlar

Ön Boy: 66 cm * 2

En: 30 cm * 2

Arka Boy: 56 cm

En: 59 cm

Kol Boy: 57 cm

En: 23 cm * 2

Yaka Boy: 49 cm

En: 5 cm

Kaynak Kişi: Şerife Yağdıran

Tarihlendirme: 1991

İnceleme Tarihi: 2020

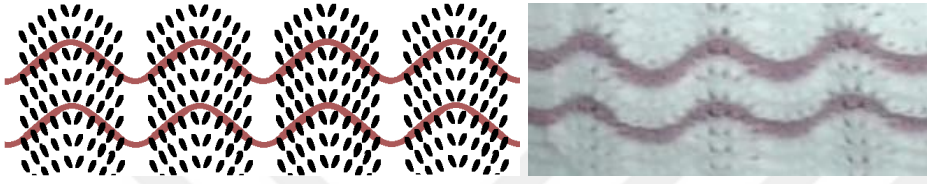
Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta şişe ilmekler geçirilerek örülmeye başlanmıştır. Hırkanın robasına kadar şişe düz örgü tekniği ile örülmüştür. Hırkanın ön beden kenarları şişe haraço tekniği ile örülmüştür.

Hırkanın modelinde, dalgalı ajur (karnıbahar) örgü tekniği kullanmıştır.

Hırkanın yakası dalgalı ajur (karnıbahar) örgü tekniği ile sonradan örülerek eklenmiştir.

Dalga figürü, gül kurusu renkteki ipliğin geçişiyle verilerek hırkanın eteği bezenmiştir.

Şekil 4.47. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.48. Lizöz hırka

Örnek No: 48

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 55 Pamuk, % 45 Akrilik

Kullanılan Örme Aracı: Şiş ve Tığ

Kullanılan Teknik: Şişle düz örgü tekniği, şişle ters örgü tekniği, şişle 1 ters- 1 düz (lastik) örgü tekniği, şişle dalgalı ajur (Karnıbahar) tekniği, tığla fıstık tekniği, tığla trabzan tekniği (kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif

Kullanılan Renkler: Mavi

Boyutlar

Ön Boy: 41 cm * 2

En: 33 cm * 2

Arka Boy: 42 cm

En: 57 cm

Kol Boy: 51 cm

En: 30 cm * 2

Yaka Boy: 50 cm

En: 17 cm

Kaynak Kişi: Hülya Pekdemir

Tarihlendirme: 1985

İnceleme Tarihi: 2020

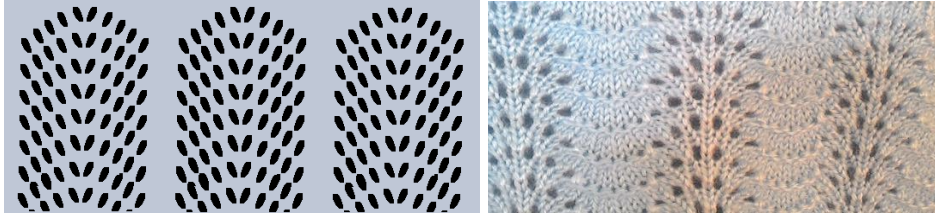
Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta şişe ilmekler geçirilerek örülmeye başlanmıştır. Hırkanın robasına kadar 1 ters- 1 düz (lastik) örgü tekniği ile örülmüştür.

Hırkanın yakası, kol manşetleri ve ön beden kenarları aynı teknikle örülmüştür.

Hırkanın modelinde, dalgalı ajur (karnıbahar) örgü tekniği kullanmıştır. Hırkanın ön beden ve yaka kenarlarına, tığla verevine trabzan yapılarak kenar temizleme pikosu yapılmıştır.

Hırkanın yakasını bağlamak amacıyla iplik burularak bir yaka bağcığı yapılmıştır. Yaka bağcığının uçlarına tığla fıstık tekniğinden yapılmış iki adet aksesuar eklenmiştir.

Şekil 4.48. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.49. Lizöz hırka

Örnek No: 49

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: %100 Tiftik Yünlü şal ipliği, Kurdele

Kullanılan Örme Aracı: Şiş

Kullanılan Teknik: Şişle düz örgü tekniği, şişle ters örgü tekniği, şişle ‘V’ ajur örgü tekniği.

Kullanılan Motif: Sembolik motif.

Kullanılan Renkler: Krem

Boyutlar

Ön Boy: 66 cm * 2

En: 22 cm * 2

Arka Boy: 56 cm

En: 43 cm

Kol Boy: 53 cm

En: 23 cm * 2

Yaka: -

Kaynak Kişi: Hlyla Yıldıırım

Tarihlendirme: 2011

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Hırkaya eteğinden, uygun ebatta şişe ilmekler geçirilerek rlmeye başlanmıştır. şişe düz örgü tekniği ile hırka rlmeye başlanmıştır. Hırkanın modelinde ise, şişe düz örgü örülerek aralardan eksiltme ile ‘V’ ajur örgü tekniği ile model tamamlanmıştır.

şekil 4.49. Lizz hırkasının desen izimi

Resim 4.50. Lizöz hırka

Örnek No: 50

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 10 Tiftik (moher), % 10 Yün, % 80 Akrilik ipliği

Kullanılan Örme Aracı: Şiş

Kullanılan Teknik: Şişle düz örgü tekniği, şişle ters örgü tekniği, şişle arttırma-eksiltme örgü tekniği, şişle tekli pirinç örgü tekniği, şişle dolgu tekniği.

Kullanılan Motif: Geometrik motif.

Kullanılan Renkler: Mavi

Boyutlar

Ön Boy: 66 cm * 2

En: 25 cm * 2

Arka Boy: 56 cm

En: 49 cm

Kol Boy: 56 cm

En: 26 cm * 2

Yaka Boy: 47 cm

En: 8 cm

Kaynak Kişi: Zeynep Kaya

Tarihlendirme: 1985

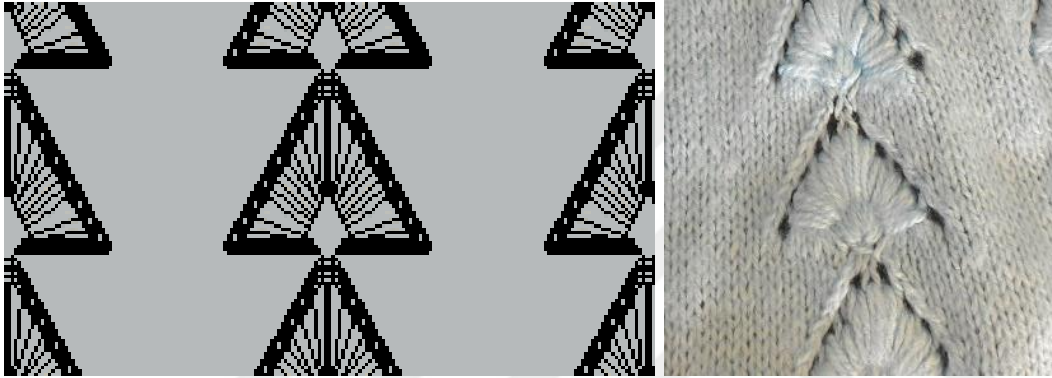
İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta şişe ilmekler geçirilerek örülmeye başlanmıştır. Şişle tekli pirinç örgü tekniği ile ürün örülmeye başlanmıştır. Aynı teknik hırkanın tüm kenarlarında ve kol manşetlerinde kullanılmıştır.

Hırkanın modelinde ise, şişle düz örgü örülerek aralardan üçgen formunda şişle eksiltme yapılarak '*Yarım elmas örgü modeli*' örülmüştür. Modelin aralarına üstten iplikler geçirilerek şişle dolgu tekniği uygulanmıştır.

Modelde kullanılan tekniğin aynısı hırkanın yakasında bağlamak amacıyla ipliklerin bükülmesiyle elde edilen bağcığın ucundaki aksesuarında da kullanılmıştır.

Şekil 4.50. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.51. Lizöz hırka

Örnek No: 51

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örmeye Aracı: Şiş

Kullanılan Teknik: Şişle 1 ters- 1 düz lastik örgü tekniği, şişle ikiz yapraklı ajur örgü tekniği, şişle 2 büz- 2 arttır örgü tekniği.

Kullanılan Motif: Sembolik motif, bitkisel motif.

Kullanılan Renkler: Beyaz

Boyutlar

Ön Boy: 60 cm * 2

En: 35 cm * 2

Arka Boy: 53 cm

En: 64 cm

Kol Boy: 36 cm

En: 21 cm

Yaka Boy: 40 cm

En: 5 cm

Kaynak Kişi: Nesibe Elliyaşa

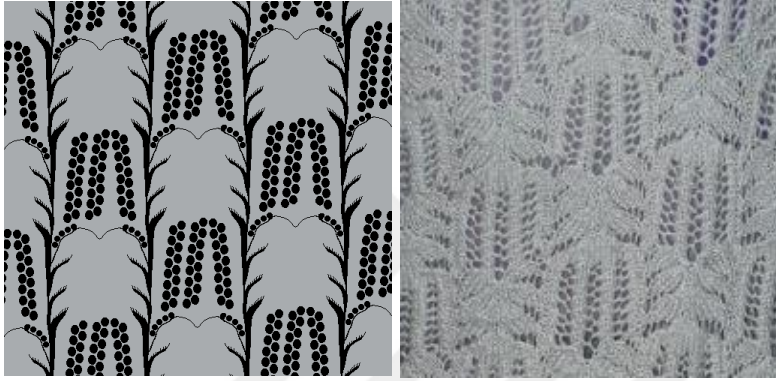
Tarihlendirme: 1982

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne etek kısmından, uygun ebatta şişe ilmekler geçirilerek örölmeye başlanmıştır. Şişle 1 ters 1 düz lastik örgü tekniği ile hırkanın tüm kenarları ve kol manşetleri örölmeye başlanmıştır. Aşağıya doğru simetrik örgü tekniği ile ilmek arttırma ve eksiltme yapılarak örölmeye devam edilmiştir. Yaprak motifleriyle ajurlu örgüler kullanılarak aşağıya doğru örölmeye devam edilmiştir.

Uygulanan tekniklerle beraber ortaya çıkan sonuç örölmesi karmaşık gibi görüntü verdiği için yörede bu tip modellere ‘40 akıl 40 fikir’ modeli denmektedir.

Şekil 4.51. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.52. Lizöz hırka

Örnek No: 52

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örmeye Aracı: Şiş

Kullanılan Teknik: Şişle düz örgü tekniği, şişle ters örgü tekniği, şişle 1 düz- 2 ters lastik örgü tekniği, şişle 1 ters- 1 düz lastik örgü tekniği, şişle verevine 1 ters- 2 büz tekniği, şişle haraşo örgü tekniği, şişle fıstık örgü tekniği (kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Figüratif motif.

Kullanılan Renkler: Fuşya

Boyutlar

Ön Boy: 66 cm * 2

En: 23 cm * 2

Arka Boy: 56 cm

En: 47 cm

Kol Boy: 57 cm

En: 23 cm * 2

Yaka Boy: 63 cm

En: 8 cm

Kaynak Kişi: Serpil Nalçacıoğlu

Tarihlendirme: 1975

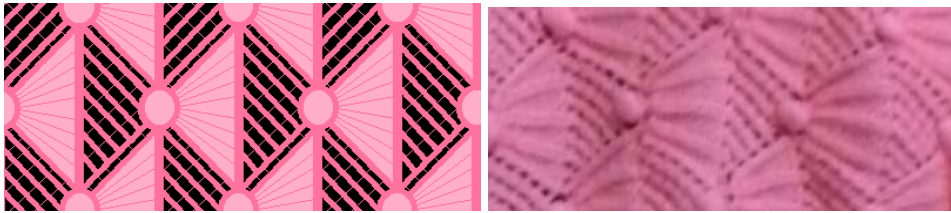
İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yaka kısmının sağ tarafından örülmeye başlanmıştır. Hırkanın yakası ve kol manşetleri dâhil tüm kenarlarına şişle haraşo örgü tekniği ile kenar örgüsü yapılmıştır. Sağ yakası haraşo ile örüldükten sonra hırkanın modeline geçilmiştir.

Model için; İlk sırada, 1 düz-2 ters örülerek 6 ilmek tamamlanır. Diğer sırada yapılan işlemin tersi 2 ters- 1 düz örülerek 6 ilmek tamamlanır. Sonraki sıralarda da ters ilmeği ters düz ilmeği düz örülür. Bu şekilde örülerek 6 düz 10 ters ilmeğimiz oluşur. Modelin her bir sırasında yanında kalan ilmeklerden arttırma yapılarak verevine bir örgü elde edilir. Modelin içerisinde eksiltme yapılır. 1 ters- 2 büz örülür. Toplamda aradaki örgü 10 ilmek olacak şekilde örülür. Modelde toplamda 6 ilmek kalınca baştaki 2 ilmek bırakılarak örülür. Aradakiler ilmekler bir yün iğnesine aktarılır ve soldan sağa doğru arkayı dolandırarak ilmeklerin etrafından bağlama örgü yapılır. Bu şekilde 3 tur atılır. İlmekler iğneden çıkarılarak tekrardan şişe aktarılır. Bu şekilde motifler yan yana tekrarlanarak şişle *'Tarak örgü modeli'* elde edilmiştir.

Yakanın kenarlarına şişle fıstık tekniği ile kenar temizleme pikosu uygulanmıştır.

Şekil 4.52. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.53. Lizöz hırka

Örnek No: 53

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Kullanılan Örme Aracı: Firkete ve Tığ

Kullanılan Teknik: Firkete ile hasır örgü tekniği, firkete ile saçak bordür tekniği (kenar temizleme pikosu), tığla fıstık tekniği, tığla kör sık dış tekniği.

Kullanılan Motif: Sembolik motif

Kullanılan Renkler: Yavruağzı

Boyutlar

Ön Boy: 50 cm * 2

En: 33 cm * 2

Arka Boy: 53 cm

En: 73 cm

Kol Boy: 25 cm

En: 23 cm * 2

Yaka Boy: 57 cm

En: 5 cm

Kaynak Kişi: Ayşe Şahin

Tarihlendirme: 1995

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta firketeyle ilmekler geçirilerek örülmeye başlanmıştır. Hırkanın tamamı firkete ile oluşturulmuştur. Firkete ile örülen saçaklar 8’li gruplar halinde ele alınarak saçakların birbirinin içinden geçirilmesiyle oluşmuştur. Bu tekniğin adına firkete ile hasır tekniği denilmektedir.

Hırkanın tüm kenarlarına ve kol manşetlerine firkete ile saçak bordür tekniği ile kenar temizleme pikosu yapılmıştır.

Hırkanın belini büzmek amacıyla iplikten bir bağcık yapılmıştır. Bağcığın uçlarına tığla fıstık ve tığla kör sık dış tekniği ile örülmüş bir çiçek eklenmiştir.

Şekil 4.53. Lizöz hırkasının desen çizimi

Resim 4.54. Lizöz hırka

Örnek No: 54

Ürünün Adı: Lizöz Hırka

Kullanılan Malzemeler: % 55 Pamuk, % 45 Akrilik

Kullanılan Örme Aracı: Firkete

Kullanılan Teknik: Firkete ile hasır örgü tekniği, firkete ile saçak bordür tekniği (kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif.

Kullanılan Renkler: Pembe

Boyutlar

Ön Boy: 50 cm * 2

En: 33 cm * 2

Arka Boy: 53 cm

En: 73 cm

Kol Boy: 15 cm

En: 23 cm * 2

Yaka Boy: 47 cm

En: 3 cm

Kaynak Kişi: Hatice Leba

Tarihlendirme: 1995

İnceleme Tarihi: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta firketeye ilmekler geçirilerek örülmeye başlanmıştır. Hırkanın tamamı firkete ile oluşturulmuştur. Firkete ile örülen saçaklar 8'li gruplar halinde ele alınarak saçakların birbirinin içinden geçirilmesiyle oluşmuştur. Bu tekniğin adına firkete ile hasır tekniği denilmektedir.

Hırkanın tüm kenarlarına ve kol manşetlerine firkete ile saçak bordür tekniği ile kenar temizleme pikosu yapılmıştır.

Hırkanın belini büzmek amacıyla iplikten bir bağcık yapılmıştır.

Şekil 4.54. Lizöz hırkasının desen çizimi

4.2. Kayseri İli Merkezinde Bulunan Lizöz Hırkalarının Bilgi Formlarından Elde Edilen Bulgular ve Yorumları

4.2.1. Kayseri ili merkezinde bulunan lizöz hırkalarının bilgi formlarından elde edilen malzeme özellikleri

Kayseri ili merkezde bulunan lizöz hırkaları incelenmiş, malzeme özellikleri çizelge 4.1.'de verilmiştir.

Çizelge 4.1. Kayseri ili merkezinde bulunan Lizöz hırkalarının kullanılan malzemelere göre dağılımı

Malzemeler	f	%
Akrilik İpliği	52	96,29
Pamuk İpliği	7	12,96
Yün İpliği	5	9,25
Tiftik (Moher) İpliği	7	12,96
Sim İpliği	4	7,40
Düğme	1	1,85
Kurdele	4	7,40

**Bazı hırkalarda birden fazla iplik çeşidi kullanıldığı için toplam verilmemiştir.*

Kayseri ili merkezinde bulunan Lizözlar'da kullanılan malzeme oranlarına bakıldığında, % 98,29'u akrilik, % 12,96'sı pamuk, % 9,25'i yün, % 12,96'sında tiftik, % 7,40'ında sim ipliğinin kullanıldığı, % 1,85'inde düğme, % 7,40'ında ise kurdele kullanıldığı tespit edilmiştir.

Çizelge 4.1.'e göre şunları söyleyebiliriz; Yörede en yaygın kullanılan malzemelerden iplik türlerinin; akrilik olduğu tespit edilmiştir. Yaygın kullanılan iplik türlerinin ise; pamuk ve tiftik olduğu tespit edilmiştir. En az kullanılan iplik türünün ise sim olduğu tespit edilmiştir.

Yörede en az kullanılan parça malzemeleri ise; Kurdele ve düğmedir.

4.2.2. Kayseri ili merkezinde bulunan lizöz hırkalarının bilgi formlarından elde edilen örme aracı özellikleri

Kayseri ili merkezde bulunan lizöz hırkaları incelenmiş, kullanılan örme aracı oranları çizelge 4.2.'de verilmiştir.

Çizelge 4.2. Kayseri ili merkezinde bulunan Lizöz hırkalarının kullanılan örme aracına göre dağılımı

Örme Araçları	f	%
Tığ	45	83,33
Şiş	11	20,37
Firkete	2	3,70

**Bazı hırkalarda birden fazla örme aracı kullanıldığı için toplam verilmemiştir.*

Kayseri ili merkezinde bulunan Lizözler'da kullanılan örme aracının oranlarına bakıldığında, % 83,33'ü tığ, % 20,37'si şiş , % 3,70'i ise firkete ile örme araçlarının kullanıldığı tespit edilmiştir.

Çizelge 4.2.'ye göre şunları söyleyebiliriz; Yörede en yaygın kullanılan örme aracının tığ, yaygın örme aracının şiş, en az kullanılan örme aracının ise; Firkete olduğu tespit edilmiştir.

4.2.3. Kayseri ili merkezinde bulunan lizöz hırkalarının bilgi formlarından elde edilen teknik özellikleri

Kayseri ili merkezde bulunan lizöz hırkaları incelenmiş, kullanılan tıgla yapılan teknik özellikleri çizelge 4.3'te, şişle yapılan teknik özellikleri çizelge 4.4'te, firkete ile yapılan teknik özellikleri çizelge 4.5'te verilmiştir.

Çizelge 4.3. Kayseri ili merkezinde bulunan Lizöz hırkalarının tığla yapılan tekniklerine göre dağılımı

Tığ Teknikleri	f	%
Zincir Tekniği	42	77,77
Fıstık Tekniği	28	51,85
Trabzan Tekniği	15	27,77
File Tekniği	13	24,07
Kirpik Tekniği	13	24,07
Örümcek Tekniği	12	22,22
Nohut Tekniği	4	7,54
Kör Sık Diş Tekniği	11	20,37
Muz Tekniği	5	9,43

**Hırkalarda bir üründe birden fazla tığ tekniği kullanıldığı için toplam verilmemiştir.*

Kayseri ili merkezinde bulunan Lizözler’da kullanılan tığla yapılan teknik oranlarına bakıldığında, % 77,77’si tığla zincir tekniği, % 51,85’i tığla fıstık tekniği, % 27,77’si tığla trabzan tekniği, % 24,07’si tığla file tekniği, % 24,07’si tığla kirpik tekniği, % 22,22’si tığla örümcek tekniği, % 7,54’ü tığla nohut tekniği, % 20,37’si tığla kör sık diş tekniği, % 9,43’ünde ise tığla muz tekniğinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Çizelge 4.3.’e göre şunları söyleyebiliriz; Yörede bulunan Lizözler’da en yaygın kullanılan örgü teknikleri, tığla zincir tekniği, tığla fıstık tekniğidir. Yaygın kullanılan örgü teknikleri, tığla trabzan tekniği, tığla file tekniği, tığla kirpik tekniği, tığla örümcek tekniği ve tığla kör sık diş tekniğidir. En az kullanılan örgü teknikleri ise, tığla muz tekniği ve tığla nohut tekniğidir.

4.2.4. Kayseri ili merkezinde bulunan lizöz hırkalarının şişle yapılan tekniklerine göre dağılımı

Çizelge 4.4. Kayseri ili merkezinde bulunan Lizöz hırkalarının şişle yapılan tekniklerine göre dağılımı

Şiş Teknikleri	f	%
Düz Örgü	11	20,75
Ters Örgü	11	20,75
Haraşo Örgü	3	5,66
Fıstık Örgü	1	1,88
Ajur Örgü	4	7,54
Pirinç Örgü	1	1,88
Arttırma- Eksiltme Tekniği	5	9,43
Dolgu Tekniği	1	1,88

**Hırkalarda bir üründe birden fazla şiş tekniği kullanıldığı için toplam verilmemiştir.*

Kayseri ili merkezinde bulunan Lizözlär'da kullanılan şişle yapılan teknik oranlarına bakıldığında, % 20,75'i şişle düz örgü tekniği, % 20,75'i şişle ters örgü tekniği, % 5,66'sı şişle haraşı örgü tekniği, % 1,88'i şişle fıstık örgü tekniği, % 7,54'ü şişle ajur örgü tekniği, % 1,88'i şişle pirinç örgü tekniği, % 9,43'ünde şişle arttırma - eksiltme örgü tekniği, % 1,88'inde ise şişle dolgu tekniğinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Çizelge 4.4.'e göre şunları söyleyebiliriz; Yörede bulunan Lizözlär'da en yaygın kullanılan örgü teknikleri, şişle düz örgü tekniği, şişle ters örgü tekniğidir. Yaygın kullanılan örgü teknikleri, şişle arttırma-eksiltme tekniği, şişle ajur örgü tekniği ve şişle haraşı tekniğidir. En az kullanılan örgü teknikleri ise şişle fıstık örgü tekniği ve şişle dolgu tekniğidir.

Çizelge 4.5. Kayseri ili merkezinde bulunan Lizöz hırkalarının firketeyle yapılan tekniklerine göre dağılımı

Firkete Teknikleri	f	%
Hasır Örgü Tekniği	2	3,77
Saçak Bordür Örgü Tekniği	2	3,77

**Hırkalarda bir üründe birden fazla firkete tekniği kullanıldığı için toplam verilmemiştir.*

Kayseri ili merkezinde bulunan Lizözlär'da kullanılan firkete ile yapılan teknik oranlarına bakıldığında, % 3,77'si firkete ile hasır örgü tekniği, % 3,77'sinde ise firkete ile saçak bordür tekniğinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Çizelge 4.5.'e göre şunları söyleyebiliriz; Yörede bulunan Lizözlär'da en az kullanılan örgü teknikleri, hasır örgü tekniği ve saçak bordür tekniğidir.

4.2.5. Kayseri ili merkezinde bulunan lizöz hırkalarının bilgi formlarından elde edilen motif özellikleri

Kayseri ili merkezde bulunan lizöz hırkaları incelenmiş motif özellikleri çizelge 4.6.'da verilmiştir.

Çizelge 4.6. Kayseri ili merkezinde bulunan Lizöz hırkalarının motiflerine göre dağılımı

Motifler	f	%
Bitkisel motif	13	24,52
Geometrik motif	11	20,75
Sembolik motif	51	96,22
Figüratif motif	8	15,09

**Bazı hırkalarda birden fazla motif kullanıldığı için toplam verilmemiştir.*

Kayseri ili merkezinde bulunan Lizözlar'da kullanılan motif oranlarına bakıldığında, % 24,52'sinde bitkisel motif, % 20,75'inde geometrik motif, % 96,22'sinde sembolik motif, % 15,09'unda figüratif motif kullanıldığı tespit edilmiştir.

Çizelge 4.6.'ya göre şunları söyleyebiliriz; Yörede en yaygın kullanılan motifler, sembolik ve bitkisel motiflerdir. En az kullanılan motifler ise; Geometrik ve figüratif motiflerdir.

4.2.6. Kayseri ili merkezinde bulunan lizöz hırkalarının bilgi formlarından elde edilen renk özellikleri

Kayseri ili merkezinde bulunan lizöz hırkaları incelenmiş, renk özellikleri çizelge 4.7.'de verilmiştir.

Çizelge 4.7. Kayseri ili merkezinde bulunan Lizöz hırkalarının renklerine göre dağılımı

Renkler	f	%
Mavi	10	18,86
Yavruağzı rengi	6	11,11
Sarı	8	14,81
Beyaz	7	13,20
Krem rengi	8	14,81
Pembe	12	22,64
Gül kurusu rengi	1	1,88
Fuşya	1	1,88
Turkuaz	3	5,66
Kırmızı	1	1,88
Gri	1	1,88

**Bazı hırkalarda birden fazla renk kullanıldığı için toplam verilmemiştir.*

Kayseri ili merkezinde bulunan Lizözlar'da kullanılan renk oranlarına bakıldığında, % 18,86'sında mavi, % 11,11'inde yavruağzı, % 14,81'inde sarı , % 13,20'sinde beyaz

% 14,81’inde krem rengi, % 22,64’ünde pembe, % 1,88’inde gül kurusu rengi, % 1,88’inde fuşya, % 5,66’sında turkuaz, % 1,88’inde kırmızı, % 1,88’inde ise grinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Çizelge 4.7.’ye göre şunları söyleyebiliriz; Yörede en yaygın kullanılan renkler, Pembe, mavi, sarı, yavruağzı, krem ve beyazdır. En az kullanılan renkler ise; Turkuaz, gül kurusu, fuşya, kırmızı ve gridir.

4.2.7. Kayseri ili merkezinde bulunan lizöz hırkalarının bilgi formlarından elde edilen boyut özellikleri

Kayseri ili merkezinde bulunan lizöz hırkaları incelenmiş, boyut özellikleri çizelge 4.8.’de verilmiştir.

Çizelge 4.8. Kayseri ili merkezinde bulunan Lizöz hırkalarının boyutlarına göre dağılımı

Boyutlar		Ön		Arka		Kol		Yaka	
		Boy	En	Boy	En	Boy	En	Boy	En
Yok	f	-	-	-	-	2	2	14	14
	%	0	0	0	0	3,7	3,7	25,92	25,92
1-15	f	-	-	-	-	3	1	-	36
	%	0	0	0	0	5,55	1,85	0	66,66
16-30	f	-	10	-	-	7	50	-	4
	%	0	18,51	0	0	12,96	92,59	0	7,4
31-45	f	3	40	3	2	14	1	7	-
	%	5,55	74,07	5,55	3,7	25,92	1,85	12,96	0
46-60	f	26	3	33	11	23	-	26	-
	%	48,14	5,55	61,11	20,37	42,59	0	48,14	0
+ 61 cm	f	25	1	18	41	5	-	7	-
	%	46,29	1,85	33,33	75,92	9,25	0	12,96	0
Toplam		54	100	54	100	54	100	54	100

Kayseri ili merkezinde bulunan Lizözler’da kullanılan boyutların oranlarına bakıldığında, hırkaların 74.07’si yakalı, % 25,93’ü yakasızdır. Hırkaların 96,29’u kollu, 3,70’i kolsuzdur (lizöz pelerin hırka).

Hırkaların ön bedeninde kullanılan boyutların oranlarına bakıldığında, 1-15 cm aralığındaki boy ve enlerinin % 0 olduğu tespit edilmiştir. 1-15 cm aralığındaki arka boy ve enlerinin % 0 olduğu tespit edilmiştir. 1-15 cm aralığındaki kol boylarının % 5,55 olduğu, kol enlerinin % 1,85 olduğu tespit edilmiştir. 1-15 cm aralığındaki yaka boylarının % 0 olduğu, yaka enlerinin % 66,66 olduğu tespit edilmiştir.

Hırkaların ön bedeninde kullanılan boyutların oranlarına bakıldığında, 16-30 cm aralığındaki boylarının % 0 olduğu, 16-30 cm aralığındaki ön beden enlerinin % 18,51 olduğu tespit edilmiştir. 16-30 cm aralığındaki arka boy ve enlerinin % 0 olduğu tespit edilmiştir. 16-30 cm aralığındaki kol boylarının % 12,96 olduğu, kol enlerinin % 92,59 olduğu tespit edilmiştir. 16-30 cm aralığındaki yaka boylarının % 0 olduğu, yaka enlerinin % 7,4 olduğu tespit edilmiştir.

Hırkaların ön bedeninde kullanılan boyutların oranlarına bakıldığında, 31-45 cm aralığındaki boylarının % 46,29 olduğu, ön beden enlerinin % 1,85 olduğu tespit edilmiştir. 31-45 cm aralığındaki arka beden boylarının % 5,55 olduğu, arka beden enlerinin % 3,7 olduğu tespit edilmiştir. 31-45 cm aralığındaki kol boylarının % 25,92 olduğu, kol enlerinin % 1,85 olduğu tespit edilmiştir. 31-45 cm aralığındaki yaka boylarının % 12,96 olduğu, yaka enlerinin % 0 olduğu tespit edilmiştir.

Hırkaların ön bedeninde kullanılan boyutların oranlarına bakıldığında, 46-60 cm aralığındaki boylarının % 48,14 olduğu, ön beden enlerinin % 5,55 olduğu tespit edilmiştir. 46-60 cm aralığındaki arka beden boylarının % 61,11 olduğu, arka beden enlerinin % 20,37 olduğu tespit edilmiştir. 46-60 cm aralığındaki kol boylarının % 42,59 olduğu, kol enlerinin % 0 olduğu tespit edilmiştir. 46-60 cm aralığındaki yaka boylarının % 48,14 olduğu, yaka enlerinin % 0 olduğu tespit edilmiştir.

Hırkaların ön bedeninde kullanılan boyutların oranlarına bakıldığında, 61 cm ve üzeri ön beden boylarının % 5,55 olduğu, ön beden enlerinin % 74,07 olduğu tespit edilmiştir. 61 cm ve üzeri arka beden boylarının % 33,33 olduğu, arka beden enlerinin % 75,92 olduğu tespit edilmiştir. 61 cm ve üzeri kol boylarının % 9,25 olduğu, kol enlerinin % 0 olduğu tespit edilmiştir. 61 cm ve üzeri yaka boylarının % 12,96 olduğu, yaka enlerinin % 0 olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 4.8.'e göre şunları söyleyebiliriz; Yörede yakalı ve kollu hırkalar yaygın olarak, yakasız ve kolsuz (lizöz pelerin hırka) ise az yaygın olarak kullanılmaktadır.

Hırkaların ön beden boylarının 46-60 cm aralığındaki ve 61 cm ve üzeri boyutlar en yaygın, 31-45 cm aralığındaki boyutlar yaygın olarak kullanılmaktadır. 1-15 cm ve 16-30 cm aralığındaki boyutlar ise kullanılmamaktadır.

Hırkaların ön beden eninde 16-30 cm ve 31-45 cm aralığındaki boyutlar en yaygın, 46-60 cm aralığındaki ve 61 cm ve üzeri boyutlar yaygın olarak kullanılmaktadır. 1-15 cm aralığındaki boyutlar ise kullanılmamaktadır.

Hırkaların arka beden boyunda 46-60 cm aralığındaki ve 61 cm ve üzeri boyutlar en yaygın, 31-45 cm aralığındaki boyutlar yaygın olarak kullanılmaktadır. 1-15 cm ve 16-30 cm aralığındaki boyutlar ise kullanılmamaktadır.

Hırkaların arka beden eninde 61 cm ve üzeri boyutlar en yaygın, 46-60 cm aralığındaki ve 31-45 cm ve üzeri boyutlar yaygın olarak kullanılmaktadır. 1-15 cm ve 16-30 cm aralığındaki boyutlar ise kullanılmamaktadır.

Hırkaların kol boyunda 46-60 cm ve 31-45 cm aralığındaki boyutlar en yaygın, 16-30 cm aralığındaki ve 61 cm ve üzeri boyutlar yaygın, 1-15 cm aralığındaki ve kolsuz olan boyutlar ise en az yaygın olarak kullanılmaktadır.

Hırkaların kol eninde 16-30 cm aralığındaki boyutlar en yaygın, kolsuz olan boyutlar 1-15 cm aralığındaki ve 31-45 cm ve üzeri boyutlar yaygın, 46-60 cm aralığındaki ve 61 cm ve üzeri boyutlar ise boyutlar ise kullanılmamaktadır.

Hırkaların yaka boyunda 46-60 cm aralığındaki boyutlar en yaygın, yakasız olan boyutlar, 31-45 cm aralığındaki boyutlar ve 61 cm ve üzeri boyutlar yaygın olarak kullanılmaktadır. 1-15 cm ve 16-30 cm aralığındaki boyutlar ise kullanılmamaktadır.

Hırkaların yaka eninde 1-15 cm, 46-60 cm aralığındaki ve yakasız olan boyutlar en yaygın, 16-30 cm aralığındaki boyutlar yaygın olarak kullanılmaktadır. 31-45 cm, 46-60 cm aralığındaki ve 61 cm ve üzeri boyutlar ise kullanılmamaktadır.

4.3. Kayseri İli Merkezinde Yaşayan Katılımcılarla Yapılan Görüşme Formlarından Elde Edilen Bulgular ve Yorumları

Kayseri ili merkezinde yaşayan ve örücülükle uğraşan kadınlar kişisel bilgileri ve örücülükle ilgili deneyimleri vb. gibi görüşme formlarından elde edilen bilgiler çizelgelerde verilmiştir. Katılımcıların yaş aralıkları çizelge 4.9.'da, eğitim durumları çizelge 4.10.'da, el örücülüğünü öğrendikleri kaynak kişiler çizelge 4.11.'de, el örücülüğünde kullandıkları araçlar çizelge 4.12.'de, el örücülüğünde kullandıkları iplik türleri çizelge 4.13.'de, el örücülüğünde karşılaştıkları zorluklar çizelge 4.14.'de verilmiştir.

4.3.1. Katılımcıların demografik özellikleri

Çizelge 4.9. Katılımcıların yaş aralığı dağılımı

Yaş Aralıkları	f	%
26-35	4	14.2
36-45	4	14.2
46-55	14	50
+56	6	21.4
Toplam	28	100

Görüşme formlarında yer alan 28 katılımcının, yaş aralıklarına bakıldığında şunları söyleyebiliriz; Kayseri'de 26-35 yaş aralığındaki kadınların % 14.2'si, 36-45 yaş aralığındaki kadınların % 14.2'si, 46-55 yaş aralığındaki kadınların % 50'si, 56 ve üzeri yaşındakiler ise % 21.4'si örücülükle uğraşmaktadır.

Çizelge 4.9.'a göre şunları söyleyebiliriz; Kayseri'deki katılımcılarla yapılan görüşme formlarının sonuçlarına göre; 46-55 yaş aralığındakiler en yaygın, 56 ve üzeri yaşındakiler yaygın, 36-45 ve 26-35 yaş aralığındakiler ise az yaygın olarak örücülükle uğraşmaktadır.

Çizelge 4.10. Katılımcıların eğitim durumu dağılımı

Eğitim Durumu	f	%
Yok	1	3.5
İlkokul	14	50
Ortaokul	4	14.2
Lise	3	10.7
Meslek Yüksek Okul/ Lisans	5	17.8
Yüksek Lisans / Doktora	1	3.5
Toplam	28	100

Görüşme formlarında yer alan 28 katılımcının, eğitim durumlarına bakıldığında şunları söyleyebiliriz; Kayseri’de örücülükle uğraşan kadınların % 3.5’i eğitim durumu yok, % 50’si ilkokul mezunu, % 14.2’si ortaokul mezunu, % 10.7’si lise mezunu, % 17.8’i üniversite mezunu, % 3.5’i ise yüksek lisans /doktora mezunudur.

Çizelge 4.10.’a göre şunları söyleyebiliriz; Kayseri’deki katılımcılarla yapılan görüşme formlarının sonuçlarına göre; Eğitim durumu ilkokul olanlar en yaygın, Meslek Yüksek Okul/ Lisans olanlar yaygın, ortaokul ve lise olanlar az yaygın, Yüksek Lisans/ Doktora ve eğitim durumu hiç olmayanlar en az örücülükle uğraşmaktadır.

4.3.2. Katılımcıların örücülüğe ait bilgileri ve kullanım özellikleri

Çizelge 4.11. Katılımcıların el örücülüğünü öğrendikleri kaynak kişi dağılımı

El Örücülüğünü Öğrendikleri Kaynak Kişi	f	%
Aile büyüklerinden	23	82.1
Mesleki kurslardan	2	7.1
Kendi kendine	2	7.1
Örgü dergilerinden	1	3.5
Toplam	28	100

Görüşme formlarında yer alan 28 katılımcının, el örücülüğünü öğrendikleri kaynak kişilere bakıldığında şunları söyleyebiliriz; Kayseri’de örücülükle uğraşan kadınların % 82.1’i aile büyüklerinden, %7.1’i mesleki kurslardan, % 7.1’i kendi kendine, % 3.5’i ise örgü dergilerinden öğrenmişlerdir.

Çizelge 4.11’e göre şunları söyleyebiliriz; Kayseri’deki katılımcılarla yapılan görüşme formlarının sonuçlarına göre; Katılımcıların el örücülüğünü öğrendikleri kaynak

kişiler, en yaygın olarak aile büyüklerinden, yaygın olarak mesleki kurslardan ve kendi kendine, en az olarak ise örgü dergilerinden yararlanarak örücülüğü öğrenmişlerdir.

Çizelge 4.12. Katılımcıların el örücülüğünde kullandıkları araçlar dağılımı

El Örücülüğünde Kullandıkları Araçlar	f	%
Tığ	27	96.4
Şiş	27	96.4
Firkete	7	25
Mekik	4	14.2
İğne	17	60.7

**Katılımcılar birden fazla seçenek işaretledikleri için toplam verilmemiştir.*

Görüşme formlarında yer alan 28 katılımcının, el örücülüğünde kullandıkları araçlara bakıldığında şunları söyleyebiliriz; Kayseri’de örücülükle uğraşan kadınların % 96.4’ü tığ, % 96.4’ü şiş, % 25’i firkete, % 14.2’si mekik, % 60.7’si ise iğne kullanmaktadır.

Çizelge 4.12.’ye göre şunları söyleyebiliriz; Kayseri’deki katılımcılarla yapılan görüşme formlarının sonuçlarına göre; Katılımcıların el örücülüğünde kullandıkları araçlardan en çok kullanılanı tığ ve şiş, çok kullanılanı iğne, az kullanılanı firkete, en az kullanılanı ise mekik örme aracıdır.

Çizelge 4.13. Katılımcıların el örücülüğünde kullandıkları iplik türleri çizelgesi

El Örücülüğünde Kullandıkları İplik Türleri	f	%
Akrilik	22	78.5
Pamuklu	22	78.5
Yünlü	27	96.4
Tiftik (Moher)	15	53.5
Polyester	22	78.5

**Katılımcılar birden fazla seçenek işaretledikleri için toplam verilmemiştir.*

Görüşme formlarında yer alan 28 katılımcının, el örücülüğünde kullandıkları iplik türlerine bakıldığında şunları söyleyebiliriz; Kayseri’de örücülükle uğraşan kadınların % 78.5’i akrilik iplik, % 78.5’i pamuklu iplik, %96.4’ü yünlü iplik, % 53.5’i tiftik (moher) iplik, % 78.5’i ise polyester iplik kullanmaktadır.

Çizelge 4.13’e göre şunları söyleyebiliriz; Kayseri’deki katılımcılarla yapılan görüşme formlarının sonuçlarına göre; Katılımcıların el örücülüğünde kullandıkları iplik

türlerinden en çok kullanılanı yünlü iplikler, çok kullanılanı akrilik, pamuklu ve polyester iplikler, az kullanılanı ise tiftik (moher) iplik türleridir.

Çizelge 4.14. Katılımcıların el örücülüğünde karşılaştıkları zorluklar çizelgesi

El Örücülüğünde Karşılaştıkları Zorluklar	f	%
Hiç	16	57.1
Pazarlama	2	7.1
Araç-Gereç	5	17.8
Kalıp (ilmek sayısı, sırası vb. gibi uygulamalarda)	3	10.7
Diğer (teknik, model vb. gibi uygulamalarda)	5	17.8

**Katılımcılar birden fazla seçenek işaretledikleri için toplam verilmemiştir.*

Görüşme formlarında yer alan 28 katılımcının, el örücülüğünde karşılaştıkları zorluklara bakıldığında şunları söyleyebiliriz; Kayseri’de örücülükle uğraşan kadınların % 7.1’i pazarlamada, % 17.8’i araç-gereç konusunda, % 10.71’i kalıpta, % 17.8’i diğer konularda zorluk yaşamaktadır. Katılımcıların % 57.1’i ise hiç zorluk yaşamamaktadır.

Çizelge 4.14’e göre şunları söyleyebiliriz; Kayseri’deki katılımcılarla yapılan görüşme formlarının sonuçlarına göre; Katılımcıların el örücülüğünde karşılaştıkları zorluklardan en yaygın olanı hiç bir zorlukla karşılaşmamış olmaları, yaygın olanı diğer (teknik, model vb. gibi uygulamalarda) ve araç-gereç konusunda zorlukla karşılaşmış olmaları, az yaygın olanı kalıp (ilmek sayısı, sırası vb, gibi uygulamalarda) zorlukla karşılaşmış olmaları, en az yaygın olanı ise pazarlama konusunda zorlukla karşılaşmış olmalarıdır.

4.4. Tasarım Örnekleri

Tasarım No: 1

Ürünün Adı: Geleneksel Bez Bebek

Kullanılan Malzemeler:

Lizöz Hırkasında: % 75 Akrilik, % 10 Tiftik (moher), % 5 Sim ipliği

Bez Bebek

Gecelik ve Şalvar: Akfil (poplin) kumaş

Tülbent: Pamuklu kumaş

Saç: % 55 Pamuk, % 45 Akrilik iplik

Bebek Kundağı: Akfil (poplin) kumaş

Kullanılan Örmeye Aracı: Şiş

Kullanılan Teknik: Şişle düz örgü tekniği, şişle ters örgü tekniği, şişle 1 ters- 1 düz (lastik) örgü tekniği, şişle arttırma-eksiltme tekniği, şişle iplik geçirme tekniği.

Kullanılan Motif: Sembolik motif, figüratif motif.

Kullanılan Renkler: Pembe, krem rengi, mor, beyaz, lacivert.

Boyut: 34 cm * 14 cm

Kaynak Kişi: Rüveyda Işın

Tarihlendirme: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon

Hırka: Ürüne yakasından, uygun ebatta şişle ilmekler geçirilerek örölmeye başlanmıştır. Hırkanın robasına kadar şişle düz örgü tekniğı ile örölmüştür. Hırkanın kolu için 6 ilmek ayrılır. Ayırılan kısımlardan arttırma işlemi hırkanın robasına gelene kadar devam eder. Arttırma işlemi yapılırken ters-düz örgü tekniğı kullanılmıştır. Hırkanın model kısmının olduğu yere gelindiğinde ise şişle örülen ekin başağı modeli uygulamasına geçilir.

Hırkanın ön bedeni için 12 sağ 12 sol beden için ilmek ayrılmıştır. Hırkanın arkası için ise 24 ilmek ayrılmıştır.

Ekin başağı modeli için hırkanın ön yüzünde; 3 ters 1 düz şeklinde 6 sıra örölerek tekrar başa gelinir. Örülen düz ilmeğe gelene kadar 3 adet ters örölmüş olan ilmekler tekrar örölür. Düz ilmeğe gelince sağdaki şişle en alttaki düz ilmeğe şiş batıp iplik çekilir. 6 sıra için en üstteki düz ilmek dâhil İplik çekme işlemi yapılarak tamamlanır. İplik öne alınarak bir ilmek düz örölür. Sağdaki şişte 7 adet ipliğın olduğu görölür. Sol şişle sağdaki ipliklerin hepsi sırayla sağdaki ilmeğın yanına atılır. Bu işlem 6 ipliğın sırasıyla geçirilmesiyle tamamlanır. Bu şekilde ekin başağı modeli elde edilmiş olunur. Bir sonraki sıraya geçildiğinde ise motif bir öncekinin ortasına denk gelecek şekilde ayarlanır. Model örgüleri, bez bebeğın bileğine gelene kadar tekrar edilir. Kol manşetine gelindiğinde ise 7 sıra 1 ters 1 düz örölerek kollar tamamlanmış olunur.

Tasarım No: 2

Ürünün Adı: Geleneksel Bez Bebek

Kullanılan Malzemeler:

Lizöz Hırkasında: %100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu)

Bez Bebek

Gecelik Takımı: Saten kumaş

Tülbent: Pamuklu kumaş

Saç: % 55 Pamuk, % 45 Akrilik

Bebek Kundağı: Akfil (poplin) kumaş

Kullanılan Örme Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla sıkı trabzan tekniği, tığla 3'lü fıstık tekniği.

Kullanılan Motif: Sembolik motif, bitkisel motif.

Kullanılan Renkler: Pembe, krem rengi, turuncu, beyaz, lacivert, altın rengi.

Boyut: 34 cm * 14 cm

Kaynak Kişi: Rüveyda Işın

Tarihlendirme: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon

Hırka: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine 6 adet trabzan örülmüştür.

Trabzandan oluşan dilimlerin arasına 1 adet tığla örümcek tekniği ile aralara çapraz (geçişler) köprüler yapılmıştır. Robanın her sırasında 1 adet tığla sıkı trabzan tekniği ile örülerek arttırma yapılmıştır. Bu aşamalar kol ayırımına kadar devam etmiştir.

Kol ayırımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Model için, İlk sırada tığla 4 zincir çekilerek aralara çapraz geçişler (köprüler) atılmıştır. Sonraki sırada, tığla 3'lü fıstık tekniği örülerek aynı teknikler her bir sırada tekrarlanmıştır. Ürünün ön kısmında tığla sıkı trabzan tekniği ile kenar oluşturulmuştur. Bu işlemlere hırkanın istenilen boyuna gelene kadar devam ettirilmiştir. Hırkanın kol manşetlerinde, tığla sıkı trabzan tekniği kullanılmıştır.

Ürüne, yakasını büzmek amacıyla tığla fıstık tekniği kullanılarak bir yaka bağcığı örülmüştür. Bağcığın uçlarına tığla 2 adet ponpon yapılarak aksesuar eklenmiştir.

Tasarım No: 3

Ürünün Adı: Geleneksel Bez Bebek (Hamile Giyim)

Kullanılan Malzemeler:

Lizöz Hırkasında: %100 Tiftik (moher) ipliği

Bez Bebek

Gecelik ve Şalvar: Akfil (poplin) kumaş

Tülbent: Pamuklu kumaş

Kullanılan Örmeye Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla sıkı trabzan tekniği, tığla 7'li seyrek fıstık tekniği, tığla örümcek tekniği, tığla kirpik tekniği (kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif, bitkisel motif.

Kullanılan Renkler: Pembe, krem rengi, mor, siyah, beyaz, lacivert.

Boyut: 31 cm * 16 cm

Kaynak Kişi: Rüveyda Işın

Tarihlendirme: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon

Hırka: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır.

3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine 6 adet trabzan örülmüştür.

Trabzandan oluşan dilimlerin arasına tığla zincir tekniği ile aralara (geçişler) köprüler yapılmıştır. Robanın her sırasında 1 adet tığla sıkı trabzan tekniği ile örülerek arttırma yapılmıştır. Bu aşamalardan sonra model oluşturulmaya başlanmıştır.

Model için, ilk sırada tığla 4 zincir çekilerek aralara çapraz geçişler (köprüler) atılmıştır. Sonraki sırada, tığla 3'l fıstık tekniği örülerek aynı teknikler her bir sırada tekrarlanmıştır. Pelerin hırkanın n beden kenarlarında, tığla sıkı trabzan tekniği kullanılmıştır. Bu işlemlere hırkanın istenilen boyuna gelene kadar devam ettirilmiştir. Pelerinin etek uçlarına tığla kirpik tekniği ile kenar pikosu yapılmıştır.

rne, yakasını büzmek amacıyla tığla zincir tekniği kullanılarak bir yaka bağcığı örülmüştür. Bağcığın uçlarına 2 adet, 3 yapraklı iek aksesuarı eklenmiştir.

Tasarım No: 4

Ürünün Adı: Geleneksel Bez Bebek

Kullanılan Malzemeler:

Lizöz Hırkasında: % 75 Akrilik, % 10 Tiftik (moher), 10 % Yün, % 5 Sim ipliği

Bez Bebek

Gecelik ve Şalvar: Akfil (poplin) kumaş

Tülbent: Pamuklu kumaş

Saç: % 55 Pamuk, % 45 Akrilik

Bebek Kundağı: Akfil (poplin) kumaş

Kullanılan Örmeye Aracı: Tığ

Kullanılan Teknik: Tığla zincir tekniği, tığla sıkı trabzan tekniği, tığla 7'li seyrek fıstık tekniği, tığla örümcek tekniği, tığla kirpik tekniği (kenar temizleme pikosu).

Kullanılan Motif: Sembolik motif.

Kullanılan Renkler: Pembe, krem rengi, mor, siyah, beyaz, yeşil, lacivert.

Boyut: 29 cm * 13 cm

Kaynak Kişi: Rüveyda Işın

Tarihlendirme: 2020

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon

Hırka: Ürüne yakasından, uygun ebatta tığla zincir tekniği ile örülmeye başlanmıştır. 3 zincir çekilerek yapılan karelerin içine 6 adet trabzan örülmüştür. Trabzandan oluşan

dilimlerin arasına 1 adet tığla örümcek tekniği ile aralara çapraz (geçişler) köprüler yapılmıştır.

Robanın her sırasında 1 adet tığla sıkı trabzan tekniği ile örülerek arttırma yapılmıştır. Bu aşamalar kol ayırımına kadar devam etmiştir.

Kol ayırımına gelindiğinde ise, model oluşturulmaya başlanmıştır. Model için, tığla 7’li seyrek fıstık tekniği örülmüştür. Aralarında tığla örümcek tekniği ile geçiş sağlanmıştır. Ürünün ön kısmında 14 adet tığla sıkı trabzan tekniği ile kenar oluşturulmuştur. Bu işlemlere hırkanın istenilen boyuna gelene kadar devam ettirilmiştir.

Hırkanın kol manşetlerinde, tığla sıkı trabzan tekniği yapılmıştır. Hırkanın etek uçlarına tığla kirpik tekniği ile kenar pikosu yapılmıştır.

Ürüne, yakasını büzmek amacıyla tığla fıstık tekniği kullanılarak bir yaka bağcığı örülmüştür. Bağcığın uçlarına tığla çiçek yapılarak aksesuar eklenmiştir.

Tasarım No: 5 (a-b)

Ürünün Adı: Turistik Hediyeelik Eşya (Minyatür Lizöz)

Kullanılan Malzemeler: % 55 Pamuk, % 45 Akrilik ipliği ve %100 Tiftik (moher) ipliği.

Kullanılan Örmeye Aracı: Şiş ve Tığ

Kullanılan Teknik: Şişle düz örgü tekniği, şişle ters örgü tekniği, şişle 1 ters- 1 düz (lastik) örgü tekniği, şişle arttırma-eksiltme tekniği, şişle iplik geçirme tekniği, tığla zincir tekniği, tığla fısıtık tekniği.

Kullanılan Motif: Sembolik motif, figüratif motif.

Kullanılan Renkler: Mavi, Kahverengi.

Kaynak Kişi: Rûveyda Işın

Tarihlendirme: 2019

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta şişle ilmekler geçirilerek örülmeye başlanmıştır. Şişle 1 sıra düz ve 1 sıra ters örgü tekniği ile ürün örülmeye başlanmıştır. Robasına gelene kadar bu işlemler tekrarlanmıştır.

Hırkanın modelinde ise, şişle 3 ters 1 düz şeklinde 6 sıra örülerek başa gelinmiştir. Örülen düz ilmeğe gelene kadar 3 adet ters örülmüş olan ilmekler tekrar örülmüştür. Düz ilmeğe gelince sağdaki şişle en alttaki düz ilmeğe şiş batıp iplik çekilmiştir. 6 sıra için en üstteki düz ilmek dâhil iplik çekme işlemi yapılarak tamamlanmıştır. İplik öne alınarak bir ilmek düz örülmüştür. Sağdaki şişte 7 adet ipliğin olduğu görülmüştür. Sol şişle sağdaki ipliklerin hepsi sırayla sağdaki ilmeğin yanına atılmıştır. Bu işlemler 'Şişle ekin başağı örgü modeli' ortaya çıkana kadar 6 sıra örülerek tekrarlanarak örülmüştür. Bu tekniklerin aynısı örneklerin kollarında da kullanılmıştır.

İlk örneğin kol manşetlerinde şişle ters-düz örgü tekniği kullanılmıştır. Bu teknik ikinci örneğin kol manşetlerinde ve ön beden kenarlarında da kullanılmıştır.

İlk örneğin yakasını bağcığında tığla zincir çekilerek uçlarına iki adet ponpon aksesuar eklenmiştir. İkinci örnekte ise tığla zincir çekilen aksesuarın iki ucuna tığla fıstık tekniği ile bir çiçek aksesuarı eklenmiştir.

Tasarım No: 6 (a-c)

Ürünün Adı: Turistik Hediyeelik Eşya (Minyatür Lizöz)

Kullanılan Malzemeler: % 75 Akrilik, % 10 Tiftik (moher), 10 % Yün, % 5 Sim ipliği ve % 100 Akrilik Elyaf Orlon (Sentetik Bebek Orlonu).

Kullanılan Örmeye Aracı: Şiş ve Tığ

Kullanılan Teknik: Şişle düz örgü tekniği, şişle ters örgü tekniği, şişle 1 ters- 1 düz (lastik) örgü tekniği, şişle arttırma-eksiltme tekniği, tığla zincir tekniği, tığla fıstık tekniği.

Kullanılan Motif: Sembolik motif.

Kullanılan Renkler: Mavi, Turkuaz, Yeşil.

Kaynak Kişi: Rüveyda Işın

Tarihlendirme: 2019

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta şiş ilmekler geçirilerek örülmeye başlanmıştır. Şişle 1 sıra düz ve 1 sıra ters örgü tekniği ile ürün örülmeye başlanmıştır. Robasına gelene kadar bu işlemler tekrarlanmıştır.

Hırkanın modelinde ise 1 ters – 3 düz örgü tekniği ile 3 sıra örülmüştür. Daha sonra 1 ters örülerek 1 ilmek arttırma işlemi yapılırken 3 ilmek birden alınır ve büzülen ilmeklerin sayısı tamamlanması için ise 1 ilmek arttırma işlemi daha yapılarak düz örgü örülmüştür. Bu işlemler ‘Şişle subay çimdiği örgü modeli’ olarak adlandırılmaktadır. İstenilen büyüklüğe ulaşınca kadar her 3 sırada bir tekrarlanmaktadır. Bu tekniklerin aynısı örneklerin kollarında da kullanılmıştır.

İlk örneğin kol manşetlerinde şişle ters-düz örgü tekniği kullanılmıştır. Bu teknik ikinci örneğin kol manşetlerinde ve ön beden kenarlarında da kullanılmıştır.

Örneklerin üçünde yakaları hariç tüm kenarları şişle 1 ters- 1 düz (lastik) örgü tekniği ile kenarları örülmüştür.

İlk ve ikinci örneğin yaka bağcığında tığla zincir çekilerek uçlarına iki adet ponpon aksesuar eklenmiştir. Üçüncü örnekte ise tığla zincir çekilen aksesuarın iki ucuna tığla fıstık tekniği ile bir çiçek aksesuarı eklenmiştir.

Tasarım No: 7 (a-c)

Ürünün Adı: Turistik Hediyeelik Eşya (Minyatür Lizöz)

Kullanılan Malzemeler: % 75 Akrilik, % 10 Tiftik (moher), 10 % Yün, % 5 Sim ipliği.

Kullanılan Örmeye Aracı: Şiş ve Tığ

Kullanılan Teknik: Şişle düz örgü tekniği, şişle ters örgü tekniği, şişle 1 ters- 1 düz (lastik) örgü tekniği, şişle arttırma-eksiltme tekniği, şişle 1 arttır- 1 büz tekniği, tığla zincir tekniği, tığla fıstık tekniği.

Kullanılan Motif: Sembolik motif.

Kullanılan Renkler: Gül kurusu rengi, Gri, Kahverengi.

Kaynak Kişi: Rüveyda Işın

Tarihlendirme: 2019

Bulunduğu Yer: Kayseri Merkez

Kompozisyon: Ürüne yakasından, uygun ebatta şişle ilmekler geçirilerek örülmeye başlanmıştır. Şişle 1 sıra düz ve 1 sıra ters örgü tekniği ile ürün örülmeye başlanmıştır. Robasına gelene kadar bu işlemler tekrarlanmıştır.

Hırkanın modelinde ise şişle 1 ilmek düz örgü örülerek arttırma yapılmıştır. Devamında şişle 1 arttır- 1 büz tekniği kullanılarak sıra tamamlanmıştır. Ters örgü sırasına gelindiğinde ise aynı tekniklerin ters yönde olarak örülerek bu sıra tamamlanmıştır. Bu işlemlerin sırayla tekrarlanmasıyla model oluşturulmuştur.

Üç örneğin kol manşetlerinde ve ön beden kenarlarında şişle ters-düz örgü tekniği kullanılmıştır.

İlk ve ikinci örneğin yaka bağcığında tığla zincir çekilerek uçlarına iki adet ponpon aksesuar eklenmiştir. Üçüncü örnekte ise tığla zincir çekilen aksesuarın iki ucuna tığla fıstık tekniği ile bir çiçek aksesuarı eklenmiştir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın bulguları doğrultusunda elde edilen sonuçlar ve bu sonuçlara dayalı olarak Kayseri ili merkezinde bulunan Lizöz hırkalarının malzeme, örme aracı, teknik, motif, renk ve boyut özellikleri belgelenmiştir.

Kaynak kişilerin demografik özellikleri ve el örücülüğüne ait bilgiler, kullanım özellikleri belgelenerek yüzdelik çizelgeler ile sunulmuştur.

5.1. Sonuç

El Sanatlarının kültür zenginliklerinden olan örgü işleri Kayseri ilinin yaygın maddi kültür ürünlerindendir.

Geçmiş yıllarda, Kayseri ilinde Lizöz hırkaları lohusalık döneminde olan annelerin giydiği bir hırka türü olarak kullanılmakta ve kullanılmadığı dönemlerde sandıklarda saklanmaktadır. Halkın yaşantısında geçmişin gelenek ve görenekleri kısmen de olsa sürmektedir. Modern toplum hayatın yaygınlaşması, yaşam şartları, kullanım kolaylığı gibi pek çok sebeple eski anlam ve önemini yitirmektedir.

Araştırma, hazırlanan bilgi formları doğrultusunda verilerin toplanmasıyla yürütülmüştür. Araştırma kapsamına alınan 54 adet Lizöz hırkasının malzeme, örme aracı, teknik, motif, renk ve boyut özelliklerine göre incelenmesi doğrultusunda ulaşılan sonuçlar şöyledir;

Kayseri ili merkezinde bulunan Lizöz hırkalarının bilgi formlarından elde edilen bulgular altında;

- 1- Çizelge 4.1.'de malzeme özellikleri verilmiştir.
- 2- Çizelge 4.2.'de örme aracının özellikleri verilmiştir.
- 3- Çizelge 4.3.'te tığla yapılan teknik özellikleri verilmiştir.
- 4- Çizelge 4.4.'te şişle yapılan teknik özellikleri verilmiştir.
- 5- Çizelge 4.5.'te firketeyle yapılan teknik özellikleri verilmiştir.
- 6- Çizelge 4.6'da motif özellikleri verilmiştir.

7- Çizelge 4.7’de renk özellikleri verilmiştir.

8- Çizelge 4.8’de boyut özellikleri verilmiştir.

Kayseri ili merkezinde yaşayan katılımcılarla yapılan görüşme formlarından elde edilen bulgular altında;

9- Çizelge 4.9.’da katılımcıların yaş aralığı verilmiştir.

10- Çizelge 4.10.’da katılımcıların eğitim durumu verilmiştir.

11- Çizelge 4.11’de katılımcıların el örücülüğünü öğrendikleri kaynak kişi verilmiştir.

12- Çizelge 4.12’de katılımcıların el örücülüğünde kullandıkları araçlar verilmiştir.

13- Çizelge 4.13’te katılımcıların el örücülüğünde kullandıkları iplik türleri verilmiştir.

14- Çizelge 4.14’de katılımcıların el örücülüğünde karşılaştıkları zorluklar verilmiştir.

Kayseri ilinde bulunan Lizöz hırkaları yapılan araştırmada incelendiğinde 1970 yılından beri kullanıldığı tespit edildiği için tarihi eskiye dayanmaktadır. Geçmiş yıllar içinde var olup, günümüze kadar gelmiş, giyim-kuşam kültürü içinde el işi çeyizlikler kısmında yer almaktadır. Sandıklarda muhafaza edilerek gelecek nesile aktarılmaya devam edilmektedir. Yıllar geçtikçe kullanımı azalmıştır. Yaygın olmamakla birlikte İç Anadolu’nun bazı yörelerinde Lizöz hırka kullanımı devam etmektedir. İlçelerde pek fazla bilinmemekte birlikte, il merkezinde yaşayan yöre halkı tarafından daha çok bilinmektedir. Geleneksel giyim kuşamın bir parçası olarak sürdürülmektedir. 1970-1995 yılları arasında hırkaların ağırlıklı olarak akrilik orlon iplikleriyle örüldüğü gözlemlenmiştir. 1978-2011 yılları arasında tiftik ipliklerinin ağırlıklı kullanıldığı görülmüştür. 1985-2015 yılları arasında pamuk ve akriliğin karışımından elde edilen iplikler kullanıldığı görülmüştür. 1985-2005 yılları arasında ise tiftik, yün ve simin karışımından elde edilen ipliklerin yoğun olarak kullanıldığı görülmüştür.

Bilgi formlarından elde edilen sonuçlarda;

Araştırmada incelenen 54 adet hırkada malzeme olarak; % 98,29'unda akrilik, % 12,96'sında pamuk, % 9,25'inde yün, % 12,96'sında tiftik, % 7,40'ında sim ipliğinin kullanıldığı, % 1,85'inde düğme, % 7,40'ında ise kurdele kullanıldığı tespit edilmiştir.

Hırkaların örülmesinde araç olarak; % 83,33'ünde tığ, % 20,37'sinde şiş, % 3,70'inde firkete kullanıldığı tespit edilmiştir.

Hırkalarda kullanılan tığla yapılan teknik oranlarına bakıldığında, % 77,77'si tığla zincir tekniği, % 51,85'i tığla fıstık tekniği, % 27,77'si tığla trabzan tekniği, % 24,07'si tığla file tekniği, % 24,07'si tığla kirpik tekniği, % 22,22'si tığla örümcek tekniği, % 7,54'ü tığla nohut tekniği, % 20,37'si tığla kör sık diş tekniği, % 9,43'ünde ise tığla muz tekniğinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Hırkaların % 20,75'i şişle düz örgü tekniği, % 20,75'i şişle ters örgü tekniği, % 5,66'sı şişle haraşı örgü tekniği, % 1,88'i şişle fıstık örgü tekniği, % 7,54'ü şişle ajur örgü tekniği, % 1,88'i şişle pirinç örgü tekniği, % 9,43'ünde şişle arttırma - eksiltme örgü tekniği, % 1,88'inde ise şişle dolgu tekniğinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Hırkaların % 3,77'i firkete ile hasır örgü tekniği, % 3,77'inde ise firkete ile saçak bordür tekniğinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Hırkalarda % 24,52'sinde bitkisel motif, % 20,75'inde geometrik motif, % 96,22'sinde sembolik motif, % 15,09'unda figüratif motif kullanıldığı tespit edilmiştir.

Hırkaların % 18,86'sında mavi, % 11,11'inde yavruağzı, % 14,81'inde sarı , % 13,20'sinde beyaz % 14,81'inde krem rengi, % 22,64'ünde pembe, % 1,88'inde gül kurusu rengi, % 1,88'inde fuşya, % 5,66'sında turkuaz, % 1,88'inde kırmızı, % 1,88'inde ise grinin kullanıldığı tespit edilmiştir.

Hırkalarda kullanılan 1-15 cm aralığındaki ebatların % 74,07 oranında, 16-30 cm aralığındaki ebatların % 131,48 oranında, 31-45 cm aralığındaki ebatların % 129,62

oranında, 46-60 cm aralığındaki ebatların % 225,92 oranında, +61 cm ebatların % 179,62 oranında oldukları tespit edilmiştir.

Örücülükle uğraşan katılımcılarla yapılan görüşme formlarından elde edilen sonuçlarda;

28 katılımcının, % 14.2'sinin 26-35 yaş aralığında, % 14.2'sinin 36-45 yaş aralığında, % 50'sinin 46-55 yaş aralığında olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcıların % 3.5'inin eğitim durumu yok, % 50'sinin ilkokul mezunu, % 14.2'sinin ortaokul mezunu, % 10.7'sinin lise mezunu, % 17.8'inin üniversite mezunu, % 3.5'inin yüksek lisans /doktora mezunu olduğu tespit edilmiştir.

Katılımcıların % 82.1'inin aile büyüklerinden, %7.1'inin mesleki kurslardan, % 7.1'inin kendi kendine, % 3.5'inin örgü dergilerinden örücülüğü öğrendiği tespit edilmiştir.

Katılımcıların % 96.4'ünün tığ, % 96.4'ünün şiş, % 25'inin firkete, % 14.2'sinin mekik, % 60.7'sinin iğneyi örme aracı olarak kullandığı tespit edilmiştir.

Katılımcıların % 78.5'inin akrilik iplik, % 78.5'inin pamuklu iplik, % 96.4'ünün yünlü iplik, % 53.5'inin tiftik (moher) iplik, % 78.5'inin polyester iplik kullandığı tespit edilmiştir.

Katılımcıların el örücülüğünde % 7.1'i pazarlamada, % 17.8'i araç-gereç konusunda, % 10.71'i kalıpta, % 17.8'i diğer konularda zorluk yaşadığı, % 57.1'inin ise hiç zorluk yaşamadığı tespit edilmiştir.

Lizöz hırkalarının, minyatür aksesuar (Lizöz) örneklerinin oluşturulması ile geleneksel bez bebeklerin üzerinde kullanılarak iç ve dış turizmde tanıtımının yapılabilmesi için araştırmanın eklerinde yer alan tasarımlar örnek olarak verilmiştir. Tasarım örnekleri için minyatür (aksesuar) Lizöz hırkaları ve geleneksel bez bebeklerin üzerinde giydirilmiş Lizöz hırkaları yapılmıştır.

5.2. Öneriler

Anadolu'nun kültür zenginlikleriyle dolu olduğu bölgelerdeki sanatla ilgili çalışmaların tespit edilmesi, araştırılması ve belgelenmesi gerekmektedir.

Araştırmada yapılan geleneksel bez bebekler ve aksesuar örnekleri ile yurt içi ve yurt dışı turizmde tanıtımına katkı sağlanabilir. Gereken tanıtım ve yaygınlaştırma yapılırken şu adımlar izlenebilir; Tasarımın kaynağının Anadolu'da yapılan el örücülüğünün ürünleri olan, geleneksel lizöz hırkalarının olduğu belirtilerek ve tasarımların bu kaynak doğrultusunda oluşturulduğu açıklama olarak eklenebilir.

Yurtdışına ihracatı yapılan geleneksel bez bebeklere Lizöz hırkası giydirilerek Kayseri ili geleneksel bez bebeklerin tanıtımında kullanılabilir.

Yapılan bez bebek çalışmaları Sosyoloji, Psikoloji, Folklor eğitimi gibi diğer alanlarla işbirliği yapılarak çeşitli çalışmalara katkı sağlanabilir.

Ülkenin sanatçıları turistik ürünlerin tanıtımında katkı sağlayabilir.

KAYNAKLAR

- Akpınarlı, F. H., (2004). *Kırım El Sanatlarının Dünü ve Bugünü*, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.
- Atay, A., (1987). *Örücülük*, İstanbul: Milli Eğitim ve Spor Bakanlığı Yayınları (555), Ders Kitapları Dizisi (185).
- Aydın Saydan, İ., (2015). *Kayseri Vilayet Gazetesi ve Cumhuriyet Arşivi Işığında Atatürk İlke ve İnkılâplarının Kayseri'ye Yansımaları (1923-1938)*, Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Bedük, S. A., (1995). *Kayseri' de El Sanatları*, Kayseri: Türkiye Cumhuriyeti Kayseri Turizm, Kültür, Sanat ve Araştırma Vakfı Yayınları, (3).
- Bentley, T., (2014). *Tığ İşi Çiçekler*, İstanbul: Tuva Yayıncılık.
- Crompton, C., (2010). *Örgü Rehberi*, İstanbul: Tuva Tekstil ve Yayıncılık Ltd. Şti.
- Çalışır, N., (2016-17). *Nako Örgü Festivali Dergisi*, İstanbul: Bilnet Matbaacılık ve Ambalaj San. A. Ş. (26).
- Çaylı, G., (2016). *Isparta İli El Ele Derneği Kültür Evindeki El Örgüsü Patikler ve Çoraplar*, Kalem işi Dergisi, 4 (8).
- Gürcüm, B. H., Çifçi, A. (2017). *Kayseri El Örgü Çorapları Üzerine Etnografik Bir Araştırma*, Akademik Sanat; Sanat, Tasarım ve Bilim Dergisi, 2 (4).
- Güzel, E., Nazan, O., (2017). *Tunceli Yöresi'ne ait Örme ve Tığ İşi Örnekleri*, Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi Folklor/ Edebiyat Dergisi, 23 (90).
- İnoğlu, E. D., (2019). *Konya Merkez Geleneksel Kadın Dış Giyimlerinin Sanat Dalı Açısından İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Koç, F., (1999). *Türk Giyim Kuşamında Kullanılan Süslemeler*, Ankara: Erdem Dergisi, 10 (29).
- Koç, F., Koca E. (2015). *Türk Halk Giyiminde Kullanılan Süslemelere Tipolojik Bir Yaklaşım*, Ankara: İdil Dergisi, 5 (19).
- Onuk, T., Akpınarlı, F., Ortaç, S., Alp, Ö., Ceren, E. (1998). *Tarsus El Sanatları (Dokumacılık, Örücülük, İşlemecilik) Kültürü*, Ankara: T.C. Kültür Merkezi Bakanlığı Yayınları, Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları, Maddi Kültür Dizisi.
- Onuk, T., Akpınarlı, F., Ortaç, S., Ayda, D., Küçükkömürler, S., Köklü, H. (2005). *Ankara İli El Sanatları ve Beslenme Kültürü*, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.

Özbağcı, T., Ülger, N., Kurt, G., Toktaş, P. (2009). *Anadolu Üniversitesi Halkbilim Araştırmaları Koleksiyonundan El Sanatları Örnekleri II Dokumalar ve Örgüler*, Eskişehir: T. C. Anadolu Üniversitesi Yayınları (1898), Halkbilim Araştırmaları Merkezi Yayınları (4).

Özder, L., (1999). *İç Anadolu Bölgesi Geleneksel Kadın Başlıkları*, Ankara: T.C. Kültür Merkezi Bakanlığı Yayınları, Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları, Maddi Kültür Dizisi.

Suyabatmaz, Ö., İslam, E., (2014). *Nako Örgü Festivali Dergisi*, İstanbul: Şedele Matbaacılık ve Tic. Ltd. Şti. (21).

Tezer, Ş., İ. (1998), *Cumhuriyetin 75. Yılında Kayseri*, Ankara: Plaka Matbaacılık Tic. ve San. AŞ.

Whiting, S., (2012), İstanbul: Tuva Tekstil ve Yayıncılık Ltd. Şti.

Yetim, F., (2017). *Beyazır Yöresi Geleneksel Kadın Giyiminde İşlemeli Çevre Hırka Örnekleri*, Ankara: İdil Dergisi 6 (29).

Yılmaz, H., Başer, C. (2017). *4. Ulusal Resim Yarışması: Kayseri’de Yaşam, Doğa, Kültür*, Kayseri: Kayseri Büyükşehir Belediyesi Yayınları.

İnternet Kaynakları

İnternet 1: <https://www.kalkinmakutuphanesi.gov.tr/assets/upload/dosyalar/4.pdf> adresinden 05/08/2020 tarihinde alınmıştır.

İnternet 2: <https://www.nako.com.tr/nako-orgu-kulubu.php?sf=105&bolumID=3> adresinden 02/09/2020 tarihinde alınmıştır.

İnternet 3: <https://orguaski.com/orgu-teknigi-cesitleri> adresinden 02/09/2020 tarihinde alınmıştır.

İnternet 4: <https://tekstilbilgi.net/file-isi-nakisi-nedir.html> adresinden 01/08/2020 tarihinde alınmıştır.

EK-1. Görüşme Formu Örneği

Görüşme Formu No:

1. Adınız Soyadınız?

2. Kaç yaşındasınız?

() 15-25 () 26-35 () 36-45 () 46- 55 () +56

3. Eğitim durumunuz nedir?

() Hiçbiri () İlkokul () Ortaokul () Lise () Üniversite () Yüksek Lisans-Doktora

4. El örücülüğünü kimden öğrendiniz?

() Aile büyüklerinden
() Mesleki kurslardan
() Kendi kendime
() Örgü dergilerinden (Nako, Burda vb.)

5. El örücülüğünde kullandığınız örme araçları nelerdir?

() Tığ
() Şiş
() Firkete
() Mekik
() İğne

6. El örücülüğünde kullandığınız iplik türleri nelerdir?

() Akrilik
() Pamuklu
() Yünlü
() Tiftik (moher)
() Polyester
() Hepsi

7. El örücülüğünde en çok hangi bakımdan sıkıntılar yaşıyorsunuz?

() Pazarlama
() Araç-gereç
() Kalıp (ilmek sayısı, sırsı vb.)
() Diğer (teknik, model vb. uygulamada)
() Hiç biri

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : IŞIN TEKELİOĞLU, Rüveyda
Uyruğu : T.C.
Doğum tarihi ve yeri : /
Medeni hali :
Telefon :
e-mail :
:

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet tarihi
Yüksek Lisans	Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü El Sanatları Ana Sanat Dalı	2017-2021
Lisans	Gazi Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi El Sanatları Tasarımı ve Üretimi	2012-2016
Lise	Kayseri Kocasınan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi/ El Sanatları Teknolojisi	2008-2012

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2016-2017	ZERİD (Zihinsel Engellilerin Eğitimi Rehabilitasyonu ve İstihdamı Derneği) El Sanatları Öğretmeni	
2018-2019	Mucize Çocuklar Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi	Sanat Etkinlikleri Öğretmeni
2019	Berksoy Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi	Sanat Etkinlikleri Öğretmeni (İnce-motor becerileri)

Yabancı Dil İngilizce, Almanca

Sergiler ve Yayınlar

Gazi Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, “Birinci Sınıf Öğrencileri Temel-Tasarım Desen Sergisi”, 28 Aralık 2012.

Kayseri İli, Kocasinan İlçesi, Zihinsel Engellilerin Eğitimi ve Rehabilitasyonu İstihdamı Derneği, Geleneksel Bahar Çayı Kapsamında “El Sanatları Sergisi”, 12 Mayıs 2018.

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Uluslararası Genç Bilim ve Sanat İnsanları Sempozyumu (GEBSİS), “El Sanatları Etkinliklerinin Dezavantajlı Bireyler Üzerindeki Psikolojik ve Sosyolojik Etkileri” Bildirisi 24-25 Haziran 2020.

Atyrau University, “Atyrau Art Creative International Online Exhibition, December 18, 2020. (Atyrau Üniversitesi, Atyrau Sanat Kreatifi Uluslararası Sanatsal Çevrimiçi Sergisi, Aralık 18, 2020).

Akdeniz Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Geleneksel Türk Sanatları Bölümü 10. Yıl Kültür Sanat Etkinlikleri Kapsamında “Lisans & Yüksek Lisans & Sanatta Yeterlik Öğrenci Karma Sergisi” 08-15 Şubat 2021.

Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Geleneksel Türk Sanatları Bölümü 10. Yıl Kültür Sanat Etkinlikleri Kapsamında “Plastik Sanatlar Sergisi” 19-28 Şubat 2021.

Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Geleneksel Türk Sanatları Bölümü 10. Yıl Kültür Sanat Etkinlikleri Kapsamında “Türk Sanatları Karma Sergisi” 19-28 Şubat 2021.

Hobiler

Sanatı inceleyen araştırmalar yapmak. Tasarımlarını ve El Sanatları ürünlerini, Sosyal paylaşım platformu (instagram) “*Rüveyda Tasarım*” sayfasında sanatseverlerle buluşturmak.

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..

